

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

חיבל
שביעי

ספר המאמרים – עזר"ת

הוסק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תלס"ז

מ א ת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע מליובאוויטש

הוצאה שני'

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת אראנו נפלאות

ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמור"ר שליט"א

מפתח כ"ל"י:

iii	פתח דבר
v	מפתח המאמרים
vii	פאקסימיליא מגוכי"ק מסה"מ עזר"ת
א-רכט	ספר המאמרים עזר"ת

הוספות:

רלא	ד"ה זה היום גו'
רלח	קיצורים למאמרי חה"פ
רלט	ליקוט שיחות ומכ' משנת עזר"ת
רמד	התחלה וסיום לד"ה פדה בשלום
רמו	מפתח ענינים

SEFER HAMAAMORIM – 5677

Second Edition

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000 • (718) 778-0226

Printed in the U.S.A.

5751 • 1990

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneersohn, Shalom Dov Baer, 1860-1920

Sefer ha-ma'amarim – 5677

(Sifriy. Otsar ha-ḥasidim, Lyubavītsh) (Kovets shalsholet ha-or; hekhal 7., sha'ar 6.)

Hebrew and Yiddish.

Title on t.p. verso: Sefer hamaamorim – 5677.

Includes other editions of some volumes.

Includes bibliographical references and index in some volumes.

Contents: -- 654 -- [etc.] -- 677 -- [etc.] -- 680.

1. Jewish sermons 2. Sermons, Hebrew. 3. Sermons, Yiddish.

4. Hasidism--Sermons. I. Title. II. title: Sefer hamaamorim.

III. Series: Sifriyat Otsar ha-Ḥasidim, Lyubavītsh. IV. Series: Kovets Shalsholet ha-or; hekhal 7., sha'ar 6.

BM740.S3629 296.8'33 86-21049

ISBN 0-8266-5677-3 (v. 5677)

נדפס בדפוס "עזרא"

ע"י מרדכי בן רחל ושלוש דובער בן אסתר הדסה

פתח דבר

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה את "ספר המאמרים — עזרת" א" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ספר זה כולל המאמרים שאמרו (או כתבו) במשך שנת עזרת, ונדפסו כעת — בפעם הראשונה — מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

* * *

בראש הספר באו: א) מפתח המאמרים עם תוכן התחלת המאמר — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ב) פאקסימיליא משני עמודים מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מביכל הג"ל.

בסוף הספר באו: א) הנחה מד"ה זה היום — ש"פ נצבים. ב) הקיצורים למאמרי חה"פ. ג) מכתב מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — משנת עזרת. ד) ליקוט שיחות וקטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע — אודות שנת עזרת. ה) מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א — ע"ד מאמר ד"ה פדה בשלום עזרת. ו) התחלה וסיום לד"ה פדה בשלום הג"ל. ז) מפתח ענינים והערות על שש"ב הנמצאות במאמרי עזרת — נערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

* * *

ההערות ומ"מ למאמרי חה"פ: ד"ה מצה זו וד"ה או ישיר נערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

שאר ההערות שבשוה"ג נערכו ע"י המו"ל.

מערכת "אוצר החסידים"

עש"ק כף מ"ח היתס"מ, ברוקלין, נ. י.
שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

- 1) כן הוא בגוכי"ק בהכותרת דהמאמרים וכן הוא בגוכי"ק בהציונים (בגוף המאמרים) למאמרים דש. ז. ולהעיר: דבהתחלת הספר, כתוב בגוכי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: תרע"ז.
- 2) נדפס ג"כ ב"מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב" (ע' 39), ברשימה שם נזכר עוד מאמר — ד"ה יעשו עין, פעטערבורג ולע"ע איגו תח"י.
- 3) איגו נזכר ב"מפתח ספרי מאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב".
- 4) נדפסו בספר המאמרים היתש"ז ע' 235.
- 5) נדפס בראש קונטרס "פדה בשלום עזרת" (ברוקלין, תשכ"ז).
- 6) ב"מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס בספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין, תשכ"ז). כאן נעתקו משם הציונים למאמרי עזרת.
- 7) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסרה אותיות וכי"ב), וכן (באיזה) מקומות שנעתק לשון הפסוק או של מרז"ל בנוסח שונה מהמקור — הערנו ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר [מסיבות טכניות, נכנסו בכמה מקומות בפנים הספר, מבלי להעיר על כך].

פתח דבר — להוצאה החדשה —

באשר הוצאה הראשונה של „ספר המאמרים תרע"ז" אול מן השוק, מדפיסים אנו בזה הוצאה שני, ונתקנו בה כמה מטעויות הדפוס.

מערכת „אוצר החסידים"

יט כסלו, שנת ה'תנשי"א (הי' תהא שנת אראנו בפלאות).
ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א.
ברוקלין, נ"ה.

(ברוקלין, תש"מ.

מפתח

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
תקעו,	בנין המלכות בר"ה – סלאוריֶאָנסק –	ליל ב' דר"ה.	א
אמנם לפי הנ"ל דר"ה.			י
והנה בר"ה ועשיית.			יט
וטהר לבנו כו'	יפה שעה אחת –	שחזמ"ט.	כו
ביום השמיני כו'	למה שמחית בשמע"צ –	שמע"צ.	ל
ביום השמיני כו'	מהו שמחית –	שמחית.	לט
וזה אשר תעשה כו'	מ"ם סתומה ופתוחה –	נת.	מז
למרבה המשרה כו'	עלית המלכות דלעתיד –	לך.	נה
ועתה שמע אלקינו כו'	השתלשלות ולמעלה מהשתלשלות –	חיי שרה.	סא
ויאמר לו יהונתן כו'	התהוות הזמן –	תולדות.	סז
א-ל הוי' ויאר לנו כו'	(א) א-ל ה. (ב) א-ל וחכ. (ג) ויאר תורה. (ד) ויאר עלית היצירה בבריאה. (ה) ויאר אור. (ו) –		
למנצח אל תשחת.		לא נאמר.	עב
כה וגו' אל יתהלל כו'	עולם ברור –	לא נאמר.	עז
לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה כו' קרבנות –		ויצא.	עח
פדה בשלום כו'	ז' מלכין דתהו –	וישלח.	פב
פדה בשלום כו'	חוט המשולש אבות – בסעודה –	י"ט כסלו.	פח
		י"ט כסלו.	צו

[וטהר לבנו: ראה ד"ה זה תרפ"ב.

ביום השמיני: ראה ד"ה להבין ענין שמחית תש"ב, לשלימות הענין המתבאר במאמר זה ראה ד"ה ביום השמע"צ עטר"ת.

ביום השמיני: ראה ד"ה להבין ענין שמע"צ ושמחית תשי"ד.

וזה אשר תעשה: ראה ד"ה למרבה המשרה תש"ז.

ועתה שמע: ראה ד"ה זה תרפ"ג, ד"ה כי ההרים ימושו תרפ"ח, ד"ה ועתה שמע, הטה אלקי, אר"י לא

ברא – תרצ"ד.

ויאמר לו יהונתן: ראה ד"ה זה תשכ"א, תשי"מ, תשמ"א.

למנצח אל: לא נמצאה אלא ההתחלה. הוא קאפ' נ"ז. ולהעיר אשר כ' מ"ח שנה זו – תרע"ז – התחילה שנת הנ"ז לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, וידוע המנהג, שקיבל אדמו"ר הזקן, מרבו בשם רבו מורנו הבעש"ט, לאמר הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו אחר תפלת שחרית קודם אמירת השיעור תהלים בכל יום כנהוג. (מכתב כ"ק מריח אדמו"ר מיום ט' טבת תשי"ט). – וראה ג"כ ב"מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב ע' 45 הערה שני'.

[כה וגו' אל יתהלל: ראה ד"ה זה תרצ"ד, ד"ה פדה בשלום (דשי"פ ויצא) תשי"ט.

פדה בשלום: מאמר זה נדפס ג"כ בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשכ"ז) כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל לחלק

את המאמר לפרקים. וראה ד"ה זה וד"ה וישב יעקב תשכ"ז.

פדה בשלום: ראה ד"ה זה (ד"י"ב תמ וז) וד"ה וידבר וגו' המטות תשט"ז.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
ולא זכר כו'	יוסף והשבטים –	וישב.	קב
מצותה משתשקע –		מקץ, ש"ח.	קז
שמן וקטרת ישמח לב כו'	חיות שבמוחין חו"ב –	ויגש.	קח
בן פורת כו'	יעקב ויוסף –	ויחי.	קצ
קודש ישראל כו'	הכוונה להמשיך גילוי אלקות –	שמות.	קכג
ראה נתתיך כו'	משה נשמה דאצילות –	וארא.	קכט
יעשו עץ גבוה	– פעטערבוג –	פורים.	
החדש הזה לכם כו'	מ"ע ומל"ת אהבה בתענוגים –	ויקרא פה"ח.	קלד
אור ל"ד בודקין כו'	בדיקת חמץ וכיעור חמץ –	צו, שה"ג	קמב
מצה זו כו'	אמונה –	ליל ב' דפסח.	קמז
אז ישיר משה כו'	תורה ועבודה וגמ"ח –	שש"פ.	קנז
וישא אהרן כו'	נט"י ונשיאת כפים –	שמיני.	קסח
זאת תהי' תורת המצורע כו' שם הקב"ה –		תזרי"מ.	קעה
וידבר וגו' קדושים –		אחז"ק.	קפה
וספרתם לכם כו'	שבת חכמה יו"ט בינה –	אמור.	קפז
צאינה וראינה כו'	ג' עטרות –	במדבר, חה"ש, נשא.	קצג
על ג"ד העולם כו' –	קיצור – סלאוויאנסק –	ואתחנן.	רכז

הוספות:

ד"ה זה היום גו' ש"פ נצבים – הנחה	רל	מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א	רמב
קיצורים למאמרי חה"פ	רלח	התחלה וסיום לד"ה פדה בשלום	רמד
מכתב מכתב אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע	רלט	הקדמה – להר"ר – לד"ה	
משיחות כ"ק אדמו"ר מוהר"צ נ"ע	רמ	פדה בשלום	רמו
קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מוהר"צ נ"ע	רמא	מפתח ענינים	רמז

ולא זכר: ראה ד"ה זה תרפ"ח, ד"ה ומקנה רב תש"כ].
מצותה משתשקע: הוא דרוש דש"פ וישלח בתוספת ההתחלה והסיום. [וראה ד"ה מצותה תרפ"ח.
שמן וקטרת: ראה ד"ה כי נר מצוה (הב') תרפ"ו, ד"ה בכ"ה בכסלו תשט"ז.
ראה נתתיך: ראה ד"ה זה תשט"ז].
יעשו עץ: פורים תרע"ז הייתי בפטרבורג, וכ"ק אדמו"ר נ"ע אמר מאמר יעשו עץ גו'. כן אמר אז מאמר
דא"ח בבית מר אלעקסנדר, אבל איני זוכר ההתחלה (מדברי הר"מ דווארקין ז"ל). [לע"ע לא מצאנו מאמר
זה].
החדש: ראה ד"ה מה יפית תרפ"ג (תש"ט), ד"ה אריב"ל (הא') תרפ"ח ד"ה החודש תשי"ד, תשי"ט,
תשכ"ו].

אור ל"ד: חסר הסיום.
[מצה זו: ראה ד"ה זה תרפ"א, ד"ה כי עמך תרפ"ה, ד"ה מצה זו תש"ז.
אז ישיר: ראה ד"ה זה תש"ז.
וישא אהרן: ראה ד"ה זה וד"ה שאו ידיכם תרצ"ד].
וידבר וגו' קדושים: לא נמצאה אלא ההתחלה.

ספר המאמרים

— עזר"ת —

בס"ד ליל ב' דר"ה, עזר"ת, סלאוויאנסק.

תקעו בחדש שופר כו' כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, וצ"ל מ"ש בחדש סתם ולא נא' באיזה חדש, ובגמ' אמרו איזהו חג שהחדש מתכסה בו זה ר"ה, והוא תמוה למה צריך לסתום וליתן סימן באומרו בכסה שתכונה על ר"ה יאמר מפורש בחדש * בחדש השביעי וכמ"ש בתורה, גם צ"ל מ"ש כי חק לישראל הוא שזה נתינת טעם על משי"א תקעו בחדש שופר מפני כי חק כו' למה הוצרך לנתינת טעם על מצות תקיעת שופר יותר מעל כל המצות, ומהו הנתינת טעם דכי חק לישראל הוא כו', ועוד צ"ל מ"ש כאן חק ומשפט הלא הם ב' ענינים שבתורה והם הפכים זמ"ז, דחק הוא דבר שלמע' מטריד וכמו במצות פרה אדומה נא' זאת חקת התורה מפני שהיא למעלה מהשכל וכמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה כו' ומשפט הוא דבר שהשכל ג"כ מחייבו בכלל עכ"פ להיות משפט בארץ שבזה הוא קיום העולם וכמ"ש מלך במשפט יעמוד ארץ כו', רק שפרטי משפטי התורה גבהו מדרך השכל, אבל עכ"פ לא דמי כלל לחק שאין השכל מחייבו, ויש כמה ענינים במשפטי התורה שהן מחיוב השכל ממש שגם אם לא ניתנה התורה הי' עושים כן מצד חיוב השכל רק כאשר ניתנה התורה הי' מצוה כו' וא"כ מה נא' כאן שניהם חק ומשפט כו', ולמה גבי חק נא' ישראל וגבי משפט נא' יעקב כו', ולהבין כל זה ילה"ק דהנה ידוע דבר"ה הוא המשכת מדת מלכותו ית' וכמ"ש ויהי בישורן מלך בהתאסף ראשי עם כו' דקאי על ר"ה שאז ממשיכים בחי' המלוכה והוא בחי' כתר מל' להיות הרצון במלוכה כו', וזהו ע"י שיתאספו יחד כללות נשי' להיות לאחדים בזה שמקבלים עליהם עול מלכותו ית' ברצון כו', דבזה כולם מתאחדים כו', וכידוע דבשכל ומדות אין כולם שוין וכמא' אין דיעותיהן שוות כו', אבל בקבועמ"ש כולם שוין כו', וקבועמ"ש דר"ה ידוע שזהו בפנימיות ועצמות הנפש שכל ישראל מתאחדים כו' ובוה מכתירים אותו ית' בכתר מל' היינו שממשיכים בחי' הכתר דמל' כו' שזהו עיקר ענין ר"ה וכמא' אמרו לפני מלכיות כדי שתמלכוני כו' והטעם שזהו בר"ה דוקא הוא להיות דבכ"ה באלול נבה"ע וידוע דהתהוות העולמות הוא מבחי' מל' דוקא דכאשר עלה ברצונו ית' אנא אמלך

(י) כ"ה בנוכ"ק.

נתעורר ברצון כבי' להתהוות העולמות דאין מלך בלא עם כו'. דכל ענין ההתנשאות הוא על הזולת דוקא כו'. והגם שהמדות הן ג"כ שייכים אל הזולת וכידוע ההפרש בין מוחין למדות כו'. הרי ידוע דמדות למעלה הן עצמיים דגם כשאין מהם השפעה בעולם ה"ה בבחי' גילוי באצ"י כו'. והיינו מה שנאצל להיות בחי' המדות. וכמו מדת החסד קודם שנאצל לא ה"י בחי' מדת החסד רק בחי' רב חסד חסד קשוט כו' ובאצ"י נאצל להיות מדת החסד והרי אצ"י הוא גילוי ונאצלה מדת החסד בהתגלות אבל זהו רק עצם מדת החסד לא להתחסד עדיין. והענין הוא דמדת החסד הוא בחי' הגילוי. דלמעלה מבחי' מדת החסד הכל עדיין בחי' העלם דגם חו"ב נק' נסתרות וכ"ש בחי' הכתר כו'. ובאצ"י מדת החסד נאצל בחי' הגילוי. והרי הגילוי הוא בהתגלות אבל לא גילוי אל הזולת עדיין רק הגילוי בעצמו (היינו באצ"י כו') ומזה ה"י אח"כ הגילוי אל הזולת אבל האצ"י היא להיות בחי' הגילוי כו'. ובדוגמא כזאת יש למטה כמו שאמרז"ל שבת דע"ז ע"ב ר"ז חז"י לרב יהודה דבדיחא דעת"י ואי שאיל לי' כל חללי דעלמא הוה אמר לי' כו' הרי מה דבדיחא דעת"י זה התפשטות והתגלות בעצמו וממילא אי שאיל כו' ועד"ז הו"ע מדת החסד למעלה וכה"ג בכל המדות כו'. ומה שמ"מ המדות הן אל הזולת כמ"ש זכור רחמיך כו' כי מעולם כו' (משא"כ במוחין כו') זהו מפני שהן בחי' גילוי ה"י בבחי' שייכות אל הזולת דכמו"כ הוא ג"כ בבחי' הרצון דשייך אל הזולת אף שהוא למעלה מבחי' המוחין כו'. דבאמת זהו ההפרש כללי בין בחי' אר"ם ואר"ם. דאר"ם הוא ענין לעצמו. ואר"ם וכל מה שבסוג בחי' מקיף הוא בבחי' שייכות לאיזה דבר כו'. אבל בחי' המל' בלא עם על מי ימלוך כו' וכמ"ש אין קורא בשמך דשם הוא בחי' מל' מלך שמו נקרא עליהם כו'. וכל ענין השם הוא בשביל הזולת כו'. וצריכים מי שיקרא אותו בשמו ית' כו' וזו היא הטענה ומה תעשה לשמך הגדול כו' ובאמת הרי אמרז"ל עד שלא נבה"ע ה"י הוא ושמו בלבד הרי ה"י בחי' מל' גם קודם שנבה"ע כו'. וכמו באצ"י הרי מדת המל' היא מע"ס דאצ"י דגם עד שלא נמשך להיות בחי' מלוכה על עם שהן נבראים נפרדים דבי"ע הרי יש בחי' המל' באצ"י כו'. וכמו"כ באוא"ס שלפני הצמצום ה"י הוא ושמו בלבד כו'. דעיקר ענין ההתנשאו' דמלוכה הוא בחי' התנשאות עצמי דהיינו מה שהוא מנושא ומרומם בעצם היינו מה שהוא מלך בעצם כו' וכמ"ש במ"א (ובאצ"י הוא בחי' כתר מל' שזהו כמו שנאצלה בסוד שרש כו' וכמ"ש במ"א). ואו' אדון עולם אשר מלך בטרם יצור נברא כו' דאומרו אשר מלך משמע דבחי' התנשאות עצמי יש בזה ג"כ שהיא בבחי' המשכה והכל הוא בטרם כל יצור נברא כו'. אמנם בחי' התנשאות עצמי אין מזה השפעה וגילוי אדרבא שזהו בבחי' העלם בעצמותו לגמרי כו'. וגם כמו שהיא בהמשכה (שד"ע אשר מלך כו') ה"י בבחי' הבדלה לגמרי וכמו מוחין דגדלות שהן בהבדלה וביותר הוא בבחי' התנשאות עצמי כו'. וגם דהדוגמא מבחי' זו דהתנשאות עצמי בשארי מדות הוא כמו שהמדות הן כלולים בעצם הנפש בבחי' כח היולי כו'. ומה שהמדות למע' הן עצמיים לא בבחי' השפעה אל הזולת זהו כמו שהן בבחי' כחות גלויים כו'. דבדוגמא כזאת בבחי' מל' כמו שהיא בבחי' כח נגלה אינה שייכה אלא אל הזולת דוקא והיינו בבחי' התנשאות על הזולת כו'. וזהו דהתהוות העולמות הוא מבחי' מל' דוקא דכאשר

עלה ברצונו אנא אמלוך בבחי' גילוי המלוכה כבי' ממילא עלה הרצון כבי' להיות התהוות העולמות בכדי שיהי' שייכות ענין המלוכה כו', ועוד זאת שהרי בתהוות העולמות הוא שיהי' עולמות בבחי' יש ומציאות. דישות העולם מעלים ומסתיר על האור הגילוי שז"ע עולם ל' העלם דהתהוות העולם הוא עיי' בחי' העלם האור דוקא וכידוע דמבחי' הגילוי אי"א להיות בחי' היש, דלכן לא הי' התהוות מש' הוי', אדרבא דמצד ש' הוי' הרי הוי' אחד בבחי' אחדות לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, והתהוות היש הוא מש' אלקים דוקא כו', והעולם כאשר נתהווה הי' מעלים יותר על האור האלקי שאינו נרגש בו בגילוי ממש גם בעולמות העליונים היינו עולמות ביי' הרוחנים עד העוה"ז הגשמי שהוא עולם השפל ביותר בבחי' חשך לגמרי כו', והכוונה היא להיות ביטל היש ולהיות אתהפכא חשוכא לנהורא שעיי' נמשך בחי' ישת חושך סתרו בחי' העלם העצמי שלמעלה מבחי' הגילוי כו', ובכדי שיהי' התהוות היש הוא מבחי' המל' דוקא להיות דבחי' מל' היא בחי' העלם בעצם מתהווה ומעלמת על האורות כו' דבחי' ז"א בעצם מהותו הוא בחי' גילוי והו' דז"א רובו חסדים וכמ"ש כי זכר חסדו דבעצם הוא בחי' חסד וגילוי כו'. ועם היות דז"א הוא בחי' זעיר אנפין שהאור מתצמצם ומתמעט בז"א כגודע מ"מ הוא בחי' גילוי בעצם כו', ולכן הגילוי דז"א הוא בבחי' קירוב, וכידוע שכל המדות פעולתם הוא בבחי' קירוב כו', וגם בבחי' גילוי המהות וכמ"ש מכלכל חיים בחסד שמהות החסד נמשך בבחי' כלי תוך כלי כו', וכידוע דבחי' המדות למעלה אינן כמו למטה שמדת החסד למטה הוא רק שגורמת ההשפעה אבל לא שהמדה עצמה נמשכת ונשפעת (ובענין המפיסו הוא הארה מעצם מהות המדה כו') ולמע' מדת החסד עצמה היא הנמשכת כו', וכי"א הוא מפני שהמדות הן בחי' הגילוי בעצם כו', אבל בחי' מל' היא בחי' העלם בעצם, והו' דבנין המל' הוא מהגבורות כו' וגם בחי' הגילוי דבחי' מל' הוא עיי' ההעלם דוקא שעיי' שמעלמת את האור ועיי' הוא הגילוי כו' (ועיקר ההעלם דבחי' מל' הוא בבחי' פנימיות המל' כו', וכידוע דבחי' מל' נק' ים וארץ דים הוא בחי' פנימיות המל' וים הוא בחי' העלם והיינו שמעלמת בתוכו האורות דבחי' ז"א כו' ומבו' במ"א שזהו עיי' בחי' ההתנשאות דמל', וכמו חיים עומד עליהם מלמע' כו', דענין ההתנשאות הוא בחי' הבדלה והעלם כו' (וי"ל דהתנשאות עצמו הוא מובדל ומנושא בעצם, והיינו שאין ההבדלה דבר בפ"ע מן העצם, דלהיותו עצמי הוא מובדל ומנושא כו', והתנשאות על עם הוא שיש כאן דבר המבדיל והוא ההתנשאות שהוא מובדל מן העצם האור כו') ומהו הוא שורש ההבדלה והפרסא שבין אצי' לבי"ע כו', ועמ"ש בהבי' דמי מנה פ"א, (וי"ל דבבחי' ים דמל' האורות הן בבחי' גילוי לגבי בחי' מל' גופא רק שמתעלם בבחי' המל' (ואין זה כמו בבחי' הכלים שהאור מאיר בהכלי בבחי' התלבשות בגילוי ועיי' הכלי מגלה את האור באופן כמו שהכלי תופסת את האור, עכ"פ הוא בחי' גילוי כו' משא"כ בחי' מל' שהאור מתעלם בבחי' המל', ואפשר יש לבאר זה ע"פ ההפרש בין משפיע ומקבל דהשפעת השכל, ובין משפיע ומקבל דדכר ונוקבא, שהטפה מתעלמת בבטן הנוק' ובא ציור תולד במהות אחר בפ"ע והוא מ"מ בדומה אל האב בנוי ובכה ובחכ' כו' (והיינו בהכחות כו'), וצ"ע אם יש לדמות ענין התעלמות האורות כנ"ל להשפעה עצמיות כו' (דבדי"כ צ"ל

דבחי פנימיות המל' הנ"ל זהו בבחי' מל' כמו שהיא בבחי' מקור לבי"ע כו') וגם מה שי"ך זה להתנשאות כו', וי"ל להיות דההתעלמות היא ע"י התנשאות. ונת' דההתנשאות היא בבחי' הבדלה מן האור ולכן הגם שהאור מאיר בבחי' מל' גופא מ"מ הוא בבחי' התעלמות לגבי למטה ממנה כו', ואינו דומה לבחי' הכלים שהן מתאחדים עם האור כנודע ובמ"א מבו' שהן בחי' גונוי האור כו') ובבחי' הפרסא הוא בבחי' העלם ממש כו' וכנודע דענין הפרסא הוא כמו אותיות בלתי מסודרים כו' ועמ"ש במ"א בענין עכבת האור בהפרסא כו') ואח"כ ההעלם דבחי' אותיות הדבור דמל' דעם היות שמגלים את האור הרי ההעלם הוא יותר מבחי' הגילוי, דהאותיות עצמן הן מעלימים לגמרי על האור וכמו אותיות השכל לגבי התינוק כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה הניף, וא"כ מה שמגלים הוא אור מתעלם שאינו כלל כמו האור הקודם כו') ולפי הנ"ל צריכים לומר שיש הפרש גדול בין בחי' המל' שבכל ספי' וספי' ובין כשהמל' היא בבחי' פרצוף בפ"ע, דהנה ידוע דבחי' המל' הוא בחי' הגילוי (ר"ל שכל ספי' הגילוי שלה הוא ע"י בחי' המל' שבה וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דאלה מסעי) והיינו מפני שהמל' הוא בחי' יש וע"כ היא בבחי' ירידה וגילוי כו', וכמ"ש במ"א באורך איך שהמדות עצמן הן בבחי' עלי' ודביקות למעלה והירידה והתגלות שלהם הוא ע"י המל' שבהם כו' ומ"מ הרי הגילוי הוא כפי אופן הגילוי שמבחי' המדות היינו בבחי' קירוב ובבחי' גילוי המהות כנ"ל, וא"כ הרי הגם שהגילוי הוא ע"י המל' דוקא, מ"מ בחי' המל' אינה מעלמת על האור כו', ומבו' במ"א דהגילוי דבחי' מל' שבכל ספי' ה"ז למעלה מבחי' הגילוי שע"י הכלי של הספי' והוא דבחי' המל' הוא הגילוי בבחי' כללות וכמו מדת החסד כמו שהוא בבחי' התעוררות כללי, והכלי הוא שבא החסד בדבר פרטי ובבחי' מציאות דבר כו' וי"ל שזהו שהאור נאחו בבחי' מל' ובה וע"י הוא הגילוי כו', וכמו הפתיחה שנאחו בה האור ומאיר עי"ז דעם היות שזהו ג"כ בחי' העלם קצת והיינו שע"י נעשה בבחי' אור המאיר כו', וכמ"ש במ"א בד"ה הודו לה' ובהביאור, מ"מ ה"ה בבחי' אור המאיר כו', דגם הנהורא אוכמא הוא בבחי' אור וכ"ש הנהורא חיוורא שזהו עיקר האור כו', אבל בחי' המל' כמו שהיא בבחי' פרצוף בפ"ע ה"ה מעלמת על האור כו' כנ"ל וגם בזה צ"ל שיש הפרש בבחי' המל' כמו שהיא בכלל מדרי' דאצי' והוא מ"ש אנכי שלומי אמוני ישראל שמשלמת הע"ס בבחי' הגילוי כו', ה"ז בחי' הגילוי באצי' עצמו שאינו בבחי' העלם כו', וכמו שבחי' המל' היא בבחי' מקור לבי"ע ה"ה בחי' העלם כו' כנ"ל (ועמ"ש בהבי' דשחורה אני ונאווה), וכמו"כ י"ל בשרש הראשון בבחי' מל' דא"ס כמו שהיא לפני הצמצום כו', דהנה בחי' מל' דא"ס זהו בחי' נקודת הרשימו וכמ"ש בזהר"ק בפ"י מאה"ז דגליף גליפו בטה"ע כו', והיינו כמו שהיא לאחר הצמצום כו' (והוא בחי' מל' דמל' דא"ס כו' וכמ"ש במ"א) וידוע דרשימו זהו בחי' אותיות שהן בחי' העלם ומעלים על האור כו', ועמ"ש בלקו"ת בהביאור דאת שבתותי בענין אותיות הרשימו והוא כמ"ש בד"ה והניף בענין אותיות הדבור כו' וכנ"ל, ועמ"ש בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח (ושם מבאר ענין הרשימו עדי"מ הלימוד לגירסא וי"ל דהיינו

שמבאר בחי' רושם האור שבתוך האותיות (כו') וקודם הצמצום הרי הי' האוא"ס הבל"ג בבחי' גילוי ממש וכמ"ש בע"ח שהי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו', והרי הגילוי הי' ע"י אותיות הרשימו שלא העלימו על האור אדרבא הי' ע"י גילוי האור כו' (ועמ"ש בד"ה מזה זו תר"מ דזה שהאותיות מגלים את האור מפני ששרשם מבחי' האור שלא הגיע בו הצמצום כו' והיינו מפני שחן למעלה מבחי' האור ע"כ מגלים את האור כו') וידוע דאותיות הרשימו קודם הצמצום הן עד"מ כמו האותיות שבלוחות שאינם בבחי' שום מציאות כלל כו', וע"י הצמצום והתעלמות האור נעשו בבחי' מציאות דבר ומעלימים כו', ובדוגמא בחי' מל' דאצי' כמו שהיא במדרי' דאצי' כנ"ל י"ל שזהו מה שעלה במח' אנא אמלודך, דמח' זאת היא בחי' לבוש שבזה נאחו האור ומתעלם קצת ומ"מ הוא בחי' גילוי כו', ועמ"ש במ"א בד"ה בקר ויודע, וד"ה ויקח קרח ובהגהות לד"ה ועשו להם ציצית שבסי', ובד"ה ואולם חי אני, והוה דמבחי' המדות עליונות דבשרשו הוא בחי' גילוי האוא"ס הבל"ג כו' וגם מבחי' המל' הכלולה באוא"ס לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות כו' וע"ז הי' הצמצום באוא"ס להיות התגלות בחי' האותיות דמל' דא"ס בבחי' העלם דוקא כו', ובד"כ הוא בחי' גילוי מלכותו ית' בבחי' התנשאות על עם כו', בכדי להיות התהוות העולמות בבחי' יש כו' (ולאיות דבחי' התעלם דמל' שרשו מבחי' העצמות דוקא ע"כ ע"י ביטול היש דוקא מאיר ומתגלה בחי' העלם העצמי כו') והוה דבחי' מל' נק' עולם הדבור דכל ענין הדבור הוא אל הזולת דוקא, וכת' באשר דבר מלך שלטון שהמלך מנהיג מלכותו בדבורו כמו אמר מלכא כו', שמגלה רצונו בדבור ונעשה רצונו, וכמו"כ בחי' מל' למעלה הוא בחי' דבר ה' שמתגלה רצונו כבי' ע"י הדבור שהוא הגילוי אל הזולת וע"ז נתהווה כו', ומל' דעשי' הוא בחי' דבר ה' המהווה ומחי' את העוה"ז בכללו ומל' דיצי' היא דבר ה' המהווה את המלאכים כו', ובחי' מל' דאצי' הוא דבר ה' המח' ומהווה נשמות הגדולות שהן מבחי' אצי' כמו נשמת אדה"ר והאבות והנביאים וכיוצא בהם, ויש בזה ב' מדריגות הא' נשמות דמ"ה, דעיקרן מבחי' ז"א כו', דהתהוותם הוא מ"מ ע"י בחי' מל' (וכמו נשמת משה שהי' ג"כ בעיבור בבחי' מל', רק שהי' בבחי' עיבור דמל' רק ז' חדשים כנודע) דגם נשמות דאריא הנק' אחים ורעים הן ע"י עיבור דמל', ונשמות דיחוד ז"נ נק' בנים כו' כמ"ש בהבי' דיונתי, והב' הן נשמות דב"ן דעיקרם הוא מבחי' מל' ונק' עבדים וכמו דוד עבדי כו')*, ומל' דברי' היא דבר ה' המהווה נשמות שלמטה מהן כו', והן נשמות דבי"ע (ונק' ג"כ עבדים והן למטה הרבה במדרי' מנשמות דבחי' מל' שהן נשמות דאצי' כו', וכידוע שיש עבד שעושה מלאכות פשוטות שהאדון עצמו אינו עושה דברים אלו וכמו תיקון מאכלים וכה"ג, ויש עבד שעושה מלאכות נעלות שהאדון עצמו הי' עושה אותן וכמו נוקב מרגליות וכה"ג וה"ה במקום האדון כו', ועמ"ש מזה באורך בדרוש יר"ט של ר"ה רס"ו, וי"ל שזהו ג"כ ההפרש דב' בחי' נשמות הנ"ל) ועכ"פ בחי' מל' היא בחי' דבר ה' שהוא ההתגלות אל הזולת דוקא, והיינו שמבחי' מל' דוקא הוא התהוות העולמות להיות.

* בנוכ"ק חסר התחלת החצ"ה, ואוצ"ל לפני התי', ויש בזה.

בבחי' יש ומציאות דוקא כו', וע"פ הנ"ל יובן מה שהמשכת המלוכה הוא בריה דוקא, דהנה בכל הגילויים שהי' מאוא"ס ב"ה בעולמות כאשר מגיע הזמן שבו הי' הגילוי מתעורר ונמשך הגילוי הזה מחדש, וכמו בפסח שהי' יצי"מ שהי' הגילוי בבחי' עצמות אוא"ס להיות הגאולה והיציאה בבחי' המיצרים והגבולים עד בחי' מצרים שלמטה וכמא' עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם כו', כנודע ומבואר במ"א, הנה בכל ט"ו בניסן מתעורר ומתגלה הגילוי הזה כו', ולכן אנו אוכלין מצה בפסח וכמא' מצה זו כו' ע"ש שנגלה עליהם כו', וכן בשבועות בזמן מ"ת שהי' או התגלות התורה בבחי' גילוי אור העצמי דתורה כמו שהיא בשרשה ומקורה בבחי' עצמות א"ס כו', ואינו דומה כמו הגילוי דתורה שבסדר והדרגה דעם היותה בחי' גילוי אור אין אור העצמי מאיר בהתגלות ממש, משא"כ במ"ת הי' התגלות בחי' הפנימיות והעצמיות כו' וכנודע דבחי' סתום דקוב"ה וסתום דתורה הי' בבחי' גילוי ממש באותיות התורה כו' וכמ"ש במ"א, ובכל שבועות מתעורר ומתגלה הגילוי הזה כו' (וזה שאנו מברכים ברכת שהחיינו על הזמנים מפני שאו הוא הגילוי דבחי' עצמות האור כמו שהוא, ובכל השנה הוא בחי' הארה מזה או כמו שהאור הזה בא בהתלבשות כו') וכמו"כ בכל ר"ה מתעורר ומתגלה בחי' הרצון למלוכה, והרצון להתהוות העולמות כו', והנה המשכות הנ"ל שמתעוררים בזמנים הנ"ל הוא שנמשכים מחדש ממש כמו שהי' בתחלת זמן התגלות האור הזה, וכמו בליל פסח מאיר ומתגלה אז אותו הגילוי שהי' בפסח הראשון בצאת ישראל ממצרים כו' ועמ"ש בע"פ שער מיעוט הירח פ"ב (ונשמות הגבוהות הוא שמאיר להם האור בגילוי ממש כו'), וכן בשבועות זמן מתן תורה הוא שנמשך המשכה זאת מחדש משרשה ומקורה הראשון כו' (ואין זה בבחי' תוס' אור בתורה שזהו ע"י עסק התורה בכל השנה בלימוד התורה לשמה לשם התורה כו', אבל בשבועות הוא שנמשכה התורה עצמה משרשה ומקורה בבחי' נתינה לנש"י כו', רק להיות שזהו ע"י אתעדל"ת בעבודה כמו שיתבאר בסמוך, י"ל שממשיכים להיות גילוי התורה בבחי' התגלות ובבחי' פנימיות יותר, וכמו בהתגלות פנימיות התורה ושיאיר בנש"י בגילוי בבחי' פנימיות בנפשם כו', וכידוע דבמ"ת הגם שניתן בזה גם פנימיות התורה שיתגלה ע"י משיח שהרי לא יהי' עוד הפעם מ"ת, מ"מ הרי מה שהי' בהתגלות במ"ת הוא רק בחי' חיצונית התורה, וע"י העבודה בהקדמת ספה"ע נמשך בחי' פנימיות התורה, וגם שנש"י נעשים כלים יותר אל אור התורה שיאיר בהם בגילוי בבחי' פנימיות בנפשם כו', וראי' לזה שהרי התגלות בחי' טעמי תורה לעתיד יהי' ע"י עבודת הברורים עכשיו דבגמר הברורים יהי' ההתגלות ע"י משיח כו' וכמו ויגד לך תעלומות חכ' כו' שזהו גילוי בחי' פנימיות ח"ס שבא ע"י הברורים בכח התורה כו' וכמ"ש במ"א) וכל המשכה היא ע"י העלאה בתחלה, וכמו מ"ת בחה"ש הוא ע"י שעסק התורה דכל השנה עולה בבחי' העלאת מ"ן, ולפי אופן כזה הוא המשכה כו', וגם צ"ל עבודה בבחי' אתעדל"ת לעורר ולהמשיך את הגילוי כו', ורק הגילוי בליל פסח הוא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע בלי אתעדל"ת אבל בשאר המועדים צ"ל הכנה בבחי' אתעדל"ת דוקא, וכמו ספה"ע שזהו הכנה למ"ת דחה"ש כו', להיות ידוע דהמשכה דליל הפסח הגם שנמשכים אז גילויים נעלים מאד כו' הרי היו בבחי' קטנות לבד שזהו"ע

מצה קטנות אבא כו' כנודע, וגם בנשיי חי' זה בבחי' קטנות, הוא בחי' התגלות כח האמונה פשוטה שנתגלה בהם בבחי' גילוי ובבחי' תוקף ביותר כו', הוא עיי' התגלות כח האלקי העצמי דנשיי מושרשים בבחי' העצמיות כו', ועיי' נתעורר בהם בבחי' ההתקשרות עצמי דעצם הנשמה שבבחי' רצון טבעי ועצמי כו' חי' בחי' התקשרות זאת גם בחומר גופם להיות נמשכים אחרי ה' בצורה וחומר שלהם בבחי' התקשרות עצמי כו' הוא לפי שהי' הגילוי ממדרי' גבוה מאד וכמא' ובמורא גדול זה גילוי שכינה בחי' מל' דאיס כמו שהוא לפני הצמצום כו' נמשך תאור והגילוי למטה למטה לעשות נשיי כלים לאלקות גם בחומר גופם וטבעם כו', ואח"כ בספ"ע תוא גידול המדות בבחי' צורה וחומר (היינו הגדלת המדות דנה"א להיות בבחי' אחי"ר ממש כו', וזיכוך המדות דנה"ב שיהיו לאלקות וכמו בכל לבבך בשני יצריך כו') עיי' אור השכל שמגדיל המדות ומזכך אותם להיות כלים לאור השכל כו', והוא שסופרים מיט יום שהן מיט מדות פרטיות שמאירין בהם מיט שע"ב להגדילן ולעשותן כלי בבחי' צורה וחומר כו', ועיי' הוא גילוי שעה"נ דבינה בחה"ש שזוהו תספרו חמשים יום כו', והר"ע המשכת התורה בחה"ש שזוהו בחי' שעה"נ דבינה שהוא בחי' הכתר כו', וכמיש במ"א באורך, וכמ"כ הוא בהמשכת המלוכה ברי"ה שהיא המשכה חדשה שנמשך להיות רצון ועונג בבחי' המלוכה כבי', וכמו שבכל המשכה הוא העלאה תהלה כנ"ל כמ"כ הוא שעולה בחי' הרצון והעונג במדת המלוכה למעלה כו', ולהיות שזוהו כל סיבת התהוות העולמות וסיבת כל ההשתל' כו' כנ"ל, ע"כ עלי' זאת הוא שחזר הדבר לקדמותו כמו שהי' קודם בריאת והתהוות העולמות וההשתל' כו', והיינו כמו שהי' קודם שעלה ברצונו כבי' אנא אמלך כו', ונת"ל דהרצון דאנא אמלך זהו בחי' מל' דאיס כמו שהוא לפני הצמצום כו' וזהו מראשית חסר א', אלף הוא בחי' כתר והוא בחי' כתר מל' דהיינו בחי' הרצון והעונג במדת המל' שעולה למע' בבחי' עצמות אוא"ס כו' ובאמת העלי' דבחי' מל' הוא שעולה בשרשה ומקורה הראשון כמו שמושרשת בבחי' עצמות איס כו', וד"ע המלך הקדוש שאו' ברי"ה שהוא בחי' התנשאות עצמי כמו שהוא קדוש ומנושא בעצם כו', וי"ל כמו דבע"ס דאצי' הרי ידוע דכללות ענין האצי' הוא להיות בבחי' ממוצע בין אוא"ס והעולמות הרי דעיקר הכוונה הוא בבחי' המל' שהיא מקור לבי"ע, והיינו דבחי' אין דמל' מקור דבי"ע זהו בחי' אין דכתר שהוא בחי' הרצון להיות התהוות העולמות כו', וזהו אני ראשון ואני אחרון כו', אני אותיות אין ואני ראשון הוא בחי' האין דכתר ואני אחרון הוא בחי' האין דמל' כו' וכמיש במ"א, רק בכדי שיהי' בחי' המל' היינו בכדי שיהי' האין בערך להיות מקור ליש הנברא כו' הוא עיי' אמצעות הע"ס דאצי' שזוהו המשכת האור בדרך סדר השתל' ממדרי' למדרי' עד שהוא בערך להיות בבחי' אין מקור ליש כו', ונמצא דכל ההשתל' דע"ס הוא בשביל בחי' המל' כו', וכמ"כ י"ל בשרש הראשון באוא"ס שלפני הצמצום דכל בחי' האורות והגילויים מבחי' העצמות הוא בכדי להיות בחי' מל' דאיס שזוהו הרצון דאנא אמלך כו' ולכן בעליית בחי' המל' הוא שהעלי' היא בבחי' עצמות איס שלמעלה מכל הגילויים מן העצמות כו', והנה עלי' זאת היא בבחי' סילוק וכמיש בזהר פ' אמור דצי"ט סע"א ת"ח כד ההוא שופר עילאה דנהירו דכולא ב"י אסתלק

ולא נהיר לבנין כו', וכמ"ש באגה"ק סי' י"ד דההמשכה מבחי' ח"ע בבחי' מלי' מסתלק בכל ערב ר"ה כשהחדש מתכסה כו', והענין הוא דהנה עם היות דבר"ה חוזר הדבר לקדמותו כו' כג"ל מ"מ הרי אין העולם מתבטל בר"ה, ומבואר במ"א התירוץ ע"ז דבחי' מל' יש בה פנימיות וחיצוניות וכמו עצם האותיות והאור המתלבש בתוכם כו', ומה שמתעלה בר"ה הוא בחי' הפנימיות והיינו בחי' הרצון העונג וגם בחי' חב"ד והג"ת שבמל' וכמ"ש במ"א, אבל בחי' החיצוניות בחי' נה"י נשאר לעולם ואינו מסתלק כו', ובד"כ זהו דעצם האותיות המהיים את העולם הן עומדים תמיד בנבראים כו', וכמו לעולם ה' דברך נצב בשמים שאם ה' מסתלק כרגע ה' אין ואפס ח"ו כנודע, וע"כ בחי' האותיות נשארים לעולם ומה שמתעלה הוא בחי' האור והחיות של האותיות כו', ועל"י זו נק' הסתלקות כמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ה דכאשר האורות בלבד מתעלים למעלה והכלים נשארים בלי אור ה"ז בחי' הסתלקות לגבי הכלים שהרי נשארים בבחי' העלם חושך וכמו וכך אתה תסתלק מנייהו כו', וכמו עד"מ בשינה דאז הוא עליית הנשמה כמ"ש בידך אפקיד רוחי וכידוע דבשינה הנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים מלעילא כו', ועכ"ז לגבי הגוף ה"ז חשך גמור, דכשהוא ער הרי מאיר אור הנשמה בגוף שהגוף חי ממנה ומשכיל במוח שכראש מכה השכל שבנפש ומתעורר בלב כח המדות כו' וכה"ג, ועם היות שזהו רק הארת הנשמה (לא כמו שהנשמה היא בבחי' עלי' וסילוק מהגוף כו') מ"מ לגבי הגוף ה"ז גילוי כו', ובעליית הנשמה הרי לגבי הנשמה היא עלי' גדולה אבל לגבי הגוף והכלים ה"ז חושך כו', ועד"ז הוא העלי' דערי"ה עד תקיעת שופר שהאור והפנימיות עולה ונשאר רק חיצוניות הכלים דמל' בחי' אותיות הדבור (ועוד יותר מזה בחי' אותיות הכתב עד"מ וכמ"ש במ"א) ולכן נק' בשם דורמיטא שזהו עד"מ השינה כו' שזהו בחי' העלם גמור לגבי האותיות וכ"ש לגבי העולמות וכמ"ש במ"א בענין ניהר גרוני דכאשר הקול מתעלם גם אותיות הדבור מתעלמים כו', ואינו דומה לעליות דשבת ויוה"כ שנק' ג"כ שבת שבתון שאז הוא עליית הכלים, שגם הכלים עולים עם האור, והוא שהכלים מזדככים ומקבלים אור עליון יותר וכידוע במש"א וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו, שהכלים דבריאה מקבלים בתוכם אור האצ"י כו', וכן העולם שלמטה מקבל חיות בשבת מבחי' המח' כו' וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד, וה"ז עלי' לגבי העולמות כו', אבל העלי' דר"ה עד תק"ש ה"ז בבחי' חשך והעלם לגבי העולמות כו' וה"ז כמו צמצום הראשון שהי' באז"ס ב"ה שהאור נסתלק לגמרי ונשארו בחי' חשך והעלם וכמא' ברישא חשוכא כו' (ומבו' במ"א שזהו ג"כ מה שנשארו האותיות בלי בחי' גילוי אור כו', ומ"מ שם מבו' דלגבי האותיות עצמן אין זה העלם כו' ועמשנת"ל בענין ההתנשאות כו') וידוע דענין הצמצום הוא שנתעלמו כל האורות גם מבחי' המל' (שזה"ע את חסר ה') ונשאר רק בחי' מל' שבמל' כו' וכמו"כ הוא בעלי' דערי"ה שכל בחי' האור והפנימי' דבחי' מל' עולה למע' ונשאר רק האותיות לבד שזהו בחי' סילוק לגבי האותיות והעולמות שהן בבחי' חשך והעלם כו', וגם לגבי האור הוא בבחי' סילוק וכמ"ש במ"א דענין הסילוק הוא שהאור הוא כאלו אינו, ואין זה כמו העלם לבד שזהו רק שאינו בהתגלות אבל נמצא הוא בהעלם, משא"כ ענין סילוק הוא

שהאור הוא כאילו אינו כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' בענין הצמצום שזהו התעלמות האור במאור והוא רק במאור בבחי' כח כו' וכח זה הוא רק מה שהמאור כולל הכל כו', וכמ"ש שאינו ניכר מורגש אפי' בכח כו' ושזהו בחי' מקום פנוי וחלל לגבי האור שלא נשאר אור וגילוי כו' והיינו דעצם העלי' היא בבחי' סילוק כו' והוא שהעלי' היא בבחי' התנשאות עצמי שזהו בחי' הבדלת הערך לגמרי לגבי כל הגילויים וכללות ההשתל' כו' וז"ע בכסא דמכסי סיהרא והוא בענין למכסה עתיק, היינו שמכוסה ונעלם בעצם מפני שאינו בבחי' אור כלל בעצם והיינו גם לא בבחי' מקור לאור כו', וזהו ג"כ דקדוק הל' באגה"ק סי' י"ד כשהחדש מתכסה כו' וכ"ז הוא מפני שהכוונה היא שיהי' המשכת האור דבחי' מל' ע"י העלאת מ"ן דנש"י ושיהי' בזה המשכת בחי' פנימיות עליון יותר מהגילוי הקודם כו' והר"ע בנין המל' מהט' מלכיות דהט"ס עליונות דנת"ל שזהו בחי' כח הגילוי דמל' שהגילוי * כמו מהות בחי' המדות עצמן דבשרשו היינו גילוי בחי' האוא"ס כו' והוא ע"ד מ"ש בלקרית ד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב עד"מ אב שרוצה להבין חכמת בנו אזי מסתיר א"ע ממנו בכדי לידע ולהכיר חכמת הבן שיבין שההסתר וההעלם הזה הוא בכדי שיבקשונו הבן וימצאנו ואז תגדל השמחה באביו כו' וכמ"ש במדר' שה"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע משל למלך שהי' לו בת יחידה והי' מתאוה לשמוע שיחתה כו' עד התחילת צוחת אבא אבא כו', כך הוא בהעלי' דר"ה שהוא באופן כזה בבחי' סילוק שיהי' בחי' העלם וחשך למטה בכדי שנש"י יחפשו אותו בבחי' חפש מחופש בהשתדלות יתירה כו', והוא ענין תקיעת שופר דר"ה שהוא בבחי' צעקה פנימיות מעומקא דליבא כו', דלהיות שהדבור העליון הוא בבחי' העלם כו', וההעלם הוא בבחי' הקול והבל הלב המתלבש בדבור כו', והיינו סילוק האור דבחי' המל' בחי' האר"פ ובחי' הרצון והעונג שבמדת המל', וע"כ א"א להיות המשכת האור ע"י בחי' הדבור וההבל המתלבש בדבור כ"א ע"י הבל וקול פנימי מעצמות הנפש שלמעלה מעלה מבחי' הדבור כו' וזה בא ע"י ההעלם והחשך שלמטה וע"ד צמאה לך נפשי כו' בארץ צי' כו' ובפרט בבחי' הסילוק של האור שהאלקות הוא בבחי' הסתלקות כו' שזהו עד"מ כמו שמסלק רצונו ח"ה, עם היות שבאמת אינו כן רק שמסתיר א"ע כו' כנ"ל, אבל נראה כן כאלו מסלק רצונו ח"ו כו' והסילוק הוא בבחי' עצמות א"ס כו' כנ"ל, הרי בכדי להמשיך שיהי' גילוי האור כו' צ"ל ע"י צעקה פנימיות ביותר כו', וכאשר מרגיש בנפשו בחי' הסילוק שזהו כאלו מסלק רצונו כו', וצריך הוא להמשיך את הרצון והעונג כו', וההמשכה היא מעצמות א"ס ב"ה ומה ערכו שיגיע ויעורר בחי' העצמות כו', ע"ז הצעקה בפנימיות ביותר כו', ובפרט כשיש בו חטא ועון שא"א להמשיך הרצון לגילוי מדת מלכותו ית' כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא וכמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם דצעקה הוא מפנימיות הנפש וכמ"ש צעק לבם אל ה' שהלב עצמו צועק מפני גודל המרירות שמר לו מאד עזבו את ה' כו', וכאשר יעמיק בלבו ענין המרירות על גודל הפגם צעק יצעק מלב עמוק מאד מאד יותר מכאשר תוכל נפשו שאת כו', דכל מה שהנפש מכילה עדיין יוכל להוציא בשפתיו ורוח פיו

משא"כ כשתגדל המרירות בנפשו עד שאין כח הנפש להכיל אזי אי"א לכלוא את הרוח וצועק בצעקה פשוטה שזוהו צעקת הלב שנגעה עד מיצוי הנפש כו', וזהו ג"כ ענין התקיעה שהוא בחי' הצעקה הבאה מן המיצר וכמ"ש מן המיצר קראתי כו', ושברים תרועה הוא גנוחי גניח ילולי יליל כו' וכמ"ש מעי מעי אוחילה קירות לבי הומה כו' כי קול השופר שמעתי כו' מובן מזה דקול שופר מגיע בקירות הלב, ופי' קירות הלב הוא כותלי הלב והיינו בחי' המקיף של המדות והוא בחי' בכל מאדך כו' וידוע דבחי' בכל מאדך הבא מן המצר מצד הריחוק ה"ה בבחי' תוקף הרצון ביותר כו' ועי"ז ממשיכין מבחי' עצמות א"ס להיות בחי' הרצון בבחי' מדת המל' ולהיות גילוי מלכותו ית' כו', וזהו לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש דעי' הקריאה מפנימיות הלב ממשיכים מבחי' פנימיות ועצמות א"ס להיות נמשך גילוי אור חדש בבחי' המל' בחי' דבר ה' כו', וזה"ע בנין המל' שהוא בריה דוקא להיות שברי"ה הוא עליית המל' בחי' דבר ה' שחוזר לקדמותו כו' והוא שבחי' הרצון והעונג שבבחי' מל' עולה ומסתלק למעלה בבחי' עצמות א"ס כו', ועי' הצעקה פשוטה ותשובה מעומקא דלבא ממשיכים מבחי' העצמות להיות בחי' רצון ועונג במלוכה שיהי' גילוי בחי' מלכותו ית' בעולם כו', וזהו שכ' בחדש סתם והוא ל' התחדשות והיינו התחדשות העולמות מאין ליש שמתחדשים בכל ר"ה שהרי הכל חוזר לקדמותו וצריכים להמשיך מחדש כו', ועם היות דחיצוניות הדבור אינו מסתלק העולם אינו מתבטל כו' כנ"ל, הרי לא זו היא הכוונה שיהי' העולם בבחי' חשך והעלם ח"ו, ואדרבא הכוונה להיות גילוי אלקות בעולם כו' והרי בתחלת הבריאה אמרו"ל בתחלה עלה במח' לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ד וידוע דמש"א עלה במח' הוא שבאמת נברא תחלה כך והו"ע הצמצום ברישא חשוכא שמזה נעשה עצם המציאות כו' כמ"ש במ"א, ואו" עי"ז ראה שאין העולם מתקיים שיתף בו מדה"ד כו', האת היא תכלית הכוונה להמשיך גילוי אלקות בעולם כו', ועי"כ נק' זה התחדשות העולם מאין ליש כו', והוא עי"י המשכת אור חדש מבחי' עצמות א"ס עי"י תקיעת שופר וזהו תקעו בחדש שופר כו'.

אמנם לפי הנ"ל דרי"ה הוא בנין עולם הדבור הוא בחי' דבר ה' מקור התהוות העולמות כו', הרי הי' צ"ל נקבע ר"ה ביום ברה"ע שזהו בכ"ה באלול וכמארו"ל בכ"ה באלול נבה"ע, ולמה נקבע ר"ה ביום וא"ו למע"ב שהוא יום בריאת אדה"ד, וביותר אינו מובן שהרי ידוע דשרש נשמות ישראל הן מבחי' מחשבה דוקא וכמא' ישראל עלו במח' כו', שזהו ההפרש כללי בין נשמות למלאכים דהתהוות המלאכים הוא מבחי' הדבור וכמ"ש וברוח פיו כל צבאם כו' ולכן נתהוו בששת ימי בראשית, לדעת ר' יוחנן נבראו בשני ולדעת ר' חנינא נבראו בחמישי כדאי' במד"ר בראשית פ"ג, לפי שאז הי' התגלות הדבור

משאיכ קודם שי"ב הי' בחי' עת לחשות כו', אבל נשיי הי' גם קודם שי"ב וכמארזיל במד"ר בראשית פ"א ששה דברים קדמו לעולם כו' ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו', ובפ"ח ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו אמרו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו', והיינו מפני שהתהוותם הוא מבחי' מח' שהיא תמידית כו', וכידוע בפ"י הי' אלקינו הי' אחד שנא' ב"פ הי' הוא דהוי' הראשון הוא להיות התהוות המח' שהיא שרש נשיי, וכדי להיות התהוות ד' רבתי דאחד שהוא דבור העליון (ובמ"א שזהו בחי' דבור שבמח') הי' צ"ל עוד ש' הי' צמצום והתפשטות כו', ומזה נתתו המלאכים וכל הרקיעים והעולמות כו', ומ"ש בתורה דבריאת אדה"ר הי' ע"י מאמר נעשה אדם שהוא בחי' דבר ה', הנה זהו התהוות גוף האדם (וע' ברמב"ן) וכמ"ש אח"כ ויצר ה' אלקי את האדם עפר כו', ויפח באפיו נשמת חיים, הרי מה שנא' יצירה הוא בגוף האדם, אבל בנשמתו אינו נא' יצירה רק ויפח באפיו כו' אמנם גם מצד הנשמה מה שבא במאמר הוא ירידת הנשמה שתירד ותתמשך ממקור מחצבה להתלבש בגוף עתה"ו התחתון או צ"ל ג"כ אותיות הדבור כו' וכמשנת"ל דכל הנשמות אפי' שמבחי' אריא התהוותן למטה הוא ע"י בחי' מל', רק שנשמות הגבוהות הן מקבלים מדבר ה' דבחי' מל' דאצי' (הן בדרך מעביר דבי"ע כו') ושלמטה מהם מקבלים מדבר ה' המתלבש בלבוש הבריאה כו' וכמשנת"ל. כי נשמות דאצי' אפי' בירידתן למטה גבהה דרכן מאד משאר הנשמות וכמ"ש באגה"ק סי' כ', והיינו מפני שהמשכתן למטה הוא מבחי' מל' דאצי' דרך מעביר הבריאה כו' אבל עיקר מקור שרש מחצב כל הנשמות הוא למע' מבחי' הדבור כו', והו' דכל אריא אומר נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', דמצד שרשה טהורה היא שנמשכה מבחי' טה"ע כו', וכדי שתירד בגוף הוא ע"י אתה בראת כו' בבחי' אותיות הדבור הנק' אתה (כמ"ש בסי' בפי' ברוך שאמר דאתה הוא בחי' מל') ע"ש האותיות מא' עד תי"ו וה' מצאות הפה כו', וכיון שעיקר הנשמות הוא מבחי' מחשבה, איכ' יפלא למה נקבע ר"ה ביום בריאת אדה"ר, שהרי ר"ה הוא בנין עולם הדבור, ואיכ' הי' ראוי להיות ביום א' למע"ב שאז הוא עיקר גילוי בחי' הדבור, משאיכ' יום וא"ו שהוא בריאת אדה"ר דשרשו מבחי' מח', מה שייך לזה ר"ה שהוא בנין עולם הדבור כו', והגם דירידת הנשמה בגוף הוא ע"י הדבור כנ"ל, ויום וא"ו למע"ב הוא שהי' בו הדבור דנעשה אדם מ"מ עיקר שרשן הוא ממח', ורק נמשכים ע"י בחי' הדבור, והעולמות הרי עיקר התהוותן מהדבור, ואיכ' הי' צ"ל ר"ה ביום א' דמע"ב, ויהי' נכלל בזה גם זאת מה שהנשמות באו בבחי' מאמר כו', אלא ודאי צ"ל דר"ה שייך גם לנשיי מצד שרשן ג"כ, ולכן. ניתן לישראל דוקא ולא למלאכים שנתתו מבחי' הדבור, ולכן נקבע ג"כ ביום ו' דוקא לא ביום א', אך איך שייך לנשיי שעלו במח', ע"ז אומר כי חק לישראל הוא, והיינו שזהו נתינת טעם על מ"ש קודם תקעו בחדש שופר, היינו מה שנקבע ר"ה ביום ו' ומה שנשיי דוקא נצטוו במצוה זו, והלא שרשן מבחי' מחשבה כו', הוא מפני כי חק לישראל הוא שגם נשיי שעלו במח' מקבלים חיותן ושפעם ממקור מחצבן מח' עילאה ואפי' למעלה מבחי' מחשבה כו' ג"כ ברי"ה דוקא, ולכך נקבע ר"ה ביום וא"ו. ולהבין זה יל"ק מה שאומרים המלך הקדוש ברי"ה ועשיית דהנה אמרזיל

ע"פ קדושים תהיו, יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם, דלכאור תמוה איך ס"ד שידמה הנברא לבורא להיות כמוני כו', עד שהוצרך לאמר קדושתי למעלה כו', אך הענין הוא דהנה כתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, וידוע דקאי על הנשמות שהן בחי' מהלכים והמלאכים הן בבחי' עומדים, וטעם הדבר הוא מפני שהמלאכים התהוותם מבחי' הדבור, והרי אותיות הדבור הן בבחי' מציאות דבר בפ"ע שאינו ממהות אור הנפש עצמו, שהרי הן אותיות מורגשים אל הזולת בבחי' מציאות דבר כו', וגם ההבל הבא בדבור הוא הבל חיצוני הבא מחומר הלב, והיינו שנמשך מהגוף החומרי וממנו נעשה הקול וחומר האותיות, כמ"ש באגה"ק סי' ה', ואע"פ שההבל הוא בחי' העלם לגבי קול ודבור (ובמ"א מבו' דבחי' הבל הדבור הוא בחי' ת"ת דז"א שנעשה כתר לנוק' כו', והיינו שהוא בחי' ממוצע להיות בחי' קלא דאשתמע בדבור כו') מ"מ ה"ה הבל חיצוני המתאחד עם שאר הגוף כו' (דכמ"כ למעלה י"ל שזה מבחי' חיצונית הכלים דז"א כו') * וגם שההבל והקול והדבור הכל יוצא ומתפשט באויר העולם ונעשה נפרד מעצמיות האדם כו', וע"כ המלאכים דהתהוותם מבחי' הדבור הרי מצד עצם האותיות הרי מאות א' לא יתהווה עוד אות אחר, ומדבור א' לא יתהווה דבור אחר כו', ומצד הנפש ה"ה בבחי' מהות בפ"ע ובבחי' נפרד מהנפש שגם ההבל הוא חומרי ונעשה נפרד כו' דכמ"כ הוא למעלה בבחי' חיצונית הכלים דמל' וגם בבחי' ההבל דלב אדה"ע הוא רק מה ששייך אל העולמות כו', שזהו בבחי' גבול כו' ולכן המלאכים בכלל הן בבחי' שלוחים שזהו פי' מלאך שליח (ובפרטיות יש ב' מדרי', כמ"ש אלף אלפים ישמשוני וריבו ריבון קדמוהי יקומון וכמ"ש במ"א, ומ"מ ה"ה לשמש כו') והיינו שהן בבחי' התפשטות וגילוי אל הזולת כו' ולכן הם בבחי' עומדים כו' אבל הנשמות שרשן מבחי' המחשבה דאותיות המח' אינם בבחי' מציאות דבר ואינם בבחי' מהות בפ"ע שהן בגופו של אור השכל שמתאחדים עם השכל וה"ה התפשטות השכל לא התפשטות גופני כו' וגם אין המח' נפרדת בבחי' פירוד כמו קול הדבור, שהרי המח' היא לעצמו לבד לא לזולתו כו' (וידוע דבמח' יש ג"כ בחי' הבל וקול רק בכללות זהו בחי' קלא פנימאה דלא אשתמע, וההבל הוא בחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א שזהו בחי' הבל פנימי כו') והגם שהמח' היא ג"כ בחי' העלם לגבי דבור וכידוע דמח' ודבור הן בחי' העלם וגילוי כו', מ"מ אין למח' קשר וחיבור במהות א' עם קול הדבור, משא"כ הבל הלב שמהותו ממש מתפשט בקול הדבור, אבל המח' אין מהות המח' ומהות ההבל דמח' הוא שבא בדבור, רק שבתחלה בא במח' ואח"כ בדבור, דא"א שיבוא הדבור אם לא יהי' תחלה במח' כו', אבל במח' הוא בבחי' פנימיות ובדבור הוא בבחי' חיצונית כו' (והעיקר כאן מה שבעצם מהותם הן שני דברים דזה בחי' פנימי ומתאחד עם הנפש וזה בחי' חיצוני ונפרד מן הנפש כו') ובפרטיות יש במח' ב' מדרי' מח' תתאה ומח' עילאה מח' תתאה היא בחי' העלם הדבור והיא המח' את הדבור כי בלתי מח' א"א לדבר וכמארז"ל השמע לאונך מה שאתה מוציא מפיד כו' ועל בחי' מח' זו ארז"ל בע"מ נבה"ע והלא במאמר א' יכול להבראות.

(*) בגוכ"ק בשוה"ג: ועמ"ש במ"א דחיצונית הכלים הן בחי' לבושים כו'.

המא' א' הוא בחי' מח' זו המלוכשת ומחי' את כללות הדבור, וכמ"ש היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם, וארז"ל אשר כולן נסקרין בסקירה אחת, וכמשל מח' א' שכוללת הרבה מן הדבור כו', ועז"א בזהר במח' אחת נבראו העולמות כי מיד שעלה במחשבתו ית' שיהי' העולמות מיד נתהו במח' זו, ולכן נסקרים בסקירה א' במח' א' זו שהיא מקור חוצבם כו', ונק' מח' זו בשם מאמר להיותה מקור הדבור כו' ועד"מ כשצריך לדבר וחושב תחלה מה שידבר כו' והוא בחי' דבור שבמח', לכן נק' מאמר, ומ"מ לא נאמר בו בפ"י ויאמר כמו בשארי מאמרות כיון שאינו בחי' דבור גמור כו' ואעפ"כ אמרו רז"ל בראשית נמי מאמר הוא כיון שהוא בחי' מחשבה תתאה המתלבשת בדבור כו' ובחי' מח' זאת היא באותיות מורגשים לעצמו, והיינו שהן בבחי' מהות אותיות במציאות, וממילא אינן מיוחדים כ"כ עם הנפש כמו עם השכל וכה"ג והן בערך א' עם הדבור כו' וכשם שבדבור לא יתהווה מדבור אחד דבור אחר דהיינו שאין בו הרחבה מצ"ע וכמו"כ אין בדבור הרחבה והתפשטות מצד הנפש להיותו בבחי' פירוד מהנפש כו' כנ"ל, כמו"כ הוא במח' זו שאין בה התרחבות מצ"ע שממח' א' לא יתהווה מחשבה אחרת, וכמו"כ מצד הנפש שאינה בבחי' התאחדות כ"כ עם הנפש כי שייכה יותר לבחי' הדבור שהוא בחי' ההעלם של הדבור כו', אבל מח' עילאה היא מחשבת שכל הדבוקה ומיוחדת בעצם השכל, והוא מה שחושב עצם השכל ואינו מרגיש את האותיות כלל מפני שאינם בבחי' מציאות לעצמן, רק מה שבוה בא השכל בבחי' * בהתגלות שבהכרח שיהי' איהו דבר שבוה נאחו השכל ומתגלה, אבל אין זה בבחי' מהות דבר בפ"ע (וכמו כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי' כו') ומיוחד ממש במהות השכל עד שאינו נרגש כלל ומאיר ע"י האור כמו שהוא בגילוי ממש כו' ובמח' זו יש בה התרחבות מצ"ע וכענין מבין דבר מתוך דבר שמיד שבא ענין שכלי במח' הקשורה בעצם השכל יתהלך בהרחבה ויתפשט יותר ויותר כו', שזהו דוקא כאשר בא השכל בהתגלות במח' כו' דהשכל קודם שמתגלה הרי אינו שייך בו נביעא (רק מה שבעצם הוא בלתי מצוייר ובלתי מוגבל כו') וגם בנפול ההשכלה במוח החכ' לא יהי' בזה נביעא שההשכלה הזו עצמה תתפשט או שיהי' ממנה עוד השכלה כו' (וכנראה בחוש דכאשר נופל לו ההשכלה אינו יודע עדיין מה היא ואין בה התרחבות כו') ורק כאשר באה במח' (בחי' כלי הבינה) שיודע מה היא ההשכלה מיד תתחיל להתפשט ולהתרחב ותהי' בבחי' נביעה שמהשכלה זו בא לידי עוד השכלה בהענין כו', והנביעה היא מכח החכ' (הנק' מקור השכל כו') ובאה דוקא כאשר בא השכל בהתגלות במח' כו', ורק שזהו במח' שבמח' הנק' מחשבת שכל, דהיינו שחושב עצם השכל שמיוחד בעצם השכל ובמקור השכל שהוא בחי' כח החכ' והיא הנביעה שנובע תמיד ממקור השכל כו' (והוא בחי' פנימיות כלי הבינה המתאחדת עם האור כו' וי"ל דשם בחי' חו"ב כחודא שריין כו') והו ההתרחבות בעצם המח', וגם ההתרחבות מצד האור מפני שהיא כמו מהות א' עם האור השכל, והאור השכל הרי נובע תמיד וכמו"כ המח' היא בתמידות בלי הפסק כו', והנה במ"א מבואר דאותיות המח' נק' אתון רברבין שתיבה א' שבמחשבה

בבחי' כ"ה בגוכ"ק, וארז"ל: בבחי' מחשבה.

כוללת הרבה תיבות מהדבור וכנראה בחוש שיחשוב בסקירה אחת מה שצריך לדבר הרבה בדבור, וכן בנמשל הרי מאמר דבראשית שהוא מח' א' כולל כל הט' מאמרות דדבור כו' וכנ"ל, אי"כ הרי יש גם במח' תתאה גידול והתפשטות (ולמה המלאכים דשרשן ג"כ מהמא' דבראשית נק' עומדים) אך באמת מובן היטיב דזה שבחי' המח' כוללת הרבה מהדבור אין זה גידול והילוך במח' עצמה, רק שלהיות הדבור למטה מהמח' ע"כ המח' כולל אותו, וע"ד קרני החיות כנגד כולן כו' שהעליון כולל את התחתון כו', דע"ז יש בדבור ג"כ וכמו לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה שהוא מועט המחזיק את המרובה, וכמו משנה לגבי גמרא, וכמו לעולם יהיו דבריך מועטים ועניניהם רבים כו' וכמ"ש במ"א, אבל מ"מ במח' תתאה זו עצמה אין בה גידול והילוך כו', משאי"כ במח' יש בה עצמה גידול והילוך והוא מה שהשכל כשבא במח' זו הולך ומתרחב ההבנה ממש להיות בתוספות עילוי ועומק יותר ויותר מבתחלה ומבין דבר מתוך דבר בבחי' התחדשות כו' וכמ"ש במ"א, והוא מפני שהמח' אינה כמצאיות בפ"ע ומתאחדת עם עצם השכל כו', וגם יש בזה הרחבה והילוך מצד האור עצמו כו', והנה המשל על ענין דבור ומח' הוא עדי"מ אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה דאותיות הכתובים בדיו על הקלף הרי האותיות הן מהות בפ"ע ואינם מגופו ומהותו של הקלף רק כשמצטיירים האותיות על הקלף ה"ה מתאחדים עם הקלף אבל באמת הן שני דברים וה"ז כמו לבוש לבד כו', אמנם אותיות החקוקים על אבן טוב הגם שהציור הוא התחדשות מ"מ ה"ה בגופו ומהותו של האבן טוב והן דבר אחד ממש כו', והיינו דאותיות הדבור הן עדי"מ אותיות הכתב שהן מהות דבר בפ"ע, וגם בחי' מח' תתאה היא כמשל אותיות הכתב מפני שהיא נבדלת מן השכל כו', ומח' עילאה היא כמשל אותיות החקיקה שהיא מיוחדת ממש בעצם השכל ואינה דבר בפ"ע כלל כו', והדוגמא מבחי' דבור ומח' למעלה בע"ס דאצי' בכללות הוא בחי' חיצוניות הכלים ופנימיות הכלים, דחיצוניות הכלים הן כמשל הדבור מפני שכל ענין חיצוניות הכלים הוא בחי' ההתגלות והפעולה חוץ לעצם כו' משאי"כ בחי' פנימיות הכלי שהוא עצם ומהות הכלי בבחי' כלי קבלה לעצמה זהו כמשל המח' כו', ונק' בצלמנו כדמותינו דבחי' חיצוניות הכלי הם בחי' דמות לבד כו', ובחי' פנימיות הכלי הם בחי' בצלמנו כו' וכמ"ש במ"א, אמנם בפרטיות בחי' דבור זהו בחי' חיצוניות הכלים דמל' שזהו בחי' הגילוי אל הזולת בבחי' מקור לבי"ע כו', ובחי' חיצוניות הכלים דהט"ס שלמעלה מהמל' י"ל שזהו עדי"מ בחי' מח' תתאה כו', דעם היותה בחי' מח' ה"ה מ"מ בחי' לבוש הנבדל והוא בחי' ההעלם דבחי' הדבור כו' (וכמו"כ בבחי' מל' י"ל דבחי' פנימיות הכלים דמל' זהו בחי' מחשבה תתאה והו"ע בחי' מאמר אחד כו' וכידוע דפנימיות המל' הוא עדי"מ כמו הרהור כו' ובמ"א (בד"ה ועשית חג שבועות עת"ד) מבו' די"ל שזהו בחי' הפנימיות דחיצוניות המל' המקור לבי"ע, ובחי' כח הגילוי דמל' שנת"ל י"ל שזהו בחי' פנימיות המל' הנק' כלת משה והוא מקור דנשמות כו', והיינו דבבחי' מל' גופא יש בחי' מח"ע ומח"ת כו') ובחי' פנימיות הכלים הוא בחי' מח"ע וכמו עדי"מ במחשבת שכל שהאותיות מתאחדים ממש עם השכל ואינם מורגשים כלל וכלל גם לעצמו והגילוי הוא רק האור לבד רק שגילוי האור

הוא ע"י אחיזה באיזה דבר כו', וכמ"כ הוא בחי' פנימיות הכלי שאינו בבחי' מהות בפ"ע מן האור כלל וכלל רק מה שהאור נאחז בוה כו', והענין הוא כידוע שיש שם הפעולה והתואר והעצם, דשם הפעולה הוא בחי' חיצונית הכלי, ושם התואר פנימיות ועצמות הכלי כו', וש' העצם הגם שזהו בהתאור מ"מ ה"ז ג"כ שייך אל הכלים (דבד"כ כל שם הוא בבחי' אור השייך אל הכלי כו') רק שזהו בעצם האור שהוא רק בבחי' נגיעה ואחיזה בלבד בבחי' הכלים שהכלים אינם בבחי' מציאות דבר כו' (וכמו מי שהוא חכם מצד עצם כח חכמתו כו', דעם היות שהוא האור כמו שהוא מצד עצם הכח דלכך נק' שם העצם כו' מ"מ יש בזה נגיעה בבחי' הכלי ג"כ שהרי זהו בחי' אור וגילוי כו') וכמ"ש במ"א בדרוש בשעה שהקדימו תער"ב, אמנם המשל דאותיות החקיקה הוא שהגילוי הוא בחי' האור שלמעלה מבחי' הכלים לגמרי והוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', דאותיו' הכתיבה הן בבחי' ממכ"ע ואותיו' החקיקה בבחי' סוכ"ע כו' והענין הוא כמ"ש במ"א ע"פ שימני כחותם על לבך שהן רצונות דתלין על לבא, ואי' בוהר משפטים דקי"ד ע"א דשימני כחותם הוא בקשת כנס"י מהקב"ה כל דיוקני ליהוי חקוק בך, דאע"ג דאזיל הכא או הכא תשכח דיוקני חקוק בך ותדכר לי כו', ולכא"ו אינו מוכן ענין שייכות חקיקה לרצונות דתליין על לבא, אך הענין הוא דהנה הדי' פרישיות דתפילין הם אותיות הכתובים בדיו על הקלף וצ"ל כל אות מוקף גויל מד' רוחותיו כי הנה האותיות הם כלים לאור השכל המתלבש בהם ושייך בהם השגה והבנה שהנפש משגת מהשגתה באותיות אלו, אבל הקלף הוא למעלה מהאותיות כי הוא הנושא וסובל את האותיות והוא למעלה מבחי' השגה כו', והאותיות הכתובים בדיו על הקלף הוא מה שמהקלף בא באותיות בבחי' השגה והקלף עצמו הוא למעלה מהשגה כו' והנה הקלף זה הוא העור, שממנו הרצונות שהכל הוא מעור בהמה טהורה, וגם רצונות כשרות מן קלף כמ"ש בשר"ע אר"ח סי' ל"ג, והרי הרצונות הן מחקלף עצמו לא כמו האותיות שהן רק בחי' גילוי והמשכה מן הקלף כו', והענין הוא דהנה אותיות הן ל' אתא בקר שהוא בחי' גילוי והמשכה כו', וכמו אותיות דע"מ שהן ג"כ בע"ס דאצי' כמו יהי אור שזהו התהוות בחי' חסד דאצי' מבחי' חכ' כמ"ש בוהר זהו ע"י בחי' אותיות שבהן וע"י הוא התגלות והתהוות החסד מתחכ' כו', וכמ"כ שיתועה בחי' החכ' מלמעלה מן החכ' הוא ג"כ ע"י אותיות כו' רק שאותיות אלו הן בבחי' שערות וכמו אבא יונק ממזלא בחי' מזלות ושערות כו' והיינו מפני שאין ערוך לגבי עצמות המאציל וכמו השערות שאינן בערך עצם היות המוח דלכך כשחותך השערות אינו מרגיש כאב כו', וז"ש במ"ת ורח משעיר למו שבחי' אותיות הכתב שבתורה נמשלו לשערות שאין ערוך לגבי עצמות ומהות א"ס ב"ה לכן אמרו"ל הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל שמקבל רק מבחי' מזלא כו' (רק שמבחי' א"ס המאציל ההמשכה שמבחי' שערות למע' מבחי' המשכה שע"י אותיות ממש דסדר השתל' כו' וכמ"ש במ"א) אבל בחי' קלף הלבן רומז לבחי' חיוורתא דגולגלתא שממנו צומחים השערות שהוא עצמו בחי' לבנונית שלמע' מבחי' שערות והשערות והאותיות נמשכים ממנו כמו אותיות דדיו ע"ג קלף הלבן כו' והוא למעלה מעלה מבחי' החכ' דלית מתחב"כ והוא בחי' רצח"ע

דלכן נמשל לגולגלתא שמקיף על המחזין כו', וד' פרשיות הנכתבים בדיו הן בחי' מחזין הנמשכים מבחי' רצה"ע ע"י בחי' האותיות הנ"ל והן בחי' אותיות הכתב שאינן ממהות הקלף עצמו, כי אין ערוך מהות בחי' חריב לגבי בחי' רצה"ע דלמתיב רק שהגויל הלבן צ"ל מקיף האות מד' רוחותיו כי משם חיותו וקיומו אבל הוא בחי' מקיף בלבד על האות הנכתב כי אין ערוך ביניהם כו', משא"כ הרצועות הן מהקלף עצמו כו' * (והנה הגילוי שע"י האותיות הוא בבחי' גילוי מן העולם לא מהות חדש, רק שזהו בבחי' גילוי מן העצם לא בבחי' גילוי העצם ממש כו', וכמ"ש במ"א שזהו ההפרש בין כח החכ' לכח הרצון שהרי כח החכ' הוא נפשי שבא מן הנפש (והוא מהכחות היותר נעלים שבנפש שהנפש מתקנת בו כו' וכמ"ש במ"א) מ"מ ה"ה בבחי' כח שחוץ לעצמות הנפש שהרי הנפש אינו בחי' חכ' וא"כ הרי החכ' אינו מהות הנפש כו' והתגלות החכ' מהנפש אין זה התגלות עצמות הנפש כו', והרי גם לגבי מקור החכ' הוא רק לפי אופן העצם ולא כמו העצם כו' כמ"ש במ"א, וכ"ש לגבי הנפש כו', אבל הרצון אינו מהות אחר מן הנפש כי אינו כח בפ"ע כ"א המיית והתגלות הנפש והוא התגלות עצמות, ולא רק כאופן העצם רק כמו העצם כו' וכמ"ש במ"א באורך כו', וזהו ההפרש בין הד' פרשיות שהן בחי' הד' מחזין הנמשכים מאו"מ ב"ה ע"י האותיות שזהו רק בחי' גילוי מן העצם כו' והרצועות שהן מהקלף עצמו הוא בחי' גילוי העצם כו', וכמ"ש במ"א שהקלף הוא בחי' אש לבנה בחי' לובן העליון בחי' הפשיטות דאו"מ כו', והרצועות שהן מעצם הקלף הוא גילוי בחי' העצמות דאו"מ כו', וזהו שכ' בזהר דרצועות הן בחי' חקיקה דהיינו שאותיות החקיקה הן בעצמות הקלף ממש ולא כמו הדיו עדי"מ שזהו רק בחי' שערות בלבד כו', והיינו דאותיות החקיקה הן בבחי' עצמות או"מ והוא בחי' הכתר בכלל כו', וזהו ההפרש בין אותיות הכתיבה לאותיות החקיקה דאותיות הכתיבה הן בחכ' שזהו מה שנמשך מבחי' רצה"ע דכתר ע"י אותיות ושערות להיות בבחי' מהות בפ"ע כו', ולכן אותיות הדבור הן ג"כ מבחי' החכ' וכמא' אבא יסד ברתא כו' דאותיות הדבור הוא שהן בבחי' מהות בפ"ע כנ"ל זהו מבחי' החכ' שהוא כמשל אותיות הכתב כו', ואותיות החקיקה הן בעצמות בחי' רצה"ע דבחי' הכתר והן בחי' מח' עילאה שאינן בחי' מהות בפ"ע כו', וזהו דנשמות הן בחי' מהלכים להיות ששרשן מבחי' מח"ע ובחי' אותיות החקיקה שהן עצם א' עם האור כו', ע"כ יש בהם בחי' ההילוך וכמשנת"ל דבמח' עילאה הוא בחי' ההילוך והתרחבות כו' וכ"ש בבחי' החקיקה כו' (ומ"מ נק' מהלכים דוקא בהתלבשותן בגוף מפני שאו דוקא מתגלה בהם שרשן ומקורן כו' דהנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה ג"כ בבחי' השתל' ונק' עומדים, וכמ"ש חי' ה' אשר עמדתי לפניו כו' רק בירידתן למטה נמשך בהם כח שרשם ומקורן בבחי' אותיות החקיקה, וה"ה בבחי' מהלכים כו'), והנה בשרשן ענין אותיות החקיקה הוא מה דא' בזהר בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע כו', ופ"י בריש הורמנותא דמלכא הוא בחי' הרצון דאנא אמלוך שעלה במחשבתו ית' להיות אנא אמלוך כו' ומחשבה זאת היא שבא בהתגלות בעצמותו

(*) בנתיב חסר סיום החצ"ג.

ית' משרשה ומקורה בחי' שמו הגדול דארז"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד דשם הוא בחי' אותיות, והיינו בחי' כח המח' עדי"מ הכלולה בעצם הנפש כו', והו' הי' הוא ושמו בלבד, דבחי' שמו הוא כלול בעצמותו ית' בבחי' העלם לגמרי כו', ומשם נמשכה בחי' המח' דאנא אמלך בבחי' התגלות בעצמותו כו', והמשכה זו נק' גליף גליפו בחי' אותיות החקיקה להיות דאותיות מח' זו היא גי"כ בבחי' אחדות גמורה בעצמותו ית' כו', דכאשר כבר נמשכו אותיות דעי"מ שהן ציווי המלך כמו יהי אור יהי רקיע כו' והוא בבחי' התגלות בחי' המלוכה לאחר הצמצום כו', ה"ז כמשל אותיות הכתב כו' לפי שאותיות אלו הן בתגלות ממש להיות מציאות העולמות וההשתל' כו', אבל בחי' המח' א' דאנא אמלך שהוא בעצמותו עדיין ולא גילוי לזולתו נמשלה לאותיות החקיקה שאינן דבר בפ"ע רק מתאחדים בעצם השרש כו', ומבחי' זו נמשכו נשיי, וכמא' ישראל עלו במח', והו' מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, ומבו' הפי' במ"א דדבר הוא בחי' הצמצום שמזה נהנתו בחי' מציאות דבר כו' (וי"ל גי"כ מפני שע"י הצמצום נעשו אותיות הרשימו בבחי' מציאות אותיות כו' וכמ"ש בע"ח בהג"ה שזהו דוגמת בחי' כלי כו', וכמ"ש במ"א ועש"ז נק' הצמצום בשם דבר כו') ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר דשרשן מבחי' האותיות דגליף גליפו (שזהו אותיות הרשימו כמו שהן קודם הצמצום) שהן בחי' אותיות החקיקה כו', ובפרטיות ידוע דבבחי' התגלות בעצמותו באוא"ס שלפ"ה"צ יש בזה ב' מדרי' בחי' אור המאיר לעצמו ואור המאיר לזולתו כו', והיינו דבחי' אותיות דגליף גליפו ה"ז שייך בבחי' עלות הרצון דכשעלה ברצונו להאציל ולברוא שיער בעצמו בכח כו', שז"ע הגליפו בטה"ע כו', והו' גי"כ ענין שעלה ברצונו אנא אמלך ה"ז בחי' גילוי השייך אל העולמות כו', אבל למע' מזה קודם עלות הרצון הוא בחי' אור המאיר לעצמו, שאינו בבחי' שייכות אל העולמות והשתל' כלל כו', וידוע דזהו שרש בחי' סוכ"ע וממכ"ע באוא"ס שלפני הצמצום כו', והן גי"כ עדי"מ בחי' מח' דבור, וכמ"ש בדי"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ג והוא דבחי' עלות הרצון ה"ז הגילוי לעצמו כבי' בחי' אור השייך אל העולמות שזהו כמו עדי"מ הדבור לעצמו כו', וי"ל דזהו בחי' מח' תתאה שנת"ל ולכן המח' דאנא אמלך נק' מח' א' כו' וכמ"ש במ"א שזהו משי"א בזהר במח' א' נבראו העולמות משום דכשעלה ברצונו אנא אמלך שיער בעצמו בכח כו', וכמ"ש הפרדס בענין ע"ס הגנוחות שזהו בבחי' עלות הרצון כו', אבל בחי' מח"ע הוא קודם עלות הרצון בחי' אור המאיר לעצמו כו', וידוע מ"ש בהביאור דששים המה מלכות שלא נדפס דגם קודם עלות הרצון שייך ספירות רק דשם אין מספר לספירות כו' והן בחי' ספירות אין קץ כו' וכמ"ש במ"א, והו' בחי' אותיות החקיקה שבעצמות שאינן בבחי' מציאות כלל וכלל והן בבחי' בלי מספר כו' ומשם הוא שרש דנשיי ולכן הן בבחי' מהלכים משום דשם אין מספר לספירות כו' (והוא ע"ד שנת"ל בבחי' מח' עילאה כו'), והנה אחר שנבזהים כ"כ נשיי בשרשן א"כ צ"ל מהו העלי' אחר ירידתן כיון שקודם ירידתן גי"כ עלו במח' עילאה שלמעלה מעלה כו' כנ"ל, אך הענין הוא כמארז"ל טהרה מביאה לידי קדושה, דשרשן למעלה קודם ירידתן הוא מבחי' טהרה וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא והיינו מבחי' גליף גליפו בטה"ע ולמעלה

מזה בבחי' אותיות שבבחי' אור המאיר לעצמו כנ"ל, הרי כ"ז הוא בחי' אותיות
 דשם שזה נק' טהור דפי' טהור הוא ל' בהירות וכמו כעצם השמים לטהור,
 והיינו שיש איזה מציאות, אלא שהוא בבחי' הבהירות בתכלית, אבל קדוש הוא
 שמוכדל לגמרי ואינו שייך לומר בו גם ענין הבהירות כו', והיינו דקדוש הוא
 בחי' אין בעצם וטהור אינו שהוא בחי' אין בעצם כו' וכמו מי שנק' קדוש הו"ע
 רוממות הערך בהפלאה גדולה עד שמוכדל לעצמו בלי יש משתתף עמו גם
 במקצת הערך וע"כ אין לחשוב ולהרהר בו כו' ולכך נק' קדוש שהוא מוכדל
 מכל אדם כו', אמנם טהור הוא שאינו קדוש ומוכדל מעיקר תולדתו אלא הוא
 כשאר אדם ונתפס בערך עמהם רק שאור נשמתו טהורה בבחי' הבהירות יותר
 מכל הנשמות לפי שזיכך עצמו כ"כ עד שהוא בבחי' הבהירות ביותר, והרי
 מציאות נשמתו נתפסת בערך א' רק שבטהרה שהוא תוקף הבהירות וההודככות
 הוא שנבדלת מכל הנשמות ולא בעצם מציאותה כו' (וי"ל דבגשמות הוא התפרש
 בין גשמות דמ"ה ונשמות דבין כו') ולמעלה הוא התפרש בכלל בין בחי' האורות
 והכלים, דהאורות הן בבחי' קדש שזהו בחי' אין בעצם שמוכדל מכל בחי' אורות
 ישות לגמרי כי אינו בסוג בחי' ישות כלל כו' (וכן הוא בכל המדר' דאורות
 אפי' בסדר השתל' ממדר' למדר' הכל מושלל מסוג הישות לגמרי כו') והכלים
 הן בבחי' טהרה שהרי הן בסוג בחי' ישות שז"ע הכלים שזהו בחי' מציאות
 דכל עולם ובכל מדר' לפי אופן אותו המדר' כו', ואפי' כלים דא"ק ה"ה
 בבחי' כלים כו' רק שבכל מדר' גבוה יותר הכלים דשם הן בבחי' בהירות
 ובבחי' זיכוך ביותר ואינם מסתירים על האור כו' אבל מ"מ ה"ה בסוג בחי'
 היש כו', ועד"ז יובן גם בבחי' אותיות החקיקה שבאוא"ס שלפני הצמצום הגם
 דשם אינו שייך ע"י המציאות כלל וכלל מ"מ ה"ה בחי' אותיות וכלים ומשם
 הוא שרש דגש"י כו' והעלי' הוא בבחי' האור כו', וי"ל על ב' אופנים דהנה
 בחי' האותיות דגליף גליפו ה"ז בחי' כח הגבול דא"ס, וכמור"כ בחי' האותיות
 שלמעלה מבחי' עלות הרצון י"ל שזהו הכל בחי' כח הגבול כו', והעלי' היא
 בבחי' אוא"ס הבלי גבול כו' דכח הגבול שבא"ס הגם שהוא ג"כ בחי' א"ס
 ממש מ"מ הוא באין ערוך לגבי בחי' הבליג דלכן בחי' כח הגבול נק' רשימו
 בלבד לגבי בחי' כח הבליג כו' וכמ"ש במ"א והיינו מפני שהבלי גבול הוא בחי'
 התגלות העצמי וכנ"ל בענין הרצון כו' ובחי' כח הגבול אין זה התגלות העצמות
 כו' והגם דכח העצמות הוא באמת בבחי' כח הגבול יותר כו' מ"מ אינו בבחי'
 התגלות העצמות כו', ולכן ה"ז עלי' מבחי' גבול בבחי' בליג כו', והענין הוא דהנה
 הפרדס בשער הצחצחות פ"ו כ' בענין ע"ס הגנוחות דכמו שבכלים דע"ס דאצי'
 העצמות מתפשט בהם כן בשרשם העצם מתפשט בהם כו', הרי דגם ע"ס הגנוחות
 הן בבחי' עצמות וכלים כו', וכמור"כ בהאור שקודם עלות הרצון שהן בבחי'
 ספי' בלי מספר ה"ה ג"כ בבחי' עצמות וכלים, וכמ"ש במ"א על מ"ש בהביאור
 דששים המה מלכות שנו"ל דבאוא"ס שייך ג"כ ספי' כו', והלא האור מעין
 המאור ואיך שייך שם ספי', ומבואר שם דלהיות שהאור הוא בחי' גילוי הארה
 ושיהי' גילוי הוא ע"י ספירות רק לא ע"ס כו', הרי מובן מזה שהן בבחי' עצמות
 וכלים כו', והנה ידוע דאותיות הרשימו לפני הצמצום הי' מאיר בהן וע"י בחי'
 האוא"ס הבליג (שז"ע הצמצום שנתעלם האור שהי' מאיר ע"י האותיות כו'

וכמ"ש במ"א) (וי"ל דבזה אינו כמו בבחי' עצמות וכלים דע"ס שאחר הצמצום שהאור הוא ג"כ בבחי' מדה וגבול משא"כ לפני הצמצום האור הוא בבחי' בל"ג כו' ובמ"א מבו' דע"ס הגנוזות הן שרשי האורות, והוא מה שהאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו להאיר במדה וגבול כו') וכ"ש בבחי' אותיות שקודם עלות הרצון שהאור הוא האור הבל"ג והו' העלי' כו', ולפ"ו העלי' היא כמ"ש בכ"ד שזו מבחי' גרמותי לבחי' חיהי, שזו ענין לאשתאבא בנופא דמלכא בבחי' האור כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ בשרשן באוא"ס שלפני הצמצום כו', והאופן הב' י"ל דהנה בחי' האור המאיר לעצמו ה"ו בחי' גילוי האור לעצמותו ית' אבל בחי' עצם האור הוא שלמעלה מבחי' גילוי לגמרי כו', וכידוע שבאור יש בחי' עצם האור והתפשטות האור, דעצם האור הוא שנעלם לגמרי שאינו בבחי' גילוי גם לעצמו כבי', והיינו שזוהו מדרי' שסתום ונעלם בעצם כו', ובחי' התפשטות הוא בחי' גילוי האור ובוה גופא יש ב' מדרי' מה שזוהו בבחי' גילוי לעצמו ובחי' גילוי לעצמו אור השיך אל הזולת כו', וי"ל שזוהו בחי' קדש וקדוש דבחי' התפשטות האור הוא בחי' קדוש (וכידוע דסוכ"ע נק' קדוש בוא"ו) ובחי' עצם האור הוא בחי' קדש שמובדל בעצם וכמו קדש מלה בגרמי' כו', והו' העלי' דנש"י שמתעלים בבחי' קדש וכמו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש מפני שיתעלו בבחי' קדש ויאמרו לפניהם קדוש שהוא המשכה מבחי' קדש כו', ועלי' זו היא ע"י תומ"צ כמ"ש אשר קדשנו במצותיו שעי' המצות מתעלים נש"י בבחי' קדש כו' ח"ש ואנשי קדש תהיון לי ע"י תורה ומצות דמתחלה כי עם קדוש אתה בחי' קדוש וא"ו וע"י תומ"צ מתעלים בבחי' קדש כו' והו' קדושים תהיו דהיינו ע"י קיום התומ"צ תהיו מתעלים בבחי' קדש כו', ולכן אמר יכול כמוני פי' כיון שאפי' קודם ירידתן הי' שרשן גבוה מאד מבחי' מח' עילאה כו', ואחר ירידתן מתעלים בבחי' קדש בחי' אוא"ס שמובדל ומרום ובחי' עצם האור כו', לכן אמרו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם כי הרי בחי' אוא"ס שלמעלה מעלה מבחי' כלים ואותיות החקיקה הוא ג"כ רק הארה בעלמא ממהותו ועצמותו ית' שאינו שיך לומר עליו ל' אור שהוא בחי' גילוי והמשכת זיו כו', דגם בחי' עצם האור ה"ה בחי' אור ובחי' גילוי לגבי העצמות כו', וע"כ קדושתו למעלה עד אין קץ מקדושה זו של האור כו' וכמ"ש א אתה קדוש ושמן קדוש דאע"ג דשמן קדוש ומובדל וכמ"ש כי נשגב שמו, אך אתה קדוש הוא למעלה מעלה מבחי' שמך קדוש כו' ולפמ"ש במ"א דמ"ש א יכול כמוני אין הכוונה על בחי' עצמות ממש צ"ל דהיינו בחי' האור הכלול בעצמותו כו' דהרי גם עצם האור ה"ה בבחי' המשכה מן העצמות אבל בחי' האור הכלול בעצמותו הוא שאינו בבחי' המשכה מן העצמות כלל ואינו בבחי' אור כלל והוא בחי' קדש קדשי' שגם לגבי קדש הוא בחי' קדש כו' והו' קדושתו למעלה מקדושתכם כו'.

והנה בר"ה ועשי"ת אנו אומרים המלך הקדוש ופי' המלך הקדוש הוא שאז הוא עליית המל' בבחי' קדושת העצמות דא"ס כו', וכמ"ש בסי' בדר"ה קדוש אתה, דבחי' מל' דא"ס עולה ונכלל בעצמותו שו"ע והאל הקדוש נקדש בצדקה שעי' עליית מל' דאצי' בבחי' מל' דא"ס עולה בחי' מל' דא"ס בבחי'

עצמות א"ס כו' וכמשנת"ל שזהו בחי' התנשאות עצמי שמנושא בעצם כו' הוא
 בחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו', ומש"א המלך הקדוש הוא שאו הוא
 גילוי בחי' קדושתו העצמי שלמעלה מקדושתכם כו' והענין הוא דהנה כל מה
 שנת"ל בענין טהרה מביאה לקדושה ע"י קיום תומ"צ הוא כשהאדם סור מרע
 ועשה טוב, כמו שמהראוי להיות שאו ממשיך בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל
 כמש"א אשר קדשנו במצותיו כו', אבל מי שפגם והעביר את הדרך פגם הוא
 בביטול איזה מ"ע ח"ו והעברת הדרך הוא העובר על מל"ת ר"ל, והוא ג"כ ענין
 חטא ועון, דכאשר האדם מבטל מ"ע נק' חוטא שהחטא הוא ל' חסרון שע"י
 ביטול מ"ע נעשה חסרון ופגם בהעדר אור הקדושה שהאור מסתלק למעלה כו',
 דהנה ידוע דע"י מצות עשה ממשיכים תוס' אורות בע"ס דאצ"י שז"ע שכל
 המצות הן לאתקנא רזא דשמי' שהע"ס הן בחי' שמות שהן ז' שמות שאינן
 נמחקים כו' כנודע, והמצות הן לאתקנא כו' להמשיך בחי' תוס' אורות כו'
 וכידוע שע"י מ"ע נעשה תיקון הכלים דז"א והמשכת האור שז"ע רמ"ח פקודין
 רמ"ח אברין דמלכא כו' דז"א בעל ט"ס והגדלת הז"א להיות בבחי' רמ"ח איברין
 הוא ע"י רמ"ח מ"ע, והגדלה זו הוא ג"כ ע"י המשכת האור שממשיכים תוס'
 אורות ועי"ז נעשה ההגדלה באיברים וכלים דז"א והאור מתלבש בתוכן כו'
 כמ"ש בתו"א בהביאור דמשה ידבר, וגם שע"י תיקון הכלים נמשך האור וכידוע
 דכלים למע' הן כמו איברים שממשיכים את האור כו' וזהו ועשיתם אתם
 מעלה אני עליכם כאילו עשונני ומבו' במ"א דעם היות שע"י המצות נעשה
 תיקון הכלים מ"מ מעלה אני עליכם כאילו עשונני מפני שע"י נמשך האור ג"כ
 כו', וזה כל ענין המצות להמשיך תוס' אורות כו', דלכן המצות תלוים בש'
 הוי' ונק' מצות הוי' כו' דש' הוי' הוא בחי' האור כנודע, וכמו מצות ק"ש
 הוא כיו"ד דש' הוי' שע"י ממשיכים תוס' אורות בבחי' מוחין דאבא, ותפילין
 באות ה' ראשונה בחי' מוחין דאימא כו' (וי"ל דמעשה המצות הן תיקון בחי'
 הכלים ושע"י נמשך האור וכוונת המצות הוא המשכת בחי' האורות כו') וכאשר
 מבטל מ"ע חסר המשכת האור שהי' נמשך ע"י המצוה וכמאמר חסר יומא חדא
 חסר לבושא חדא כו' וגם מסתלק האור שכבר נמשך כו' וי"ל להיות שע"י
 עשיית המצוה נעשה תיקון הכלים להיות בבחי' הגדלה לקבל את האור כו',
 וע"כ ע"י העדר המצות נעשה הכלי בבחי' קטנות ומסתלק האור כו', וזהו
 שאומרים בקשעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד בביטול ק"ש כו' שזהו הפגם בבחי'
 הכלי ובבחי' האור כו' וזה"ע חטא בחי' חסרון וסילוק האור כו', וכמ"כ בנפשו
 נעשה סילוק האור האלקי שבנפשו ואין בו שום הרגש אלקי כו', דלבד זאת שאינו
 מאיר אצלו אור האלקי בהשגה והתכוונות שגם שמתכוונן אין האור האלקי
 המושג מאיר אצלו כו', דע"י קיום המצות שנעשה בנין בחי' ז"א למעלה הנה
 גם למטה האדם הוא בבחי' מוחין דגדלות שמשיג ענין אלקי בהשגה גדולה
 וגמורה, והעיקר שהענין האלקי שמשיג מאיר מאד בנפשו כו', ולהיפך בהעדר
 המצות אין האור האלקי מאיר אצלו בהשגתו כו' או שאינו יכול להתכוונן כלל
 והוא דהשגתו אינו השגה כלל כו' (בל"א עס פארשטייט זעך ניט אַ ענין אלקי
 כו') ויכול להיות כ"כ בחי' הסילוק עד שאין בו הרגש אלקי כלל כו' (וידוע
 דהרגש האלקי הוא מבחי' המדות העליונות דנש"י מושרשים בז"א כו' וכמ"ש

במ"א), והעובר על מל"ת הוא הנק' עון שהוא קשה מן החטא, כי עון הוא ל' עיוות ועיקם שע"ז ממשיך שפע ויניקה לחיצונים וכמ"א בוידוי דהתרת נדרים והמים היוצאים מבית ה' הולכתים לבית מקום הטינופת כו', וכמ"ש באגה"ת רפ"ז ופ"ו איך שע"י העונות מוריד ההשפעה מש' הוי' תוך היכולת הסט"א כו' וכמ"ש ונוקב שם הוי' כו' ונוקב ל' נקב והוא שממשיך ההשפעה למ"א כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה בשעה שהקדימו בענין שופך דם האדם באדם דישראל עלו במח' ולכן ע"י חטאם במעשה דבור ומח' גורמים בחי' שפיכת דם וחיות דאדם דקדושה באדם דקליפה כו' (ועמ"ש בהוספות לתו"א בד"ה ואני נתתי לך שכס אחד) וכמארז"ל גידר טיטוס את הפרוכת ויצא ממנו דם והיינו שהראו להם מה שגרמו בעוונותיהם ענין שפ"ד למעלה, וידוע דע"י שמירת מל"ת ממשיכים אור עליון מכמו שממשיכים ע"י מ"ע דשמי עם י"ה סס"ה כו' והיינו דשרש מל"ת למעלה ממ"ע דלאו קודם להן כו' וכמ"ש במ"א, וממילא מובן דהמשכת השפע לסט"א הוא ממדרי' עליונה יותר וה"ז עון גדול מאד כו', וכמ"כ גורם בנפשו שמורידה למקום הקלי' וסט"א בהיכולת הטומאה כו' ומשם נשפעים כל המחשבות וההרהורים רעים כו' וכמ"ש באגה"ת שם פ"ו ופ"ז וזהו לשון עבירה שהוא ל' העברה וכמו מעבר יבק דהיינו המעבר שעוברים ע"י את הנחר מעבר זה לעבר זה כו' וכן הר"ע עבירה שעובר ע"ז מהיכולת הקדושה להיכולת הסט"א כו', ויש ג' מיני היכולת הטומאה הנק' חשך ענן וערפל שהן שרש לג' עבירות כללים גזל ועריות ושפיכת דמים, ובחי' הרביעית היא נוגה שהיא הממוצע בין הקדושה לסט"א כנודע וזהו המעביר כו', שהרי אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות המטעהו לומר שמ"מ לא נפרד בזה מה' לגמרי כו' כמ"ש בסש"ב פכ"ה, והרוח שטות הוא מהרע דנוגה כו' דסיבת ההטעה מהתגברות התאוה ומגסות הגוף ביותר כו', וע"ז הוא עובר לעבר האחר שנעשה מרכבה לסט"א ר"ל, וכמ"כ הוא מה שמעביר את האור האלקי כו', והוא היפך ענין המצות דמצוה הוא ל' צוותא וחיבור והיינו שמחבר את האו"א"ס עם העולמות כו' והוא ג"כ בחי' מעביר שע"י עובר ונמשך האו"א"ס להיות בבחי' גילוי בעולמות כו', וכידוע דתרי"ג מצות דאורייתא וי"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור כמו העמוד שמחבר הגג עם הרצפה כו' והעמודים הן חלולים שבהם וע"י נמשך האור כו', וכמ"ש אשר אנכי מצוך דבחי' אנכי הוא בבחי' צוותא ע"י המצות כו', ולהיפך הוא בעבירה כו' וזהו שתיים רעות כו' אותי עזבו מקוד מים חיים לחצוב להם בורות נשברות כו' אותי עזבו הוא בחי' סילוק האור ע"י ביטול מ"ע ולחצוב בורות נשברות הוא שע"י שעובר על מל"ת נמשך השפע האלקית בסט"א שנק' בורות נשברות כמ"ש בוח"ג דרס"ו ע"א, אשר לא יכילו המים שאינם כלים לאלקות כו' ולא כמו בסט' דקדושה שהן כלים לאלקות והאור האלקי הוא להם בבחי' אור וחיות כו' משא"כ סט"א שאינם כלים לאלקות והאור נבלע בהם כו', והנה במ"א מבו' דהפגם שע"י ביטול מ"ע קשה יותר לתקן מהפגם דל"ת, כי ע"י ל"ת שנמשך השפע בסט"א הרי כתי' כי לא ידח ממנו נדח וסוף כל סוף יתברר כל חלקי הטוב וכל חלקי הקדושה שבהם שהרי גם מה שניתן להם בחוק הקצוב יתברר מהם וכ"ש מה שניתוסף כו', אבל מה שפגם והחסיר את האור שהי' ממשיך ע"י המ"ע במה ישלים המשכה זו כו', וכמו

כשביטל מצות תפילין ח"ו הרי ההמשכה שהי' ממשיך ע"י התפילין במת ישרים
 עתה המשכה זו כו', רק שזהו ע"י שמתמרמר מאד על הפגם והחסרון והיינו על
 ביטול המצוה וצוּעק במר נפשו ע"י. ע"י מתתקן ונשלם האור שנחסר כו',
 ובאמת מבו' שתיקון הזה שיהי' המשכת האור הוא ע"י המשכה עליונה יותר
 כו', והוא שתיקון הפגם דל"ת הוא ע"י המשכת מחצה התחתון דבחי' עיגול
 העליון כו', דבד"כ הוא בחי' חיצוניות הכתר כו' וז"ש בלק"ת בדי"ה תקעו
 דרוה"ד פ"ב דמאתר שישוב אל הוי' וירחמהו כו' ונמשכים בחי' מים טהורים
 המטהרים וכמו אם רחץ ה' כו' והיינו דבחי' כתר הוא בחי' חסד ורחמים וכמ"ש
 עם הוי' החסד דקאי על בחי' הכתר שעו"א עם הוי' החסד בחי' כי עמך מקור
 חיים כו' כמ"ש במ"א. וגם דאור מקיף מסמא עיני החיצונים שמתבטלים ע"י
 המשכת האר"מ וניטל מהם האור הנבלע בהם כו' וכמ"ש במ"א אבל בכדי
 להיות המשכת האורות הוא מבחי' מחצה העליון דהעיגול והוא בחי' פנימי
 הכתר כו', והנה זהו בענין התיקון אבל בעצם הפגם נראה דפגם דל"ת הוא קשה
 יותר מפני שממשיך בזה תוס' חיות לסט"א אשר שנה ה' כו', וכמ"ש במ"א
 שהלאו נוגע יותר מההן כו', ועוד זאת עלבון האלקי שבוה וכמ"ש בסש"ב סוף
 פכ"ד שזהו כמשל האוחז בראשו של מלך ומורידו למטה וטומן פניו בתוך בה"כ
 מלא צואה שאין לך עלבון גדול מזה כו', ובאגה"ת פ"ז דלכן נק' הקב"ה מלך
 עלוב כו' ועל העון והחטא נא' ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי פי' מה
 לך כי הגם שהמצות והחוקים הן בודאי המשכת גילוי אלקות להיות המשכת
 קדושה העליונה כו' כמשנת"ל אבל מה לך כי אליך אינו מגיע מהם שום גילוי
 אור כי המשכת קדושה זו אינו אלא במקום טהרה דוקא וכמא' טהרה מביאה
 לידי קדושה טהרה דוקא וכנ"ל דהיינו מצד שרש הנשמה דטהורה היא כו'
 דכמ"כ למטה צ"ל טהור הן בסו"מ בפו"מ הן להיות טהור לב מן המדות רעות
 כמו כעס ונצחון וגאווה ותאוות אז הוא כסא להמשיך בחי' הקדושה ע"י המצות.
 משא"כ כאשר העוה דרכו שמלביש וטימא נפשו בטומאת קלי' הטמאות לגמרי
 שהן חיות כל המעשי' אשר לא תעשינה כו', אינו כסא לקבל קדושה העליונה
 וזהו מה לך כו' ואדרבא נעשה מרכבה כו' ועכ"ז צריכים תשובה גדולה מעומקא
 דלבא שצר לו מאד על מעשיו ודרכיו ועל הפגם שפגם למעלה ולמטה ויתמרמר
 מאד בנפשו ע"י עד שיעקור רצונו לגמרי מכל הענינים האלו והוא החרטת
 הלב באמת כו', וכמ"ש במ"א המשל במי שנטבע בנהר ר"ל ה"ה מתחרט מאד על מה
 שהלך לרחוץ כו' ובאופן כזה תהי' החרטה באמת לאמיתו על העבר ובקבלה
 גמורה על להבא שלא ישוב לכסלה כו' וגם צריך לעורר ר"ר על נפשו שנפלה
 מאיגרא רמה בחי' מקור מים חיים לבירא עמיקתא הן בורות נשברים הנ"ל
 וכמ"ש באגה"ת פ"ז שזהו ב' הענינים בתשובה ההתעוררות ר"ר על נפשו
 והמרירות בבחי' לב גשבר ונדכה כו', וכ"ז יהי' מעומק ופנימיות לבו ונסשו
 כו' וכמו ויצעקו אל ה' בצר להם דצעקה הוא מפנימיות הנפש דוקא כו' וזהו
 בחי' תשובה תתאה שהיא התשבה מן הרע ועי"ז משיב נפשו מהיכלות הקליפה
 וכמ"כ משיב ומעלה את האור האלקי כו' ומבו' באגה"ת פ"ח דאתר תשרית
 שמשיב נפשו ומטהר מכל טומאה ולכלוך כו' יכול להיות בחי' תשריע והיינו
 שתוכל נפשו לשוב עד הוי' ב"ה ממש ולהעלותה למע' מע' למקורה ולדבקה בו

ית' כו, והיינו דתשורה הוא המיצר מן הרע ומן הריחוק ועיי' שצר לו באמת כגיל היה יוצא מן הרע כו, ותשו"ע הוא תוקף הרצוא והצמאון לאלקות כו' שזה נעשה בי"כ עיי' הריחוק דכאשר צר לו מאד מהענינים הלא טובים נעשה מזה הרצוא וההמשכה הגדולה לאלקות שחפץ מאד להיות מקורב לאלקות ולדבקה בו ית' ואע"פ שמצד מעשיו עד כה אינו ראוי לזה כלל הרי מתחרט הוא על העבר ומשתנה הוא באמת בעצם רצונו דכמו שהי' מקודם תוקף רצונו בהענינים אשר לא לה' המה כן ויותר מכן עתה הוא תוקף רצונו באלקות ונמשך אליו בכל לבו ונפשו ומאדו כו, וי"ל דהמשכת האור זהו דוקא עיי' בחי' תשו"ע כו, וזהו ממעמקים קראתיך הוי' דבכדי להמשיך בחי' הוי' מחדש דהיינו שיתמלא כל הפגמים שפגם בש' הוי' כו' (וי"ל דכר"פ הוא בהפגם דמ"ע דתלויים בש' הוי' כגיל ובדרך כלל הוא במ"ע ומל"ת דשמי עם י"ה שס"ה וזכרי עם ו"ה רמ"ח כו') הוא עיי' שממעמקים קראתיך מבחי' עומק לעומק כו' וכמשל הידוע בנהר שנתקלקל הילוכו שזהו מפני קלקול מקור מוצא המים בנביעתם מן המעיין צריכים לחפור בעומק ביותר ועיי' המים חוזרים ונובעים עוד בתוקף ביותר כו' וכמו"כ כאשר נחסר ונתרוקן אור האלקי כו' צריכים להגיע בעומק ביותר בבחי' עצמות א"ס להמשיך את האור כו' והיינו להמשיך מבחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם דהיינו מבחי' קדו"ק שלמעלה מבחי' קדש הנמשך עיי' המצות כו' שמשם מתמלאי' כל הפגמים כו' כי הפגם מגיע בבחי' הקדושה הנמשכת עיי' המצות אבל מבחי' כי קדוש אני בחי' קדושת העצמית נתמלא הפגם כו', וזהו שממשיכים עיי' התשובה מעומקא * שעיי' העומק שבנפש מעורר וממשיך בחי' עומק העליון כו', וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני בחי' פנימיות הנפש ועיי' את פניך הוי' אבקש כו', והזמן הכושר לזה הוא בעשיית שאומרים אז המלך הקדוש והיינו שאז מאיר בחי' קדושתו העצמית והוא בחי' קירוב המאור אל הניצוץ כו', והמשכת האור הוא עיי' תשובה שעיי' דוקא נמשך האור בעולמות ובהשתל' למלאות הפגמים והחסרונות כו' רק שאז המאור הוא בקירוב כו', וכמ"ש דרשו ה' בהמצאו בזמן שהוא מצוי כו', וכמ"ש בספ"ד פ"ב בזמנא דמטי ירחא שביעאה מתפתח תליסר מכילין דרחמי בההוא זמנא דרשו כו', ובפני' תלמיד האריו"ל שם דבירחא שביעאה מאיר תיקון ואמת כו' וידוע דתיקוון' הן בחי' תרין תפוחין דפגוי משערות והוא גילוי בחי' פנימיות הכתר בחי' באור פני מלך חיים כו' וכמ"ש בהב"י דאלה מסעי כו', ובשרשו קדושתו בחי' קדושת העצמי כו' וע"כ אז הוא זמן התשובה להמשיך גילוי בחי' העצמות דא"ס ב"ה כו', ועיקר התחלת הגילוי וההמשכה הוא בר"ה עיי' תקיעת שופר להיות דתקיעת שופר הוא הצעקה מעומקא דליבא כו' דלכן אומרים קודם תקיעת שופר פסוק מן המיצר קראתי שהיא הקריאה מן המיצר שבנפש כו' וגם מן המיצר הוא מן הנקודה העצמית שבנפש שנק' מיצר בחי' נקודה אחת כו', וציור השופר מורה עיי' שפיו הא' קצר שזהו שבא מן המיצר כו' וכמ"ש הרמב"ם בהל' תשובה פ"ג ה"ד דתקיעת שופר בר"ה אע"פ שהיא גזה"כ רמז יש בו כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו כו' וחפשו

מעומקא: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: מעומקא דליבא.
דתיקוון: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: דתיקון ואמת.

במעשיכם וחזרו בתשובה כו', ובמד"ר דשופר הוא שפרו מעשיכם וי"ל שדי"ע זדונות נעשים לו כזכיות וכמ"ש בסש"ב ח"א פ"ז הואיל ועי"י זה בא לאה"ר זו בחי' תשובה מאה"ר ע"כ הזדונות נעשים כזכיות כו' וזהו שע"י השופר הוא שפרו מעשיכם כו' ועי"ז הוא ההמשכה מלמעלה שדי"ע ענני במרחב י"ה בבחי' מרחב העצמות דא"ס כו' והיא התקיעה שאחר השברים תרועה שזהו ההמשכה מלמעלה וכמ"ש ואד' אלקי' בשופר יתקע ופי' אד' אלקים הוא בחי' העלם העצמות דא"ס כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה כי כארץ שזהו בחי' פנימיות הכתר כו' היינו המשכה הג"ל בחי' קדושת העצמי כו', ותכלית ההמשכה הוא בנעילה דיו"כ, לכן תוקעים אז ג"כ אחר נעילה שזהו ההמשכה מלמעלה כו' ועמ"ש בדי"ה והי' ביום ההוא יתקע דתקיעה זו היא מבחי' שופר גדול דר"ה כו', ולכן נא' עי"ז כי חק לישראל הוא פי' חק הוא בחי' אותיות החקיקה שהן בחי' כלים לבחי' קדושה העליונה דטהרה מביאה לידי קדושה כו' כנ"ל, וכיון שבר"ה נמשך מבחי' מקור קדושה זו והוא בחי' המלך הקדוש בחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם כו' הי"ז מקור גילוי אור להיות נמשך ומתלבש בבחי' חק לישראל כו', וזהו תקעו בחדש שופר להמשיך בחי' אור חדש ממש מבחי' עצמות א"ס להיות כי חק לישראל שצריכים להמשיך בחי' חק לישראל היינו בשרש הנשמות כמו שהן בבחי' אותיות החקיקה כו' דההמשכה צ"ל מבחי' העצמות דא"ס להיות הגילוי בבחי' אותיות החקיקה דשרש ההמשכה היא מבחי' העלם העצמות כו' וזה ממשיכים ע"י שופר שהו"ע התשובה כו' ובפרט כשיש חטא ועון שנוגע הפגם גם בבחי' מח"ע וגם למעלה מזה (ועמ"ש בת"ז בענין חטא עה"ד) וצ"ל ההמשכה מבחי' קדושת העצמית לתקן ולמלאות הכל כו' והוא ע"י השופר כו', אמנם מ"ש ומשפט לאלקי יעקב זהו עוד טעם על ענין תקיעת שופר, דהנה ישראל הוא בחי' שרש הנשמה כמו שהיא מבחי' מח"ע וכמא' ישראל עלו במח' כו' וזהו כי חק לישראל הוא היינו כמו שהנשמה שרשה מאותיות החקיקה כו' ולכן ישראל לי ראש בחי' ראש ומקור דנשמה כו', אבל יעקב הוא בחי' עקב והיינו הנשמה המלובשת בגוף כו' והוא כמו שירדה הנשמה מבחי' טהורה היא בבחי' בראת יצרת נפחת בי שנתלבשה בגוף למטה כו', וזהו יעקב עבדי שהוא עבודת הנשמה לברר ולזכך את הגוף והגה"ב כו' ונת"ל דירידת הנשמה למטה הוא ג"כ ע"י הדבור כמו כל הנבראים שזהו המאמר נעשה אדם כו' (רק שאינו דומה שכל הנבראים הן בבחי' נברא לבד והנשמה גם כמו שירדה לבי"ע היא אלקות כו' וכמ"ש במ"א אבל ירידתה הוא ע"י בחי' דבור עליון כו') ועז"א ומשפט לאלקי יעקב כו', דהנה כתי' ויהי היום ויבואו בני אלקי' להתיצב על ה' וידוע דהיום קאי על היום דר"ה, שהמלאכים המקטריגים באים לתבוע דין, וסיבת התעוררות הדין בר"ה הוא לפי משנת"ל דבר"ה הוא בנין עולם הדבור, והיינו דבכל ער"ה מסתלק האור והחיות לשרשו ומקורו והוא שחוזר לקדמותו כו' ונמשך אח"כ ע"י התפלות והתקיעות אור החיות חדש ממקורו ושרשו כו' ונת"ל דעלי' האור והחיות בער"ה הוא בבחי' סילוק שנשאר חשך והעלם למטה, ולכן מתעוררים כחות הדיני' לקטרג דבבחי' גילוי אור אין להם מקום כלל וכמ"ש ולא אבה ה' אלקיך לשמוע כו' ויהפוך כו' רק בבחי' חשך והעלם יש להם מקום כו' והנה נת"ל דחיות כל העולמות הוא מבחי' רוח פיו ית'

וכמ"ש בדבר ה' כו' וברוח פיו כו' והוא בחי' הבל הלב שנעשה קול ומתלבש בדבור כו' ובער"ה עולה הרוח וההבל לשרשו ומקורו ונמשך אח"כ ע"י תקי"ש להתלבש בדבור כו' ומחמת הסתלקות הרוח וההבל מתעוררים כחות הדין לקטרג כי הנה כחות הדין נמשלו לגלי הים כמו שגלי הים סוערים בחזק ובתוקף כך כו' משא"כ השפעת החסד הוא בשובה ונחת כו' והנה סבת התנשאות גלי הים הוא מחמת רוח סערה, וענין הרוח סערה הוא להיות דכל העולם מתקיים בהבל ורוח העליון וכדי להמשיך הרוח מלמעלמ"ט הוא ע"י אתעדל"ת דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו', כי מצ"ע טבעו לעלות לשרשו ומקורו כו' ובתחלת הבריאה הי' בבחי' כי חפץ חסד ואח"כ באתעדל"ת תלי' מילתא כו' ולכן לפעמים מצד חסרון אתעדל"ת אזי הרוח סוער להסתלק ועי"ז מתעוררי' הגלים וכחות הדין, ולפיכך ברי"ה שהרוח והבל העליון מסתלק למעלה מתעוררים כחות הדין, ולכן הזמ"ש המשפט אם האתעדל"ת כדבעי למהוי כו', וכמו שע"י תקיעת שופר נמשך רוח העליון להתלבש בדבור ועוד בבחי' תוס' אור כו' כנ"ל לכך נשקט כח תוקף הדין כי רוח ה' תנחתו ויחשו גליהם, זהו ע"י התשובה דנשי' וכמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם שזה הצעקה דקול שופר בתשו' בעומק הלב כנ"ל אזי ממצוקותיהם יושיעם ויקם סערה לדממה כו', וזהו ומשפט לאלקי יעקב דבחי' יעקב עבדי בזה הוא המשפט על העבודה וההעלאת מ"ן דנשמה המלוכשת בגוף, וע"י השופר הוא המתקת המשפט כו', ומה שהמשפט שייך בבחי' יעקב דוקא, י"ל מפני שעיקר החיוב הוא העבודה שע"פ טו"ד, שהרי העבודה בעצם הנשמה דהיינו בחי' רעו"ד זהו שכר הנשמה כנודע אבל החיוב ע"פ התורה הוא העבודה שע"פ טו"ד והוא מצות אהו"י"ד וגם ההתבוננות וההשגה באלקות שמחויב כאו"א לפי ערכו ומדריגתו כו' שעז"נ וידעת היום והשבת אל לבבך כו' וכת"י כי לי בניי עבדים שזהו עבדו הנשמה להכניע ולזכך את הכחות טבעיים דנה"ב כו', וע"כ ע"ז הוא הדין ומשפט אם הי' כדבעי ולפי אופן זה תהי' ההמשכה כו', גם י"ל מפני שעיקר הסילוק הוא מבחי' הדבור דלהיות שהדבור הוא בבחי' נפרד מן העצמות ע"כ בזה שייך סילוק האור מן האותיות, וכמו שבכללות הדבור הרי עת לחשות כו' כמ"כ בבחי' דבור העליון כאשר כבר נמשך להוות העולם אינו מסתלק לעולם כמשנת"ל, מ"מ שייך בזה סילוק האור שנשאר אור רק מעט מזעיר, אבל במח' אינו שייך כי"כ ענין הסילוק להיות שהמח' אינה בבחי' פירוד בעצם וביותר בבחי' מח"ע שהיא מיוחדת ממש כו' (וי"ל דבמח"ע גם האותיות הן בבחי' עלי' כו') והראי' שהרי הדבור לבד אינו מספיק על המשכת האור ברי"ה וכמ"א אמרו לפני מל' שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר דוקא ומבר' במ"א שזהו מפני שאין החבוש מתיר עצמו כו', ובמה היא המשכה בבחי' התעוררות עצם הנשמה שז"ע תקיעת שופר בחי' קלא פנימאה כו' וכמשנת"ל (ומ"מ אמר על זכרונות ג"כ במה בשופר וזכרונות הוא הזכרון על שרש הנשמה כמ"ש במ"א והיינו דבעצם הנשמה גופא התעוררו' דרי"ה הוא במדר' גבה יותר והו"ע ממעמקים מעומק לעומק שלמע' מבחי' עומק כו', והוא בחי' צעק לבם שלמע' מצעקת הקול כו' וכמ"ש במ"א

ומ"מ הרי ההמשכה היא ע"י בחי' שרש הנשמה שעלה במח"ע כו') וזהו משפט לאלקי יעקב דוקא, אך משפט איהו רחמי שע"ז נתקנו עשיית וי"כ לעורך ר"ר שמאירים בחי' ר"ר העליונים להיות המשכת אלקות בבחי' יעקב כו', זהו תקעו בחדש שופר בחי' ההתחדשות ובחי' גילוי אור חדש מעצמות א"ס ב"ה, ואו' ע"ז כי חק לישראל הוא כו' ואין זה נתינת טעם ממש שאין צריך טעם למצוה כו' רק שמבאר בזה ענין תקיעת שופר שזהו חק לישראל להמשיך בחי' אור חדש בשרש המקור הנשמות שהן מבחי' אותיות החקיקה כו' ומשפט לאלקי יעקב שנמשך גילוי האור גם בהנשמה למטה כו'.

בס"ד שחוהמ"ס, עזר"ת.

וטהר לבנו לעבדך באמת וצ"ל מהו אומרו באמת הרי עבודה היא באמת ואם אינה באמת אינה עבודה וביותר עבודה שבלב שהיא עבודה רוחנית אם אינה באמת אינה עבודה כלל, דעבודה שהיא במעשה בפו"מ גם אם היא בלא כוונה הרי יש מ"מ העשי' בפועל רק דמצוה בלא כוונה היא כגוף בלא נשמה ואורייתא בלא דו"ר לא פרחית לעילא וכמ"ש בס"ב דאהוי"ר הן גדפין לתומ"צ והו"ע כי גר מצוה רמ"ח מ"ע ותרי"ן דרועין כו', ומ"מ הרי ישנה לו עשי' בפו"מ, וכת"י ויפתוהו בפיהם כו' ומ"מ והוא רחום יספר כו' רק שבזה הוא בבחי' כפרת עוון כו', אבל עבודה רוחנית הרי כשזה לא באמת הרי לא ישנו להרחניות כלל א"כ אין זה עבודה כלל וא"כ מה"ע לעבדך באמת כו' אך הנה שרש העבודה היא תומ"צ וכמארז"ל ע"פ וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה ל"ת ועבודה דתפלה היא עבודה שבלב וכמארז"ל ע"פ ולעבדו בכל לבבכם איזה עבודה שבלב זו תפלה כו', ולהבין זה ילה"ק משאמרז"ל במשנה דאבות יפה ש"א בתשרי ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב חיי עוה"ב הוא חיי הנשמות בג"ע כו' וצ"ל איך התשלום שכר פחות מהעבודה, וצ"ל תחלה ענין ג"ע, דהנה אי' במד"ר שבעה דברים קדמו לעולם כו' ג"ע ותשובה, וצ"ל איך שייך ג"ע שהוא תשלום שכר קודם שנבה"ע, וגם איך שייך תשרי קודם כו', אך ענין הקדימה אינה קדימה זמנית כ"א קדימת המעלה שג"ע קדמה במעלה לעולם, דהנה התהוות העולם הוא מבחי' מל' ממכ"ע כו', דבחי' מל' אין מלך בלא עם כו', וגם בכדי שיהי' התהוות העולם בבחי' מציאות הוא דוקא מבחי' העלם האור שזהו בחי' מל' דוקא כו' וכמ"ש מזה בד"ה תקעו, עזר"ת, ושרש הראשון דעולמות הוא מבחי' איהו וגרמוהי וכמא' איהו וגרמוהי חד לברוא בהן וע"י מאין ליש כו' והן בחי' כלי המדות כו' וכד"כ זהו בחי' היצוניות המדות השייכים אל הזולת כו', וכ"ז הוא בבחי' העלם בעולם כו', ומבשרי אחזה דמה הנשמה ממלא את הגוף כך כו' שהאדם הוא עולם קטן וכדאי' באדר"ג כל מה שברא בעולם ברא כאדם ברא חורשים

בעולם ברא חורשים באדם כו', והרי הנשמה המח' את הגוף הרי האדם מרגיש את החיות ובלתי ספק אצלו שיש בו חיות המח' אותו שהרי בצאת הנפש מהגוף ה"ה כאבן דומם כו' ומ"מ הרי נודע רק מציאותו ולא מהותו כלל שא"י כלל מהות הנשמה וכמ"ש בכתהאריו"ל דהשגת מהות הנשמה הוא למעלה מג"א ורוה"ק כו', וכמו"כ בעולם שידועים שיש חיות בעולם ה"ז רק גדע מציאותו לבד, וכמו השמים והגלגלים שהן כדורים האם נא' שהחיות שבהם ג"כ כדורי, ובודאי שהחיות שלהם הוא מבחי' עיגולים דלהיותם כדורים ה"ז הוראה שגם החיות הוא מבחי' עיגולים, דלפי אופן ציור הגוף כן הוא הנפש הרוחני כו', וכמו שיש שהן בקומה זקופה ויש שהן בקומה כפופה שהן בחי' עיגולים ויושר, ומהו עיגולים ויושר אנו יודעים ומשיגים ויודעים את ההפרש ביניהם כו' אבל זהו רק ידיעת המציאות לא השגת המהות כו', אבל בג"ע מאיר גילוי אלקות היינו השגת המהות דאלקות וכמארז"ל צדיקים יושבים ונהנין מזיו השכינה דלכאו' א"מ אומרו ונהנין והרי בג"ע הוא השגת הנשמות וכידוע מענין למוד התורה דנשמות בג"ע והול"ל יושבין ומשיגים כו' אלא שהעיקר בג"ע הוא תענוג הנשמות והתענוג הוא בהשגה אבל העיקר הוא העונג מה שמתענגים באלקות ומאחר שהעיקר הוא העונג ה"ז בבחי' המהות דאלקות שהרי ידוע דהתגלות עתיק הוא בבינה היינו רק התגלות והתפשטות התענוג אבל עיקר עצם התענוג הוא בחכ' דוקא כמ"ש במ"א, הרי דבהשגה שזהו בחי' מציאות לבד, דכל השגה הוא בריחוק מן העצם, שם הוא רק התפשטות התענוג אבל עצם התענוג הוא בחכ' שלמעלה מהשגה כו' וא"כ בג"ע שהעיקר הוא התענוג א"כ ה"ז למעלה מהשגה היינו דהשגה דג"ע אינו כמו השגה שלנו והיא השגת המהות ולכן העיקר הוא תענוג הנשמות וכאומרם ונהנין כו', וה"ז עונג נפלא עד אין קץ ולכן מוטב דלידינא כו', וכדאי כל יסורי גיהנום מה שיסורי איוב ע' שנה אינן בערך יסורי גיהנום כמ"ש הרמב"ן ד"ל ומ"מ כדאי כל יסורי גיהנום גם בשביל געה"ת וכ"ש בשביל געה"ע כו', והיינו מפני ששם מושג מהות האלקות שזהו תענוג נפלא מאד כו', ועוד יש הפרש בין ג"ע לעולם דשרש העולם הוא מדי'ת ובג"ע מאיר ג"ר והה"ע זיו השכינה דשכינה הוא בחי' הארת פנים וכמ"ש יאר ה' פניו אליך ות"א ינהיר ה' שכינתא לותך וכן זיו הוא הארת פנים וכמו שת"א ע"פ כי קרן עור פניו ארי סגי זיו אפיהו כו', הרי דלבד זאת שבעולם הוא רק ידיעת המציאות דאלקות וג"ע הוא השגת המהות דאלקות הנה המהות המושג בג"ע הוא בחי' ג"ר וכמא' ביר"ד נברא העוה"ב ואפי' אם נא' דביר"ד נברא עוה"ב ועוה"ב הוא ה"א כו' וכנודע דג"ע הוא בחי' בינה ה"ז ג"ר כו' וידוע ההפרש בין מוחין למדות דמדות הן לזולתו וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד כו' זכור רחמיך כו' והמוחין הן לעצמו כו' היינו מפני שהמוחין הן גבוחין במעלתן ומדריגתן למעלה הרבה מבחי' המדות כו' וכידוע ומב' במ"א, זהו ג"כ הסיבה מה שבעולם הוא רק ידיעת המציאות מפני שכללות האור דעולמות הוא מבחי' ז"ת, ובג"ע להיות דשם הגילוי דג"ר הוא בחי' השגת המהות כו', והענין הוא כדאי' בכתהאריו"ל בענין התלבשות הפרצופים זב"ז דמה שמתלבש מן העליון בהתחתון הוא רק הז"ת אבל הג"ר אינן מתלבשות בהתחתון כו', וכמו בשכל ומדות רק בחי' ז"ת שבשכל מתלבשים בהמדות כו' וכן מהרצון בשכל

הרי פנימיות הרצון אינו בא בהתלבשות בשכל דאין טעם לרצון כו', רק בחי' חיצוני' הרצון בא בשכל בבחי' חיוב שכלי אל הרצון כו' וכמו"כ מהמוחין אל המדות הוא שבא במדות רק בחי' ז"ת שבשכל כו', וכמו בהתבוננות בק"ש בה' אחד איך שהוא אחד אין כיוצא בו ופי' אין כיוצא בו הוא התחברות דשני הפכים וכמו גבול ובלי גבול כו', דלכאוי' א"מ איך יעלה על הדעת שיהי' כיוצא בו שצריכים לשלול זאת, אך הענין הוא דהכוונה במש"א אחד אין כיוצא בו הוא ההפלאה בהתאחדות ההפכים והיינו שיהיו שני הפכים בנושא א', והענין הוא דהנה בחי' ואתה הוא ושנותיך לא יתמו ומקשים על זה מה שייך שנותיך למעלה ומה"ע ושנותיך לא יתמו, והרשב"א ז"ל מתרץ שצריכים להסביר לאדם תחלה מה שיכול להבין, דאם גא' לו מתחלה ענין בלי גבול לא יבין כלל, וע"כ אומר תחלה ענין הגבול והו"ע ושנותיך ואח"כ או' שהשנים הן בלי מספר ובלי קץ דבדרך זה יוכל להבין ולהשיג, אך הענין ע"ד החסידות הוא, דהנה זמן הוא בבחי' מל' מלך מלך ימלוך, ולמעלה מבחי' מל' והיינו בבחי' ז"א הוא סדר זמנים כו' וכמו"כ בע"ס בכלל הוא בחי' סדר זמנים והו"ע הקדימה ואיחור כו' וכמ"ש במ"א, אבל למעלה מז"א וכ"ש למעלה מהע"ס אינו שייך גם סדר זמנים והוא בחי' אוא"ס הבל"ג כו', והנה או' ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך וידוע דהוי' הוא למעלה מהזמן הי' הוה ויהי' כאחד כמ"ש בסש"ב ח"ב, ואו' הוי' מלך כו' הוא יחוד ש' הוי' עם בחי' מל' והיינו יחוד בחי' אוא"ס שלמעלה מהזמן עם בחי' הזמן כו' והו"ע יחוד הוי' אד' כמ"ש בסש"ב שם, ואז גם הזמן הוא בבחי' בל"ג ע"י גילוי אוא"ס הבל"ג המתייחד עם בחי' הזמן כו', אמנם ענין הבל"ג דזמן לכאוי' הוא מה שמשך הזמן יהי' בל"ג, והיינו שהזמן יהי' נצחי ולא יופסק לעולם, דהרי הזמן מצ"ע צריך להיות נפסק דמאחר שהוא מוגבל בעצם וא"כ צ"ל מוגבל ג"כ בהמשכתו שיהי' בו הפסק, וא"כ מה שיהי' משך הזמן בלי הפסק ה"ז בלי גבול, אך אין זה שהגבול עצמו הוא בלי גבול, שהרי הזמן בעצם הוא בבחי' גבול כמו כל יום וכל שנה הוא מוגבל בעצם רק שיהיו ימים ושנים במשך בלי הפסק כו', ואין זאת הכוונה ביחוד הוי' אד', דבחי' בלי גבול באופן הנ"ל זהו מבחי' מל' בעצמה, שהרי בחי' מל' הוא אלקות וע"כ יכול להיות מבחי' המל' התהוות הזמן בבחי' בלי הפסק דהזמן בעצם הוא בהגבלה רק שנמשך בבחי' נצחיות בלי הפסק כו', וענין היחוד דהוי' אד' הוא שהזמן בעצם הוא בבחי' בל"ג, וע"ד כמו במקום שאמרז"ל מקום הארון אינו מן המדה הרי המקום עצמו הוא בלי מקום, ואין זה כמו בתחילת הבריאה שהי' העולם הולך ומתרחב עד שגער בו הקב"ה כו' כמשארז"ל בחגיגה דיי"ב שזוהו רק המשך המקום בבחי' בל"ג אבל הוא בבחי' מקום בהגבלה בעצם כו', אבל מה שמקום הארון אינו מן המדה ה"ז שהמקום עצמו הוא בלי מקום כו', וכמו"כ הוא בזמן שהזמן עצמו הוא בלי זמן כו', וכמו שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו ומנהיגיו הרי הראה לו כל דור ודור בפרט והכל ברגע אחת וכמו צופה ומביט עד סוכ"ה כל דור ודור בפ"ע וכולם נסקרים בסקירה א' כו', ובדוגמא כזאת הי' בהארז"ל דבשינת צהרים דשבת ראה בפ' בלק ובלעם מה שהי' צריך לדרוש פ' שנה כמ"ש בפע"ה, הרי כ"ז הוא שהזמן עצמו הוא בלי זמן, וזהו התחברות והתאחדות שני הפכים שיהיו בנושא א' מקום ובלי מקום זמן ובלי

במשך: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: במשך זמן.

זמן כו', וזהו אחד אין כיוצא בו, הוא להוציא מהדעת הא' שהנמנעות הן ג"כ בחיק הבורא שאין האמת כן אלא נמנעו הנמנעות וכמו רוכב ובלתי רוכב כאחד כו', וכמ"כ הו"ע ה' אחד מצד העולמות, והיינו לא רק זאת אוא"ס יחיד ומיוחד בעצם, כ"א גם לאחר שנתהוו העולמות ה"ה בטלים ומיוחדים בתכלית ואינם בבחי' מציאות כלל כמו קודם שנתהוו כו', וכידוע ומבו' במ"א באורך הענין איך שהתהוות המציאות הוא מבחי' הצמצום וההעלם דאוא"ס וכאשר באמת מאיר גילוי אוא"ס לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום הרי העולמות בטלים ומיוחדים בתכלית כו', ומבו' ע"ז המשל כמו בהשפעת השכל מהמשיע אל המקבל הרי פנימיות השכל כמו שהוא אצל המשיע א"א לבוא אל המקבל, רק שלאחר התעלמות השכל בעצמו נמצא בחי' חיצונית השכל ובא באופן אחר מכמו שהוא לעצמו, היינו בעינינו אחרים כו', אך המשיע ה"ה רואה כל פנימיות השכל כמו שהוא בעצמו גם בבחי' חיצונית השכל, ורואה איך שגם חיצונית השכל הוא באמת למעלה מכלי המקבל והשגתו כו', רק שהמקבל מפני שנעלם ממנו הפנימיות שבוה ה"ז מתקבל בכלי השגתו, אבל באמת זה גופא הוא למעלה מהשגתו כפי שהמשיע רואה את האור בזה כו', וכמ"כ הוא בהעולמות דלגבי אוא"ס מאיר הגילוי דאוא"ס ממש גם בהעולמות לאחר שנתהוו וה"ה בבחי' ביטל המציאות לגמרי ומיוחדים בתכלית כמו קודם שנתהוו כו', וזהו ג"כ ענין אחד אין כיוצא בו התאחדות שני הפכים כא' כו', והיינו שמתבונן איך שהוא ית' אחד שאין כיוצא בו ואיך שאני הוי' אלקי' דש' הוי' הוא עצמו אלקים דמבלעדו אין אלקים והו"ע היחוד דהוי' אחד בדרך מלמעלמ"ט דמה שנתהווה הכל הוא אלקות ממש כו' וכמ"ש במ"א שעי' התבוננות נעשה התעוררות אהבה ואהבת את הוי' אלקיך כו', אמנם מה שנמשך מן ההתבוננות בהמדות שבלב הוא רק בחי' הו"ת שבשכל והיינו ההתפעלות שכלי, דעצם השכל אינו מאיר בלב (רק בבחי' פנימיות המוחין והמדות כו' כמ"ש במ"א) ורק בחי' המדות שבשכל דהיינו ההתפעלות שכלי זהו שבא ללב להיות התעוררות המדות כו', וכמ"כ הוא למעלה דהתלבשות העליון בהתחתון הוא רק ז"ת שבעליון כו', וזהו הסיבה מה שבעולם הוא בחי' העלם מפני שהאור בא בהתלבשות ע"כ מתעלם מהותו ונדע רק מציאותו כו', אבל בג"ע שמאיר ג"ר שאין בהם התלבשות הרי זה גילוי המהות כו', וזהו שג"ע קדמה לעולם דשם הוא גילוי המהות דבחי' ג"ר כו', ועם היות שבכללות ה"ז רק בחי' אור חיו בלבד לא בחי' העצם וכמ"ש במ"א, מ"מ ה"ז גילוי בחי' מהות הזיו דג"ר כו', אמנם איך תוכל הנשמה לקבל בחי' מהות האור דג"ע, הגם שהנשמה חלק אלוקי' ממעל ונשמה שנתת בי טהורה היא כו', מ"מ הרי אתה בראת יצרת ונפחת כו' שנעשית בחי' יש כו', ואיך תוכל לקבל בחי' הגילוי הנעלה דג"ע כו', אך זהו ע"י המצות שנעשים לבושים אל הנשמה בג"ע דמעשה המצוה נעשה לבוש אל הנשמה בגעה"ת וכאשר יש גם כוונת המצות נעשה לבושים לגעה"ע כו', והענין הוא כמ"ש גבי משה ויבא משה בתוך הענן שהענן נעשה לבוש למשה דבכדי שיוכל לקבל תורה, ובכדי שגופו יהי' ניוון מן הרוחניות, דגופו של משה הגם שהי' גוף קדוש וטהור מ"מ בכדי שיהי' ניוון מן הרוחניות הי' זה ע"י לבוש הענן כו', והלבוש הוא למעלה מהאור והגילוי דשרשו מבחי' ישת חשך סתרו בחי' ההעלם דאוא"ס כו', ויובן זה מענין

המשלים שדוקא חכם גדול ביותר יכול להגיד משל אמיתי וכמו שלמה דויחכם מכל אדם כתיב ב' וידבר שלמה שלשת אלפים משל, ור"מ שהי' מנהיר עיני חכמים בהלכה הי' אומר תלתא מתלי כו', וכל שהשכל עמוק יותר מוכרח למשל יותר ולריבוי משלים כו', וכמו"כ יובן שהלבוש הוא למעלה מהאור וע"כ ע"י יכול להיות גילוי האור כו', והו' יפה ש"א בתשו' ומע"ט דקיום המצות בגשמיות בעוה"ז למעלה מהגילוי דג"ע, דהאור והזיו דג"ע אפי' געה"ע הי' רק זיו תורתן ועבודתן, והשכר האמיתי הי' לעתיד דשכר מצוה היא המצוה עצמה כו' וכמ"ש במ"א, והו"ע ושם נעשה לפניך כמצות רצונך כו', וע"כ המצוה נעשים לבושים אל הנשמה לקבל ע"י הגילוי דג"ע כו', ולהיות שהמצוה הן מ"מ בעשי' גשמיות ציצית בצמר גשמי תפילין בקלף הגשמי וד"מ שבלולב בצמחים גשמיים כו', הנה בכדי שהמצוה יעלו למעלה ויהיו לבושים אל הנשמה לזאת צ"ל אהוי"ר שהם כנפים שבהם וע"י יהי' עליית המצוה כו', והו' העבודה דתפלה דלעבדו בכל לבבכם כו' זו תפלה לעורר האהוי"ר להיות גדפין אל המצוה שיפרחו למעלה בעילוי אחר עילוי ויהיו לבושים אל הנשמה כו', והו' וטהר לבנו לעבדך באמת ואין אמת אלא תורה והיא העבודה דתומ"צ שוה עיקר העבודה דלעבדה ולשמרה כו', ובכדי שיהי' העבודה דתומ"צ אמיתית זהו ע"י טהרת הלב שהוא העבודה דתפלה כו' ונמצא שוה ב' ענינים דלעבדך באמת קאי על העבודה דתומ"צ וטהרת הלב היא העבודה דתפלה כו', והו' שאנו מבקשים וטהר לבנו שיהי' טהרת הלב בעבודה דתפלה בהתעוררות אהוי"ר בכדי לעבדך באמת בקיום התומ"צ שהאהוי"ר הן בחי' גדפין כו'.

בס"ד שמע"צ, עזר"ת.

ביום השמיני עצרת תהי' לכם, ואי' במד"ר שה"ש ע"פ מה יפו פעמך בנעלים אמר ריב"ל ראוי' היתה עצרת של חג שיהי' רחוקה חמשים יום כנגד עצרת של פסח, אלא ע"י שהן יוצאין מקיץ לחורף לית ביומיהו דיוזון ויתון, משל למה"ד למלך שהי' לו בנות הרבה מהן נשואות למקום קרוב ומהן נשואות למקום רחוק, יום א' באו כולם לשאול בשלי' המלך אביהם, אמר המלך אילין שנשואות למקום קרוב אית בעונתן למיזל ולמיתי ואילין שנשואות למקום רחוק לית בעונתן למיזל ולמיתי, עד דאינן כולן אצלי נעבד חד יו"ט, כך עצרת ש"פ ע"י דנפקין מחורף לקיץ אית ביומיהו למיזל ולמיתי, אבל עצרת של חג כו' לית ביומיהו למיזל ולמיתי אלא עד דאינן כולן הכא נעבד חד יו"ט, לפיכך משה מזהיר את ישראל ביום השמיני עצרת תהי' לכם, וצ"ל מהו המשל דנשואות למקום קרוב ולמקום רחוק כו', ומה"ע דראוי' היתה עצרת של חג להיות רחוקה גו"ן יום ומ"מ אינה רחוקה ולפיכך משה מזהיר כו', ולהבין זה ילה"ק הטעם שעושין שמח"ת בשמ"ע, דלכאו' הי' צ"ל בשבועות זמן מ"ח

שניתנה התורה לישראל ולמה עושין שמחת בשמעי'צ. אך הענין דאי' במשנה דסוף תענית ע"פ צאינה וראינה כ"י ביום חתונתו זו מ"ת וקאי על מ"ת דיוכ"פ כמו שפי' רש"י שם, והן הלחות שניות. והו' שעושין שמחת על הלחות שניות וכמ"ש ביום חתונתו וביום שמחת לבו, שהשמחה היא על התורה שניתנה ביוצ"כ כ"י. וצ"ל ההפך בין לחות ראשונה ללחות שניות, דאנו מוצאים יתרון מעלה בלוחה"ד על הלוח"ש שהיו מעשה אלקים וכמ"ש והלחות מעשה אלקים המת שהן מהעשרה דברים שנבראו בע"ש בה"ש, המכתב ה"י חרות על הלחות כ"י, ואמר"ל אלמלא נשתברו הלחות לא נשתכחה תורה מישראל מפני שהי' כולו פנים. דשכחה היא מבחי' אחוריים וחיצוניות והלחות מפני שהיו כולו פנים ע"כ לא הי' שכחה כ"י, ואמרו אלמלא נשתברו הלחות לא הי' אומה ולשון שולטת בהם שנא' חרות א"ת חרות אלא חירות כ"י. והלוח"ש היו מעשי ידי משה והמכתב עם שהי' מכתב אלקים מ"מ לא נא' בהם חרות כ"י. וצ"ל שזה הי' בבחי' התלבשות, דבאמת צ"ל דגם לח"ש היו בבחי' חרות שהרי אמר"ל אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה שזהו בתורה שניתנה בלוח"ש, רק שזהו בהם בבחי' התלבשות, ובלוחה"ר הי' בהתגלות, ולכן לא הי' בהם שכחה מפני שהאור הי' בהם בגילוי, ובלוח"ש בא בהתלבשות כ"י, והרי ההתלבשות היא ג"כ ירידה במעלה ומדרי' כ"י, ובמעלת ומדרי' משה ע"י מ"ת הרי האורות שניתנו לו במ"ת וניטלו ממנו בחטא העגל וכמא' ע"פ לך רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי כ"י, שהיו בבחי' רגל דמשה וע"י נתוסף לו אורות כ"י, ואותן האורות ניטלו ממנו בחטא העגל ובלוחות שניות לא החזירו לו, רק בשבת נותנים לו במתנה שזהו שאר' ישמח משה במתנת חלקו כ"י כמ"ש בפע"ת, ומכ"ז מוכן דמעלת לוחה"ר גדולה על מעלת לוח"ש, ולפעמים משמע דלוח"ש למעלה מלוחה"ר, וכמאר"ל בגדרים אלמלא נשתברו הלחות לא הי' רק חמשה חומשי תורה וס' יהושע בלבד, ובמדרי' אי' אל תצטער על הלוח"ר ששברת שלא הי' בהם אלא עשה"ד ובאלו אני נותן לך מדרש הלכות ואגדות ספרא כ"י וב' תלמודים כ"י וכמ"ש ויגד לך העלומות חכ' כי כפליים לתושי', ובמעלת משה הרי קירון עור פניו הי' בלוח"ש דוקא לא בלוחה"ר, מזה משמע דלוח"ש גבהות במעלה ומדרי' מלוחה"ר כ"י, אך הענין הוא דהנה כללות התורה שניתנה לישראל הוא בכדי לתקן את הנה"ב, והראי' שהרי כאשר המלאכים בקשו תורה השיב להם משה כלום יצה"ר יש בכ"י, דהנה כתי' אני הי' לא שניתני ואתם בניי לא כליתם, והיינו * מתמי' שהרי מהתבוננות דאני הי' לא שניתני הי' צ"ל כלות הנפש, דכאשר יתבונן איך שאתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע שלא יש שום שינוי כלל, והיינו מפני שכללות ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד הכל הוא רק הארה לבד שבאין ערוך לגבי העצמות כלל ואינו נוגע אל עצמותו כלל לפעול איזה שינוי הי', וע"י התבוננות זאת איך שכללות ההשתל' הוא באין ערוך הרי מצד עצם תהפלאה דאוא"ס צ"ל כליון ותשווקת הנפש להיכלל בעצמות אוא"ס ביה, ועמך לא חפצתי כתי', דכל מה שעמך אפי' בחי' כי עמך מקר"ח

והיינו: כיה בגוכ"ק, ואצ"ל: והיינו שהנביא.

מאחר שזהו טפל ובטל לא הפצתי מי לי בשמים כו', שמים געה"ע וארץ געה"ת כו' כ"ז לא הפצתי, דמה יחפוך בההארה שטפל ובטל הלא צריך לרצות בבחי' עצמות כו'. וזהו שמתמי' דאני ה' לא שניתי ומ"מ אתם בני יעקב לא כליתם. והסיבה לזה מפני שהן בבחי' בני יעקב ל' חלישות עקב הלב מכל ואנוש הוא חלוש כו'. וענין החלישות הוא שלא יש התגלות כחות הנפש ואין בכחו להוציא ממסגר אסיר להיות הנפש בהתגלות. וכמו החלוש הוא שהכחות הן שלא בהתגלות, והגבור הוא שכחותיו הן בהתגלות וביכולתו להביא גם כחות הנעלמים לידי גילוי, והחלוש הוא שהכחות הנעלמים ודאי אינו יכול להביא לידי גילוי, וגם כחות הגלויים אינו יכול לבוא בהתגלות כו', וכמו"כ הוא בחלישות ברוחניות שאין בכחו להביא כחותיו העצמיים שזהו בחי' כליון הנ"ל שיהיו בהתגלות, וגם כחותיו הגלויים אינם בהתגלות כלל. וסיבת החלישות היא משום דכשל בעוני כחי כ"א עונתיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם, אלקיכם הוא בחי' אלקות דנשמה בחי' כליון ורצון הנ"ל, והעון נעשה מסך מבדיל כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה מה טובו, וגם שמחשיך ומחליש כחות הגלויים כו'. ול"ד עון בפרימ אלא עון הוא ל' עוות ועקום שמעוות ומעקם דרכו בתאוות גשמיים בהתגברות החומריות דנה"ב שמחשיך ומחליש הכחות דנה"א. וע"ז ניתנה התורה הנק' עזו וכמ"ש ה' עזו לעמו יתן ואין עזו אלא תורה שנותנת עזו וכח לנה"א, דע"י התורה נמשך גילוי אוא"ס בנה"א וע"ז מתגבר כח הנה"א להיות בהתגלות ולהתגבר על הנה"ב כו', וכמו"כ נק' התורה ג"כ תושי' שמתשת כח הנה"ב כו'. והגם דלהנה"א עצמו ניתן כח מלמעלה להתגבר על הנה"ב, שזה"ע אמרם ז"ל משביעין אותו והי צדיק כו', דלכאו' אינו מוכן מה שמשביעין את הנה"א על הנה"ב, שהרי הנה"א הוא במדרי' צדיק מצ"ע, ורק מצד הנה"ב יכול להיות להיפך ח"ו, וא"כ מה"ע השבועה לנה"א, ומבו' במ"א התי' ע"ז דמשביעין הוא ל' שובע והוא שמשביעין אותו בבחי' כח עליון להיות בו כח להתגבר על הנה"ב, והכח הוא שנמשך מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה משרש הנה"א והנה"ב דשרשם מבחי' תהו ותיקון בחי' נקודים וברודים, והכח הוא מבחי' עקודים כו'. הרי דנה"א ניתן לו כח להתגבר על הנה"ב וכ"ש דמשו"ז יש בכחו להתגלות כו'. ומ"מ צריך לתורה, והוא מפני שהנה"א בא בבחי' התלבשות ותפיסא בנה"ב שמתעלם בו כו' והתורה גם כמו שבאה בהתלבשות אינה בבחי' התעלמות כו'. והענין הוא כידוע שיש ב' מיני התלבשות, הא' שהמלוכש מושל ושולט על המלביש וכל ההנהגה היא מהמלוכש, וזהו בסט' דקדושה בבחי' אורות וכלים למעלה, דעם היות שהאורות הן בבחי' התלבשות בכלים, מ"מ הרי הכלים בטלים לגמרי אל האורות וההנהגה היא מן האורות כו'. דכן הוא גם בכלים דבי"ע שהן בבחי' יש ומ"מ ה"ה בטלים אל האור, רק שזהו בבחי' היש ובאצי' הוא בבחי' ביטול במציאות כו'. וכן הוא בכל סט' דהקדושה שהמלוכש מושל ושולט כו' והב' הוא שהמלביש מושל ושולט, וכמו האסור בשק הרי אין לו שום שליטה וממשלה ואינו יכול לצאת ממנו, דכן הוא בענין הגלגולים ר"ל דנפש האדם המתגלגל בגוף הבהמה הרי בגוף הבהמה אינו מתוסף דבר ואין להנפש שום שליטה על הבהמה, אדרבא הבהמה שולטת עליו ומוליכה אותו בכל המקומות העכורים ואין הנפש יכול לצאת כו'. וכמו"כ בגלות ניצוץ אור אלקי

בסטי"א שהמלביש מושל ושולט כו', וכמ"ש במ"א. והנה בהתלבשות הנה"א בנה"ב יש ב' האופנים. דכאשר האלקים עשה את האדם ישר הנה הנה"א הגם שהוא בהתלבשות בנה"ב מ"מ היה מושל ושולט על הנה"ב ומנהיגו כרצונו כו', והעיקר הוא כן בצדיקים שלבם ברשותם. אך בכל עובדי אלקים עם היות שיש להם שייכות אל הענינים הגשמיים שמוכרחים בהם, מ"מ התנהגה הוא מהנה"א שהוא המנהיג בכל עניני דרכיו והליכותיו כו', אבל בהעדר עבודה נעשה התגברות הנה"ב והוא המושל ושולט והוא המנהיג כו'. משא"כ בתורה גם כמו שבאה בהתלבשות מ"מ אינה בבחי' התעלמות, וראי' לזה ממה שד"ת אינם מקבלים טומאה ות"ח אין אור של גיהנום שולטת בהם, הרי גם במקום טומאה אין ד"ת מקבלים טומאה כו', והיינו כי תורה היא בדוגמת בחי' אורות וכלים למעלה כו', ושרש הענין הוא ההפרש הכללי שבין תורה לנשמות דהגם ששניהם הן מבחי' עצמות א"ס הנה הנשמות באו בבחי' מציאות נבדל בפ"ע והתורה אורייתא וקוב"ה כולא חד כו' ולכן הנשמות שייך בהם בחי' התלבשות והתעלמות והתורה אין בה בחי' התלבשות והתעלמות כו'. וע"כ הנה"א צריך לתורה שעי"ז מתגבר כחו כו'. דלהיות שהנה"א בעצם הוא אלקות רק מה שבא בבחי' מציאות בפ"ע ובבחי' יש, וכאשר מאיר בו אור התורה דאורייתא וקוב"ה כולא חד מתגבר כחו לצאת מהתעלמות להיות בהתגלות ולהתגבר על הנה"ב כו' והו' כללות ענין התורה שהיא להיות בבחי' עוז ותושי' כו'. אמנם באופן התיקון יש בזה ב' אופנים, והוא דעם היות דכללות הבירור דתורה הוא בדרך מלמעלמ"ט, מ"מ יש בזה הפרש בין תושב"כ לתושב"ע"פ בכלל, דבתושב"כ מאיר אור התורה שהוא אור החכ' בבחי' גילוי יותר, וכמו שאנו רואין דבתושב"כ נרגש בחי' האלקות יותר מבתושב"ע"פ, ולכן בתושב"כ הוא הבירור בדרך מלמעלמ"ט, וכתושב"ע"פ הגם שזהו ג"כ בדרך מלמעלמ"ט, מ"מ הוא בבחי' התלבשות וצ"ל התעסקות ויגיעה בזה, וכמו ר"י כולתו תנוי' בנויקין הוה שזהו לברר בירורים כח התורה, אבל הוא בדרך התעסקות לברר האמת מתוך השקר שזה טוען כך זה כך הפס"ד כך וכך שהוא ע"י עבודה ויגיעה כו'. ובתושב"ע"פ גופא יש הפרש בין תלמוד בבלי לתלמוד ירושלמי, דת"י מאיר בה אור החכ' יותר ובת"ב האור בבחי' התלבשות יותר וכמא' במחשכים הושבני זה תלמוד בבלי כו', והו' ריבוי הקושיות וריבוי הפלפול כו' וכמ"ש במ"א. וכמ"כ הוא כללות הפרש בין לוחה"ר ולוח"ש, דבלוחה"ר הו' האור בהתגלות ממש ולא הו' בזה שום התלבשות כלל, להיות שהיו או במדר' הצדיקים והו' אפשר להיות אור התורה בהתגלות ממש כו', ובלוחה"ר הו' הבירור בדרך מלמעלמ"ט שלא ע"י התלבשות כלל כו', והו' שלא הו' אומה ולשון שולטת בהם, והיינו שלא הו' בבחי' התלבשות כלל רק הו' הבירור מלמעלה כו' (וכמו בזמן שבהמק"ד קיים כו' כמ"ש בלק"ת בהב"י דבמד"ס באה"מ, וכמו בשלמה שהכל היו בטלים איליו והו' מושל על כולם כו', וכמו שיהי' במ' המשיח דנתתו איליו כל הגוים כו' שיהיו נמשכים ממילא מפני ריבוי האור שיאיר כעולם כו'). אבל בלוח"ש הו' במדר' בע"ת והגם דבע"ת מהפכים את החשך לאור, מ"מ הרי הו' במקום החשך, וגם לאחר התשובה אינו רחוק מן החשך וראי' שהרי משארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי כו' אלא אפשי ואבי שבשמים גזר עלי א' המגיד ג"ע שזה

דוקא בצדיק אבל תבעית ציל אי אפשי, היינו מפני שאינו רחוק מן החשך, ולכן תבעית צריך לעשות לו כמה גדרים והירות יתירות כו'. ולהיות שהיו במדר' בעית ע"כ בלוח"ש לא בא אור התורה בהתגלות כ"א בבחי' התלבשות שאין האור מאיר בגילוי, ואופן הברורים הוא בבחי' יגיעה ותעסקות כו'. וגם העולם הרי ירד ע"י חטא העגל, דהרי ישראל שעמדו במעמד ה"ס פסקה זוהמתו, וגם העולם נודך בכללות ע"י מ"ת שהי' למטה כו', ובחטא העגל נתגבר החשך בעולם, ומשום כ"ו צ"ל תבירור בדרך עבודה ויגיעה כו'. אמנם במעלת ומדר' הלוח"ש בעצם הי' למעלה במדר' מלוחה"ר, והיו שניתן בהם הלכות ואגדות כו' הלכות היינו פרטי התורה וכמו שזכר צ"ל ד"ס ומשאו וגבה יר"ד ולא למעלה מעשרים וכן בכל דבר בפרט איך ומה שצ"ל, וכמ"כ מה שנפרטו פרטי עניני התורה בריבוי כמו אגדות ומדר' ספרא כו', דכ"ו הי' בלוחה"ר בכלל ובלוח"ש בא בדרך פרט, והפרטים באים ממדר' עליונה יותר וכמ"ש בהב"י דבשעה שהקדימו דפרטי התורה הן מבחי' פנימיות ח"ס והוא בחי' גבו' דעתיק המלוכש במו"ס שזהו בחי' קו המדה המודד כל המדידות כו', והיו ויגד לך תעלומות חכ' היינו בחי' פנימיות החכ' כו', דבכדי לברר במקום החשך צ"ל ממדר' עליונה יותר, וע"כ לוח"ש שהן הברור בבחי' החשך הן ממדר' עליונה רק שבא בהתלבשות כו'. והיו ג"כ התפרש בין הזמן דב"ר וב"ש דהרי כל התושבע"פ מלא בגדרים וסייגים שהוסיפו חז"ל על התורה, והן נתחדש בזמן ב"ש, דבזמן ב"ר לא הי' גדרים כ"כ רק שלמה תיקון נט"י ועירובין כו', אבל עיקר הגדרים וסייגים וכל הדקדוקי סופרים נתחדשו בזמן ב"ש, ושרשן באמת למעלה יותר וכמארז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מינה ש"ת, יינה ש"ת הוא פנימיות התורה דנכנס יין יצא סוד כו', וד"ס ערבים עלי יותר כו', דטופר הכותב את הספר הוא למעלה מהספר כו', והענין הוא דכל הדקדוקי סופרים הן מתוקף האהבה העליונה דאהבתי אתכם אמר ה', וכמו ע"דמ אב האהבה את בנו ביותר הי' הן נותן עליו זהירות ושמירות יתירה להיות מרוחק מן הרע בתכלית ומחמיר ומדקדק עליו ביותר להיות בתכלית השלימות, שזהו מתוקף האהבה והיוקר ביותר כו', וכמו מרגליות יקרה טומן ושומר אותה ביותר כו', וכמ"כ כל הדקדוקים והגדרים הן דוקא מתוקף האהבה העליונה כו', והוצרכו לזה בב"ש דוקא, דבזמן ב"ר הי' די בדאורייתא כי הי' נאמנה את ה' רוחנו ולא נכוינו באש זר דתאוות גשמיים היו רחוקים מן הרע לא היו צריכים גדרים ושמירות כו', אך בב"ש שחסרו ה' דברים ואכזבה חסר ה' והתעלמות האור גורם התגברות הישות החשך כו', ודור אחר דור שנתמעטו הלבבות צריכים שמירה יותר בגדר' ודקדוקים ביותר כו', אך שרשם הוא למעלה מד"ת ולכן ביכולתם לפעול גם בזמן החשך לעזר את האהבה כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה ושמע אבי, וכמ"כ הוא בלוחה"ר ולוח"ש כו', ושרש הענין הוא דהנה כתי' כי אתה נרי ה' וה' יגי' חשכי, כי אתה נרי ה' הו"ע נר הוי' נשמת אדם והוא בחי' ש' הוי' שיש בכא"א מישראל, והן הד' מדר' שבגר שמן ופתילה זב' גונוי אור כו' וכמ"ש במ"א, והיו בחי' ש' הוי' דסדר השתל', אבל והוי' זהו בחי' ש' הוי' דלעילא שלמעלה מהשתל', ועי"ז יגי' חשכי, דבכדי לתגי' את החשך צ"ל ממדר' עליונה יותר כו', והיו דבלוח"ש עצם

מדרי' התורה היא במדרי' עליונה יותר כו'. ולכן אנו עושין שמחית על הלוחיש דוקא להיותן גבוהים במעלתן ומדריגתן שהן בחי' תעלומות חכ' לכן ע"ז הוא דוקא השמחה כו'. ועוד זאת שהרי זהו הקירוב שאחר הריחוק שבה תגדל השמחה ביותר כו', דבלוחה"ד שהיו במדרי' הצדיקים הרי היו בבחי' קירוב, אבל בלוחיש שהיו במדרי' בעית' ה"ז שהרחוק נעשה קרוב כזה דוקא הוא הגדלת השמחה כו'. וזהו ג"כ מעלת לוחיש על לחה"ד, דבעית' הוא שהודונות נעשה לו כזכיות, דמה שהי' מלא עון נעשה מלא מצות, ומצות אלו ה"ה גבוהים במעלה ומדרי' הרבה יותר מהמצות ממש כו'. וז"ע התורה שניתנה ביריכ ע"י התשובה שהיא גבוה הרבה מתורה שניתנה במ"ת כו'. וע"כ אנו עושין שמחית על הלוחיש דוקא כו'. אך עדיין צ"ל דלפי הנ"ל הי' צ"ל שמחית ממחרת יריכ ומפני מה עושין שמחית בשמע"צ דוקא, וילה"ק משארז"ל ע"פ או יחזק במעתי יעשה שלום לי כו' כל העוסק בתורה משים שלו' בפמשמ"ע ושלו' בפמשלמ"ט כו', והוא שהתורה נק' שלו', וצ"ל מה"ע השלו' דתורה, אך הענין דהנה נודע הפלגתא אם שמים קדמו או ארץ קדמה דפעם כתי' בראשית ברא אלקי' את השמים ואת הארץ ופעם כתי' ביום עשות ה"א ארץ ושמים, ע"כ יש מ"ד דארץ קדמה, ולכאור' א"מ איך שייך לומר דארץ קדמה והרי השמי' למעלה במדרי' מהארץ וכמ"ש שמים לרום כו'. אך אנו רואין שהמצות הן בעשי' בגשמיות דוקא וכמו עשר תעשר כו' היוצא השדה שנה שנה, הרי מצות מעשר הוא דוקא בגשמיות כו', ובמד"ד אי' שע"י עשר תעשר ניצול מהיוצא בשדה שזהו עשו איש שדה, הרי שהמעשר הוא דבר גדול ובא בגשמיות דוקא, וכן כל המצות וכמו ציצית בצמר גשמי תפילין בקלף גשמי כו', וזהו הוראה דארץ קדמה כו'. אך הענין דהנה נודע שיש ב' מדרי' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע, ממכ"ע הוא בחי' השתל' ער"ע שהן בערך ז"ז רק שמתמעט ממדרי' למדרי' וכמו באדם למטה הרי כללות החיות הוא במוח שבראש ומשם נמשך החיות בכל האברים, ונת' בסש"ב שהמוח נוטל חלק בראש והן גילוי המוחין ובלב הוא משכן המדות כו' וביד ורגל הוא כח המעשה וכח ההילוך כו', וכן שכל ומדות הרי לפי אופן השכל כך הן המדות, דכאשר שכלו הוא בהתבוננות אלקי או גם המדות הן לאלקות, והיינו שגם המדות דנה"ב הן לאלקות, וכאשר שכלו הוא בעניני העולם גם המדות הן בעולם, והוא שגם המדות דנה"א נמשכים אחר הנה"ב כו', וכן הוא במח' ודבור שהן בחי' ער"ע כו', ולמעלה הוא בעולמות בי"ע דברי' הוא בחי' התחדשות דבר, ומברי' ליצי' ומיצי' לעשי' הוא בבחי' ער"ע כו', והתולת השתל' הוא מד' חיות המרכבה דפני ארי' מקור כל החיות ופני שור מקור כל הבהמות, ולכן הבהמות הן בכח חזק יותר והחיות הן בתנועת החיות יותר, והיינו מפני שמתולקים בשרשן מבחי' פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל כו', ופני נשר מקור כל העופות, ושרש נה"ב הוא מפני אדם שבמרכבה, ושרש הנה"א הוא מבחי' אדה"ע שעל הכסא כו', וכ"ז הוא הנפש של הנבראים שבא בבחי' השתל' כו', אבל גוף הנבראים א"א להיות בבחי' השתל', שאפי' אם יהי' רבבות השתל' לא יהי' מן הרחני מציאות הגשמי, דמאחר שנתצמצם לחיות בערך העולמות א"א להיות מזה מציאות יש רק מבחי' אוא"ס הסוכ"ע יכול להיות מציאות היש, דכל יכול הוא להוות גם את היש כו', וזהו דפעם

כתי' כל אשר חפץ ה' עשה ופעם כתי' בדבר ה' שמים נעשו. אך התהוות הדבור הוא החיות של הנבראים דדבור שרשו מהחכ' שהיא ראשית ההשתל' כו'. אבל התהוות גוף הנבראים הוא מבחי' חפץ ורצון ה' כו'. ומשארזיל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואמר לו גדל זהו ג"כ השפעת החיות שהגדלה היא מהתפשטות החיות. והיינו לאחר שכבר נתהווה עצם מציאות העשב כו' וכמ"ש באגה"ק סי' ק'. ולכאו' א"מ מה שהנבראים הן בריבוי התחלקות מאחר שהתהוותם מבחי' או"ס הסוכ"ע שזהו בחי' או"ס הפשוט בתכלית בחי' אחדות פשוטה וא"כ מאין היא ההתחלקות כו'. אך הנה המשכת הסוכ"ע הוא ע"י ממכ"ע כו'. ומצד בחי' ממכ"ע היא ההתחלקות כו'. ולכן ההתחלקות היא בתחיות. שהרי מצד הגוף כולם הן בבחי' יש ומציאות רק מה שיש הפרש בדקות וגסות הגוף וזה תלוי בתחיות. דכאשר הוא במדרג' עליונה יותר ובבחי' גילוי החיות יותר ה"ה בבחי' דקות. ואם ממדרג' תחתונה הוא בבחי' גסות יותר כו'. ואפי' החילוקים דדצח"מ הכל הוא מבחי' החיות היינו מהאו"ס כו'. אבל עצם הגוף הוא מבחי' הסוכ"ע כו'. וזהו דארץ קדמה דעשי' הגשמי היא ממדרג' עליונה יותר ממציאות הרוחני שנהו מבחי' ממכ"ע והגשמי הוא מבחי' סוכ"ע כו'. והנה האדם כלול מב' המדרג' שהרי גופו הוא מבחי' סוכ"ע והנשמה היא מבחי' ממכ"ע מבחי' אדה"ע כו' כנ"ל. וכמשארזיל בסגהדרין יקרא אל השמים מעל זו הנשמה ואל הארץ זה הגוף כו'. ובכל הנבראים הוא כן אך העיקר הוא בהאדם. ובכדי שיהי' התחברות ב' המדרג' שהן ענינים נבדלים זמ"ו. זהו ע"י התורה הנק' שלו' שע"י הוא התחברות ב' המדרג' דסוכ"ע וממכ"ע כו'. והוא מפני שהתורה היא למעלה מב' המדרג'. שהרי בחי' סוכ"ע הוא ג"כ מה שבערך העלמין. וכמו מקיף השמים על הארץ הגם שהארץ הוא כגרגיר חרדל כו' מ"מ הרי ריחוק השמים מן הארץ הוא במדידה. וכמו ריחוק השמש הוא באופן שיפעול ואם הי' בקירוב יותר לא הי' ישוב העולם. וכמו בדרום שאין שם ישוב וכמ"ש במ"א. וכן הכוכבים אם היו רחוקים יותר לא היו פועלים בארץ. ואם היו בקירוב יותר היו מחריבין כו'. כ"א הן במדידה נכונה כו'. וכמ"כ סוכ"ע הוא בערך העולם כו'. אבל התורה היא מבחי' עצמות א"ס שאינו בערך העולמות כלל. וכמ"ש ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר שהתורה היא מבחי' חפץ בחי' פנימיות הרצון כו'. דרצון הוא בחי' חיצוניות הרצון. ושייך גם ברצון שבא בהכרח וכמו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ה"ז ג"כ רצון. אבל חפץ הוא רצון שיש בו תענוג. ולמעלה הוא בחי' פנימיות הכתר כו'. וע"כ התורה להיותה בבחי' חפץ ע"כ ע"י התחברות ב' מדרג' הנ"ל. וזהו שלו' בפמשמ"ע. התחברות בחי' סוכ"ע וממכ"ע כו'. והכוונה שע"י התורה יהי' גילוי בחי' סוכ"ע בממכ"ע ויהי' ג"כ גילוי בחי' חפץ ה' כו'. ושלו' בפמשמ"ט הוא התחברות הנה"א עם הנה"ב. דכאשר הנה"ב נמשך אחר דברים החומריים ה"ה נפרד מהנה"א ומפריד גם את הארת הכחות דנה"א וכמ"ש ונרגן מפריד אלופי כו'. והשלו' דתורה הוא שיהי' הביטול דנה"ב ויתאחד עם הנה"א כו'. והר"ע שהתורה היא בחי' עז ותושי' כו' כנ"ל. ור"ע ביום חתונתו זו מ"ת יחוד חו"כ. חתן זה הקב"ה ל' חות דרגא והוא מה שמצמצם ומשפיל א"ע כבי' להשפיע בנשיי. וכלה הן נשמות ישראל שהן כלים

לקבל את האור, וגם שהן בבחי' כלין ותשוקה כו', וההשפעה היא תורה כו'. והוא ג"כ יחוד בחי' סוכ"ע וממכ"ע, וגם המשכת בחי' פנימיות הכתר שזהו בחי' התורה כו' כנ"ל. והנה יש בזה ב' מדרי' בחי' אירוסין ובחי' נישואין. אירוסין הוא שהמשכה היא בבחי' מקיף בלבד וכמו טבעת קידושין, ונישואין הוא בחי' המשכה פנימיות כו'. ויר"כ וסוכות הוא בחי' אירוסין, והיינו דביר"כ הוא בחי' יחוד אר"א, ועם היות שזהו בחי' פנימיות הנה לגבי זו"ג זהו בחי' מקיף לבד כו', וכן סוכות הוא בחי' מקיף כו'. המשכת האור בבחי' פנימיות הוא בשמע"צ שז"ע הקליטה שהיא בחי' פנימיות כו'. והוא ע"י ד' מינים שבלולב שע"י הוא המשכת הדעת כו'. וכנודע דהר"מ הן מובדלים מכל הצמחים בבחי' האחדות וההתכללות שבהם שזהו בחי' הביטול כו', ועי"ז הן כלים להיות ע"י המשכת הדעת כו' וכמ"ש במ"א. ודעת שיד לבחי' יחוד פנימי וכמו והאדם ידע כו'. והיינו שע"י הד"מ שבלולב נמשך בנש"י כח ההתקשרות, והוא לקשר דעתו בחוק בהתבוננות להיות נרגש בלב כו', ועי"ז הוא המשכת הטיפה שזהו המשכת התורה להיות בבחי' אר"פ ממש כו'. וזהו הטעם שעושי' שמח"ת בשמע"צ דוקא מפני שאז הוא הגילוי בבחי' פנימיות כו'. דביר"כ וסוכות הכל הוא בבחי' מקיף עדין ובשמע"צ הוא שנמשך בבחי' פנימיות, ע"כ עושי' שמח"ת בשמע"צ דוקא כו'. והנה עיקר השמחה היא שמקיפי' עם הס"ח את התיבה שקורין עלי', והר"ע ארץ קדמה לשמים כו'. דהנה קריאת התורה שהוא בדבור זהו בחי' ממכ"ע כו', ויש בתורה בחי' מעשה והיינו כתיבת התורה וכמ"ש וכתב לו כו', ויש בזה ד' אותיות הוי', שהדיו הוא ביר"ד דש' הוי' ולכן הדיו שחזר כי היר"ד הוא נקודה א' שבבחי' העלם כו', ה' אצבעות היד הכותבים את הס"ת בחי' ה' עילאה, והקלמוס הוא וא"ו, והקלף בחי' ה' אחרונה בחי' מל' הנושא את הכל כו'. ולהיות דעשי' לעילא י"ל שזהו בחי' ש' הוי' דלעילא כו'. ומקיפים בה את הבימה, והיינו בחי' היחוד דסוכ"ע וממכ"ע להיות גילוי בחי' סוכ"ע בממכ"ע כו'. וזהו שא' במד"ר ראוי' היתה עצרת של חג כו'. דהנה גרין יום דעצרת ש"פ הוא דיום הנרין הוא שעה"ג דבינה המחבר חו"ב ולמעלה משניהם, והיינו דשעה"ג דבינה הוא כמו פנימיות הכתר כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוספרתם, ובכדי לבוא לזה צ"ל מ"ט ימי ספה"ע כו'. דהנה בפסח ההמשכה היא בבחי' דילוג ופסח ה' על הפתח כו', ובכדי שתהי' ההמשכה בהדרגה ובבחי' פנימיות צריכי' לספור ספה"ע עומר שעורים שזהו בירור הנהי"ב, והן מ"ט ימים פרטי בחי' המדות הנמשכי' מהמ"ט שערי בינה כו' כנודע, וכ"ז הוא בלוחה"ר שהיו במדרי' צדיקים, אבל בלוח"ש הרי היו במדרי' בע"ת. וזהו או' משל למלך כו' מהן נשואות למקום קרוב הן צדיקים שהן בבחי' קירוב לאלקות וכמ"ש לבניי עם קרובו וכדאי' במד"ר ע"פ אשר לו אלקים קרובים איליו הוא קרוב לאלקים אינו כתי' כאן אלא אלקים קרובים איליו, אבל לגבי ש' הוי' כתי' לבניי עם קרובו כו', והיינו וירם קרן לעמו שהן תומ"צ כו'. ומהן נשואות למקום רחוק, הן בע"ת שזהו לרחוק שנעשה קרוב כו'. דכשם שע"י המצות נעשה בבחי' קירוב כנ"ל וכמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך, כמו"כ ע"י חטא ועון נעשה בבחי' ריחוק ביותר וכמ"ש ואת נפש אויביך יקלענה כו', וע"י התשובה מתקרב

כו'. וזהו יום א' באו כולם לשאול בשל' המלך אביהם הוא ביום אחד דר"ה ויוהכ"פ ששבים בתשו"ש כו', ובאים כולם כמ"ש בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, דצדיקים ובע"ת באים כולם כו'. אמר אלו כו' יש ביומיהו למיזל ולמיתו יומין הן הלבושים דתומ"צ וכמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינן יומין עילאין כו', וצדיקים אית ביומיהו למיזל ולמיתו, שיש להם לבושים דמצות כו'. ופי' למיזל ולמיתו הו"ע רצו"ש כמ"ש הלוד ונסוע כו', והמצות מטייעין בעבודה דאהו"ר בחי' רצו"ש, וכמ"ש ויצונו את כל החקים האלה ליראה כו'. אבל בע"ת לית ביומיהו למיזל ולמיתו, שהו ערטילאין מלבושים דמצות כו'. ועם היות שנותנים להם לבושים ממי שסרח ר"ל, הרי אינו לבושים שלהם כו'. וזהו ע"י שיוצאים מקיץ לחורף כו', דכקיץ הוא תוקף זריחת השמש והוא בחי' שמש הוי', והיינו שמאיר התבוננות דאני ה' לא שנתי כו' שנת"ל, והיינו דכקיץ העבודה בנקל יותר מבחורף כו' ובפרט בבע"ת לית ביומיהו כו'. ובאמת בבע"ת אינו צריך להיות המשכת הזמן דאחר התשובה צ"ל תיכף קיום המצות ושיכנס באיזה גדרים והגבלות שבוה יהי' נאחו כו'. דכשם שבענין אל יאמר אי אפשי כנ"ל שזהו בצדיקים אבל הבע"ת צ"ל אי אפשי כמו* הוא בהמשכת הזמן דהבע"ת א"צ להמשיך את הזמן כ"א לכנוס תיכף בתומ"צ. ומצד עצם ההמשכה הרי בע"ת הן בשעתא חדא וברגעא חדא, דמה שצדיקי' ממשיכים במשך הזמן בע"ת ממשיכים ברגע א', ואדרבא משכין ל' בחילא יתיר כו'. וזהו שראוי' היתה עצרת של חג שתהי' רחוקה גו"ן יום שהרי לוח"ש הן ג"כ המשכת שעה"ג, ואדרבא לוח"ש גבוהים במעלה ומדרי' שהן בבחי' פנימיות הכתר כו' כנ"ל, אבל א"א מפני שבע"ת לית ביומיהו כו' (וי"ל ג"כ שהן המ"ט ימים כו' דבע"ת אינן בסדר עבודה כזאת כו') דא"א להיות המשכת הזמן בבע"ת, וגם אינו מוכרח, שממשיכים את האור והגילוי בשעתא חדא כו'. לפיכך משה מזהיר את ישראל ביום השמיני עצרת תהי' כו', עצרת ל' קליטה שיהי' קליטת האור בבחי' קיום וקליטה פנימיות והוא ע"י התומ"צ כו'. וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, דבשמע"צ עושין שמח"ת והיא השמחה על הלוח"ש שהן מבחי' תעלומות חכ' כו', ועושין זה בשמע"צ שאו הוא ההמשכה בבחי' פנימיות כו'. וכללות המשכה זו היא ע"י התשובה כו', ולפיכך משה מזהיר ביום השמיני עצרת תהי' לכם, דאחר התשובה שממשיכי' התורה מבחי' תעלומות חכ' תהי' תיכף העצירה והקליטה פנימיות בקיום התומ"צ כו'.

בס"ד ש"ת, טז"ר.

ביום השמיני עצרת תהי' לכם. הנה עצרת הוא לי עכבה וכמו נעצרה נא
 אותך וכמו זה יעצר בעמי שהמלך נק' יורש עצר מפני שעוצר בהעם
 כו'. והו ג"כ ענין הקליטה שהיא העכבה שעי"ז נקלטה ההשפעה. וכמו בהשפעת
 השכל בכדי שתהי' קליטת השכל הוא ע"י ההעכבה שמעכב את התפשטות
 השכל. והיינו שהשכל לא יהי' בהתפשטות כ"א לעצור ולעכב בעצמו כו'. והו
 איש תבונות שבכחו לעצור את התפשטות ולעכב את השכל בעצמו (שזהו כח
 גדול יותר מהתפשטות) ועי"ז הוא הקליטה כו'. ועי"ז תהי' אח"כ ההתרחבות
 ביותר. אבל עצם הקליטה הוא ע"י העכבה דוקא. והו ג"כ ענין עצרת תהי'
 לכם לי עכבה כו'. וצ"ל שזהו היסוד ענין השמחה שהיא בחי' התפשטות והתרחבות
 כנודע. וא"כ בשמע"צ שהוא זמן שמחתנו ועושינן או שמחית איך הוא בחי'
 עצרת ועכבה כו'. וצ"ל תחלה ענין השמחה. דהנה כתי' החולתי את תרושי
 המשמח אלקים ואנשים. שהיך מביא לידי שמחה. כי הייך הוא כנוס בענביו
 שמובלע בבשר הענבים. וע"י הדריכה יוצא מהעלם אל הגילוי. וע"כ פעולת
 הייך הוא ג"כ להביא מההעלם אל הגילוי. ולכן השוהה יין הרבה פניו מתאדמים.
 והיינו שהדם הנעלם בא בהתגלות בפניו. והו ג"כ שהיך מביא לידי שמחה
 שהיא ג"כ התגלות מן ההעלם וכמו המלך בעת שמחתו מתגלה לעין כל. דהמלך
 הוא יושב תמיד בהיכלו פנימה ובעת השמחה הוא מתגלה כו' וכמ"ש בזהר
 דבמועדים לשמחה מלכא בי תרעא יתיב כו'. והו שהיך משמח אנשים שמביא
 מההעלם אל הגילוי כו'. דהנה בכל דבר שנתהוה יש בזה פנימיות חיצוניות.
 הפנימיר הוא שמקבל חיותו ושפעו ממקורו. והחיצוניות הוא ההשפעה אל הזולת.
 וכמו אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו'. הנה פנימיות חיות העשב
 הוא שמקבל חיותו ושפעו מהמזל. והחיצוניות הוא שמשפיע בהעשב והוא טעם
 העשב או הפרי. וכן בבע"ח דשרשן מחיות המרכבה. הפנימיות הוא רוחניות
 החיות הדבוק בעילתו פני אר"י פני שור כו'. והחיצוניות הוא ההשפעה להחיות
 גוף הבע"ח כו'. וכן באדם שהנשמה היא מבחי' אד"ה כו'. הפנימיות הוא מה
 שדבוק במקורו ושרשו כו' והחיצוניות הוא השפעת החיות אל הגוף כו'. והוא
 שיש בו כחות בהנשמה הא' הכח הגשמי שמחי' את הגוף שזהו ג"כ מהנשמה
 האלקית כו' וכמ"ש בסש"ב. ותב' הכח האלקי שבנשמה והיינו מה שחפץ ורוצה
 בעניני אלקות כמו ללמוד ולהתפלל והכח שלומד ומתפלל כו' שזהו כח הפנימי
 שבנשמה כו'. ומדרי' זו היא בהעלם. דמה שהוא בהתגלות הוא הכח החיצוני
 הבא להחיות את הגוף. אבל הכח האלקי שבנשמה זהו בהעלם כו'. והראי' שהרי
 הנשמה האלקית באה באדם לייג שנה ולכן עד י"ג שנה פטור מהמצות. ובאמת
 הרי יש בו הנה"א גם מקודם. רק שהוא בהעלם ובא בהתגלות לייג שנה.
 וע"כ מצות חינוך הוא משנת ו' או ד'. ומי"מ החיוב דמצות הוא בייג שנה.
 והיינו מפני שהנה"א יש בו רק שהוא בהעלם. ועיקר ההעלם הוא בהמחין.
 וכמ"ש במ"א דמה שפטור ממצות עד י"ג שנה משום שעדיין אינו בשלימות
 הדעת ואין בו הכרה בטוב ורע. עם היות שמבחין בין טו"ר מי"מ אינו בדרך
 הכרה. וכמו עד"מ בגשמיות שגם התינוק יודע בטיב הטמן. רק אין לו הכרה

ביוקר הדבר ושצריכים לשמור אותם, וכמ"כ הגם שיודע שזה טוב וזה רע. אין לו הכרה שהטוב הוא דבר נעלה ביותר ולהיפך ברע כו', והיינו שההעלם הוא בהמוחין כו', ומוזה יובן איך שהכח האלקי הוא בהעלם כו', היין מביא את ההעלם לידי גילוי. יין הוא בינה והוא ההתבוננות שע"י הוא התגלות הכח האלקי כו', וההתבוננות הוא בזה גופא איך שלא הגשמיות הוא הכל ויש למעלה מהגשמי, וגם שאין זה התכלית שישאר בהגשמי, והתכלית שלו הוא הדביקות באלקות כו' וכמ"ש העיקרים דבד' מינים דצח"מ תכלית כל מין הוא כשנכלל בהמין שלמעלה ממנו, וכמו תכלית הדומם הוא שנכלל בהצומח היינו מה שצומח ממנו כל מיני צמחה כו', תכלית הצומח הוא שנכלל בחי, ותכלית החי שנכלל במדבר, ותכלית המדבר הוא שנכלל ונדבק באלקות. וע"י התבוננות זו מתעורר בו הכח האלקי שבנשמה שבא בהתגלות כו'. ולמעלה מזה הוא התגלות המדות דאהוי"ר שהן בהעלם יותר מהכח האלקי הכללי ומתעוררים ומתגלים ע"י התבוננות שמתבונן בהאלקות המתלבש בעולמות להחיותם תמיד, ומבשרי אחזה אלו' איך שיש בו חיות המחי' אותו, ומרגיש יוקר בהחיות באשר הוא חיות (לא רק מפני שהוא מקבל חיות מזה, כ"א מפני החיות מצ"ע שיש בו יוקר, והוא מה שהגשמי מרגיש יוקר בדבר רוחני כו') וביותר הוא באלקות דכשמתבונן בענין ה"ה מרגיש יוקר בהענין האלקי ונדבק בזה כו', וכמו שהאדם אוהב את החיות שלו ורוצה בגילוי והתפשטות החיות ובפרט כשהוא חלוש כו', וכמ"כ האהבה לאלקות וכמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך ורוצה בהגילוי דאלקות כו', ובפרט כשמשיג ומתבונן בפרטי המדרי' והיינו באופן החיות בכל עולם ובפרטי המדרי' דע"ס דמכחות הנפש שמשיג איך ומה הם יובן כמ"כ בהע"ס כו', וע"י כ"ז יהיו התגלות המדות דאהוי"ר כו'. ולמעלה מזה הוא דנשמה היא בבחי' סתום וגלוי, ובחי' סתום דנשמה הוא בחי' רעו"ד בחי' הרצון עצמי דנשמה, שהרצון הזה הוא בבחי' הסתר והעלם כו', דמה שבהתגלות הוא הכחות גלויים דנשמה שזהו שבא בהתלבשות בגוף, וכידוע דמה שמתלבש בגוף הוא בחי' נר"ן שבנשמה אבל בחי' ח"י הן בהעלם ומשו"י נק' אהבה מוסתרת כו' ובאה בהתגלות ג"כ ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס איך שהוא מופלא מהעולמות, והיינו שמתבונן איך שכל הגילויים שבעולמות הוא בחי' הארה לבד שבאין ערוך לגבי עצמות כו', ומה ממילא מובן גדולת והפלאות אוא"ס כו', ובפרט שביכולתו להשיג ולהתבונן בעצם ההפלאה דאוא"ס, והיינו שיש בו חוש ההשגה בחי' השגת השלילה שבוה יוכל להיות ההשגה בבחי' עצמות אוא"ס כו' וכמ"ש במ"א, וע"י מתעורר ומתגלה בחי' אהבה המסותרת כו' וזהו דין משמח אנשים היינו שהכחות הפנימים והנעלמים שבנפש באים לידי גילוי ע"י היין שהר"ע ההתבוננות כו', וכשם שהיין משמח אנשים כמ"כ משמח את אלקים והיינו שיהי' גילוי בחי' סוד הוי' כו'. והענין דהנה אל דעות ה' שיש ב' דעות ד"ע וד"ת ד"ע הוא שלמעלה יש ולמטה אין וד"ת הוא להיפך שלמטה הוא יש ולמעלה אין כו', והרי האלקות הוא בבחי' העלם בעולם שגראה רק ישות העולם והאלקות אינו נראה, וההתגלות הוא שיהי' גילוי אלקות בעולם כו', והענין הוא דהנה ד"ע היא הדיעה דעצמות א"ס שלמעלה היש היינו בחי' יש האמיתי ולמטה אין, ופי' אין זה היינו

שהוא בבחי' אין ממש בבחי' אינו דכלא חשיב ממש ואינו בבחי' מציאות כלל כו' דזהו הדיעה האמיתית דעצמות א"ס דמבלעדו הוא אין ואפס ממש כו'. אמנם גם בהאין הוא כך שהוא בבחי' אין ממש בבחי' העדר המציאות לגמרי כו', דלהיות שהאין של היש האמיתי הוא שדבוק בהעצם ונרגש בו העצם וע"כ הוא בבחי' אין, דע"י ידיעת והרגש העצמות נעשה בבחי' אין ממש כו' (וכמ"ש במ"א בענין אין זולתך לחיי העוה"ב כו') ובאיוה מדרי' שהוא אם באצ"י בבחי' ההרגש (דעם דער הער) דאוא"ס המאציל, וכ"ש למעלה מאצ"י בהרגש בחי' העצמות דא"ס כו', הרי האור והגילוי הוא בבחי' אין ממש בעצמותו כו', וגם זאת להיות שבהאין נרגש הדיעה שבעצמות שלמעלה הוא היש ולמטה אין, הנה כמור"כ הוא הדיעה הזאת הוא בהאין ממש שהוא בבחי' אין בעצם מהותו כו', והו' שכ' בסש"ב פל"ה בהג"ה דאוא"ס הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' כו', והיינו מפני שבחכ' נרגש הדיעה שבעצמות אוא"ס שהוא לבדו הוא ואין זולתו הנה החכ' היא במדרי' זו כו', אך בד"ת שהיא דעת הנבראים הוא שלמטה יש שהנברא מרגיש עצמו למציאת יש ולמעלה היינו מקורו הוא אין, הרי אין זה אינו שהוא בחי' אין בבחי' אינו שהרי הוא מקור היש ואיך הוא בבחי' אינו, ואם המקור הוא אין הרי הנברא ודאי אין כו', אלא הפי' אין הוא לא דבר, שהנברא הוא בבחי' דבר ומקורו הוא בבחי' לא דבר שאינו בבחי' מציאות דבר כו', והו' מוכן בהנברא מציאות עצמו דמאחר שהוא בבחי' יש ודבר בהכרח שמקורו הוא בבחי' לא דבר, כי א"א להיות יש מיש כ"א מאין דוקא, וע"כ כאשר אנו רואין מציאות יש בהכרח דהתהוותו הוא מבחי' אין, והיינו בחי' דבר מלא דבר כו', ואין זה בבחי' ריבוי ומיעוט לבד כ"א שהמקור הוא בבחי' לא דבר ממש, והיינו דבבחי' דבר דהנברא הנה המקור הוא בבחי' לא דבר שאינו בבחי' יש, אבל לא שהוא בבחי' אין ממש כו', ועוד זאת שנק' אין הוא ע"ש שאינו מושג בנבראים, והוא מה שהאין האלקי מתעלם ומסתתר מהנברא, דעם היות שזהו בחי' האין שבבחי' מקור ליש, מ"מ אם הי' בגילוי לא הי' מתהווה מציאות היש רק צ"ל העלם והסתר הבורא מהנברא כו', וז"ע ש' אלקים שהוא בחי' הסתר שהאור האלקי מתעלם ומסתתר כו', והו' שהאלקות אינו נראה ונגלה בעולם כו', וההתגלות הוא שלא יהי' בבחי' הסתר, דאחר שנתהווה הנברא יכול להיות הגילוי דאלקות שיהי' נרגש בנבראים (עם זאל אין נבראים דער הערט ועריין דער אור האלקי כו', והוא בחי' ידיעת והרגשת המציאות כו', אך גם האין האלקי הוא בבחי' מציאות כו', וכידוע דבעולמות בי"ע הכל הוא בחי' מציאות לבד כו'), אך גילוי זה אינו גילוי ש' הוי' כ"א גילוי בחי' ההסתר דש' אלקים כו', והוא רק גילוי בחי' כללות האור האלקי שבעולם כו', אמנם ידוע דההתהוות היא מש' הוי', דהוי' ל' מהוה, רק מש' הוי' עצמו היינו מבחי' הגילוי דש' הוי' א"א להיות ההתהוות, כ"א ע"י ש' אלקים שמעלים ומסתיר על האור דש' הוי' כו', וזהו בחי' ההסתר דש' אלקי' מה שמסתיר ומעלים על האור דש' הוי' וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקי' כו', דמה שנת"ל שצ"ל העלם והסתר הבורא מהנברא זהו ע"י בחי' ההשתל' דש' אלקי' כו', דאחר שנתעלם האור ע"י ש' אלקי' והוא בבחי' אין המקור ליש כו', צ"ל התעלמות האור שלא יהי' נרגש כלל בנבראים

כו, הוא ע"י הפרסא שבין אצ"י לבי"ע (המשמעות בכתהארידיל בביאור
 האדיר דש' אלקי' הרי"ע הפרסאות כו, ומי"ם יש בזה מדרי' וכמ"ש במ"א בענין
 צלם אלקים ודמות אלקים כו) או בחי' הכלים דברי' שבוה הוא ההעלם להיות
 התהוות נבראים דברי', וכלים דיצ"י לנבראים דיצ"י כו, אבל התסתר דש'
 אלקים הוא שמתעלם האור דש' הוי' להיות בבחי' אין מקור ליש כו, והתגלות
 מן ההעלם הוא שיהי' גילוי האין האלקי כו (וכמ"ש במ"א בענין ד"ת שזהו
 שהאין אינו מושג ומורגש בנבראים, והדעת * שיחי' האין נרגש בנבראים ויהי'
 ביטול היש לאין כו) וה"ו כמו שנת"ל בנפש בתגילוי דכח האלקי שבנפש שזהו
 רק כח כללי ללמוד ולהתפלל כו, והגילוי להתעוררות אהוי"ד שזהו גילוי נעלה
 הרבה יותר כו, כמ"כ הוא באלקות עד"ו בחי' הגילוי דאור אלקי בעולם שלא
 יהי' בבחי' העלם כהעלם והסתר הבורא מהנברא ובחי' הגילוי דהאין האלקי
 כו, אך עדיין אין זה גילוי בחי' ש' הוי', דהרי הוי' הוא בחי' ד"ע בחי' האין
 של היש האמיתי איך שכולא קמי' כלא חשיב כו, והאור דש' הוי' המתעלם
 בש' אלקים הוא שמתמצם להיות בבחי' אין ליש הנברא, והרי הגילוי הוא
 בחי' האין המקור ליש כו, ויין המשמח אלקים שמגלה סוד הוי' היינו בחי'
 האין של היש האמיתי כו, וצריכי' לומר שגם בחי' ומדרי' זו היא נמצא בבחי'
 העלם בש' אלקי' (ולכן זהו בחי' שמחה וגילוי ההעלם דש' אלקי' כו) וזהו
 יין המשמח אלקי' כו, וי"ל עפ"ש בס"ב ח"ב פ"ו בענין שילוב הוי' באד'
 דאוא"ס שלמעלה מהמקום והזמן היה נמצא גם למטה במקום וזמן דהיינו
 שמתייחד במדת מלכותו שממנה נמשך ונתהווה המקום והזמן כו דהיינו שמהותו
 ועצמותו ית' כו מלא את כל הארץ ממש בזמן ומקום כו כי הכל הוא בחי'
 מקום הבטל במציאות באוא"ס ב"ה המתלבש בו ע"י מדת מלכותו כו, וצ"ל
 הכוונה שהמקום והזמן אינו בבחי' מציאות מקום וזמן כלל כו, דתחלה מבאר
 ענין שילוב אד' בהוי' והוא שבחי' המל' כלולה ומיוחדת באוא"ס ב"ה וע"כ
 בחי' המקום והזמן בטלים במציאות כביטול זיו השמש בשמש כו, ואח"כ מבאר
 איך שאוא"ס מתייחד עם בחי' המל' והיינו מה שמתלבש בבחי' המל' ומתייחד
 בה כו, וממילא בחי' המקום והזמן שנתהווה מבחי' המל' אינו בבחי' מקום
 וזמן כלל כו, רק שמדת מלכותו היא מדת הצמצום וההסתר להסתיר אוא"ס
 ב"ה שלא יבטלו כו ולא יהי' שום בחי' זמן ומקום במציאות אפי' לתחתונים
 (וע"כ הוא בחי' יחוד כו), אבל באמת אוא"ס מתלבש ומתייחד בבחי' מל'
 והזמן ומקום אינו בבחי' זמן ומקום כלל כו (ועמשנית בד"ה וטהר לבנו, עזר"ת)
 והו' בחי' סוד הוי' שבש' אלקי', ויין משמח אלקים שיהי' גילוי בחי' סוד
 הוי' והר"ע יחוד הוי' ואלקים כו, ובגמ' ברכות דל"ה ע"א אמרו אם אנשים
 משמח אלקים כמה משמח מכאן שאין אומרי' שירה אלא על היין, והענין הוא
 כמשנת"ל שהסוד הוא בחי' האהבה מוסתרת שבנפש שע"י ההתבוננות בעצמות
 אוא"ס שזהו בחי' יין יצא סוד גילוי האהמ"ס כו, והר"ע השירה כו, דהנה
 ענין השירה הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע, וכמו כל בעלי השיר יוצאין בשיר
 שהוא היציאה מבחי' הכלים שלהם, דהשירה והזמרה הוא בחי' שמחה ותענוג

והדעת: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: והדעת הוא.

בהשגה והתבוננות דאוא"ס שהוא בחי' יציאתם מנרתקן שזהו בחי' הכלים כו', וכידוע שכל החיות הנמשך לנבראים הוא בבחי' אורות וכלים שהכלים מגבילים את האור (ועמ"ש בסי' בשער ק"ש בדי' להבין ההפרש בין ק"ש לשמ"ע) וע"י השיר שאר המלאכים יוצאים מבחי' הכלים שלהם להתכלל באוא"ס ב"ה כו'. והנה הלויים המשוררים היו צריכים לכוין בשיר וכמ"ש בדוד ויודע נגן שיודע לכוין בשיר, דעיקר ענין השיר הוא שיהי' בו מתיקות ועריבות הנפש עד מאד, והוא מפני שהניגון מורכב מכמה קולות הפכים שמחה ומרירות וממוצע עד שע"י התכללות תנועות אלו יחד יהי' התענוג והעריבות אל השומע, משא"כ בקול ששוט אין שום תענוג כו', וכמו מאכל ערב הוא ג"כ ע"י התכללות מרירות ומתיקות וכמו מרקחת מצנון ודבש יש בזה עריבות לנפש, אבל טעם א' לבד כמו לחם אין בזה עריבות רק כשירעב משביע רעבוננו בלחם, אבל העריבות הוא דוקא בהתכללות הטעמים, וכמו ביופי הוא ג"כ דוקא בהתכללות הגוונים כו', וכמ"כ הוא במתיקות הניגון כו', ויש בזה כמה אופנים בענין ההתכללות יש מי שמתענג מנגונים המשמחים שהתנועות של שמחה גוברים בהם, ויש להיפך כו' וכמו עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה שמחה בצפרא רננה ברמשא כו' וכמ"ש מזה בתור"א ד"ה רני ושמחי ה', ואפשר עדין הי' ג"כ ההפרש בהשיר שעל התמיד, דתמיד של שחר הי' בבחי' שמחה בצפרא, ותמיד של בה"ע הי' בבחי' רננה ברמשא כו', וכמו בגשמיות החזנים המשוררים ברי"ה ויהכ"ם אומרים ניגונים שיש בהם הרבה תנועות וקולות מחרידים, ובמועדים בסוכות מזמרים ניגונים שיש בהם קולות משמחים ומגביהים הנפש כו'. והו' שגא' בדוד ויודע נגן שיודע לכוין בשיר היינו שיודע אופן המשכת התענוג עליון אם בבחי' שמחה או בבחי' רננה כו', וע"פ אופן התענוג עליון דאצי' הי' ממשיך קולות הניגון בשיר שלו כו' והיינו שהקול הוא לפי אופן כוונת המוח כו'. דכשם שהקול מעורר את הכוונה, כמ"כ הוא שלפי אופן הכוונה שבמוח בא הקול כו', והו' שאר שירה על היין דייך בבחי' בינה היא ההשגה דאוא"ס וכפי אופן החשנה התענוג האלקי בזה כן הוא השיר והניגון כו' (ועמ"ש בקונט' ההתפעלות בענין קולו של משה שבא בדרך ממילא מבחי' הכוונה שבבחי' חכ' וקול הלויים הוא מבחי' הבינה כו'), והנה עם היות שהשיר הוא בחי' העלאה כנ"ל, הי' ג"כ בבחי' המשכה וכמ"ש במ"א בענין יבל ויובל ששניהם הן ל' הובלה וכמו לך יובילו מלכים שי, רק ההפרש הוא דיבל הוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע והיינו בבחי' המוחין והוא כמו שההשגה היא למעלה מהמדות כו' (זהו הקול שבא מכחנת המוח שהוא בבחי' עלי' למעלה כו') והו' ויבל הי' אבי יושב אהל בחי' מקיף כו' והוא שפנהיג וממשיך הכל למעלה כו', ויובל הוא שמתנהג והיינו המשכת בחי' המוחין בהמדות (והוא קול מעורר הכוונה דל"ינו כוונת הלב כו' וכמ"ש במ"א בדי' להבין ע' פסח ומצח) וה"ע יין המשמח כו' שמשמח את הלב וממשיך גילוי המוחין שיהי' התגלות בחי' האהמ"ס שבלב כו'. והנה כתי' בן חכם ישמח אב וקאי על גש"י שהן גק' בנים וכמ"ש בנים אתם כו' והיינו שהן בנים לז"נ כו' כמ"ש בע"ח הובא בלק"ת בהבי' ה' דיונתי, דשרשם מבחי' הכלים דז"נ שהכלים הן אלקות ממש, אך הנשמות הן חלק קטן מבחי' הכלים כו' וכמ"ש בבה"ז על מאה"ז פנחס דרמ"ט ע"פ ובחדש

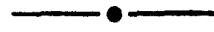
הראשון שזהו עדימ כמו במח' יש מח' עצמיות דהיינו שחושב מה שנוגע לעצמו ומהותו שהמח' מיוחדת ודבוקה בו כו', והב' שחושב מה שנוגע אל הזולת שזהו ג"כ מה שהוא חושב רק שחושב בהזולת בדבר הנבדל ממנו שגם המח' היא נבדלת שאינה בבחי' דביקות ממש כו'. כמו"כ הוא ההפרש בין בחי' הכלים והנשמות, דהרי אצי' היא בחי' מח' כמ"ש בע"ה, והכלים הן כמו מח' עצמיות שמייוחדים ודבוקים בהאור, והנשמות הוא כמו שחושב בדבר הנבדל ממנו כו', והיינו שהנשמות הן חלק קטן הנבדל מבחי' הכלים כו', וד"א הוא בחי' אב לגבי הנשמות ובחי' מל' היא בחי' אם כו', וכן חכ"ם ישמח אב אימתי בחג הסוכות זמן שמחתנו כו', והוא לאחר ההעלם והסילוק דר"ה שנק' בכסה שהאור הוא בבחי' סילוק כו' והוא סילוק המוחין מבחי' ז"א וכמ"ש בזהר פ' אמור דצ"ט כד הוא שופר עילאה דנהירו דכולא בי' אסתלק ולא נהיר לבנין כו', שופר עילאה הוא בחי' בינה, דנהירא דכולא בי' דבינה כוללת כל הגי' שהרי חו"ב הן תרדלי"מ והתגלות עתיק הוא בכינה כו' ובר"ה אסתלק ולא נהיר לבנין בחי' ז"א כו', וזהו שבר"ה עד תקיעת שופר ז"א הוא בבחי' דורמיטא וכמו בשינה הרי הכחות הן בבחי' העלם, ועיקר ההעלם הוא בבחי' מוחין (שהרי ההרגישים טבעיים יכולים להיות גם בשינה ועיקר ההעלם הוא בהמוחין דמשו"ז ירכיב בחלום ענינים הפכים כו' וכמ"ש במ"א) וכמו"כ בר"ה שז"א בבחי' דורמיטא היינו העלם בחי' המוחין דז"א כו', והנה ידוע הקושי' דמאחר שבר"ה הוא סילוק האור איך הוא קיום העולם בר"ה, והתי' ע"ז דהסילוק הוא בבחי' הפנימיות, דהחיצוניות אינו עולה ועומד תמיד בהנבראים להחיותם כו' והסילוק הוא בבחי' פנימיות (ועמ"ש מזה בר"ה תקעו, עזר"ת) והיינו בבחי' המוחין, דמוחין ומדות הן בחי' פנימיות וחיצוניות שהרי הארת פנים הוא בחי' גילוי המוחין וכמו חכמת אדם תאיר פניו כו', וגם שהמדות הן בחי' מציאות לבד והמוחין הן גילוי בחי' המהות כו' וע"כ המוחין הן בחי' פנימיות כו' (ועמ"ש בר"ה וטהר לבנו הנ"ל) והיינו שהסילוק הוא בהאור השייך לנשי' דשרשן מבחי' הפנימיות כו', וזהו מפני שהסילוק וההסתר אינו הסתר אמיתי ח"ו, כ"א הכוונה הוא בשביל החיפוש שנש"י יחפשו אותו, וכאשר מחפשים אותו אז נמשך גילוי אור עליון יותר כו', וענין החיפוש הוא כי הנה סיבת ההסתר וההסתלקות הוא מפני שבעבודה לא יש בחי' הפנימיות וכמ"ש כי פנו אלי עורף כו', והגם שנת' שההסתר הוא רק מה שמסתיר א"ע כבי' בשביל החיפוש כו', הענין הוא דהנה הבן חכם שמחפש את האב ומוצא אותו ה"ז עלי' להבן וכנ"ל שעיי"ז נמשך תוס' אור בבחי' גילוי יותר, ומה שפנו אלי עורף ה"ז ירידה כו', והנה ידוע ההפרש בין מלאכי' ונשמות דמלאכים אין בהם ירידה ממדריגתם וכמ"ש ויעמידם לעד לעולם שעומדים תמיד במדריגתם, אבל אין בהם עלי' ג"כ ובאיזה מדרי' שהן ה"ה בה תמיד בלי שינוי, ונשמות יש בהם ירידה אבל יש בהם עלי' ג"כ, ונמצא דעלי' וירידה הן תלוי זבי"ז דבמקום שאין ירידה אין עלי' ובוה שיש ירידה יש ג"כ עלי' כו', וע"כ בנש"י להיות ששייך בהם עלי' משו"ז ההנהגה עמהם שמסתירים א"ע ע"י הירידה שלהם בכדי שהיו להם עלי' כו', דמלאכים אינו מסתירים א"ע מהם וכמו"כ אינו מגלים עצמו להם כו', רק בנשמות דוקא ההנהגה היא כן מפני שיכול להיות בהם עלי' כו', וזה

תכלית כוונת הסתרה בשביל העלוי כו' (וי"ל במלאכים העונש הוא דוקא ע"י גילוי יותר וכמו הושיט הקב"ה כו' שע"י נשרפו ונתבטלו כו' ובנשיי הכוונה היא בשביל העלוי ולכן הוא בבחי' הסתרה בכדי שיחפשו ויהי' להם עליו יתירה כו'). והענין הוא * יש ב' מדרי' כריעה והשתחוואה כריעה הוא שכורע על ברכיו והראש והגוף הן על עמדם, והיינו שהביטל הוא בבחי' הודאה לבד ובמעשה בפנימ, אבל המוחין והמדות הן על עמדתן שאין לו ביטול פנימי להיות באמת בטל לאלקות ושיהי' רק רצון א' לאביו שבשמים כו', והשתחוואה הוא בחי' ביטול פנימי שבטל באמת לאלקות וכל חפצו ורצונו הוא באלקות כו', וע"י שפנו אלי עורף ולא פנים בבחי' כריעה לבד, שזהו בחי' אחרים וחיצוניות, ע"י הוא הסתרה הפנימיות בחי' המוחין כו' כנ"ל. והנה העבודה דר"ה ויהיכ"פ הוא בבחי' השתחוואה, והיינו לבוא מבחי' וכל ברך לך תכרע לבחי' וכל קומה לפניך תשתחוהו כו' והוא להיות בבחי' ביטול פנימי ועצמי כו', וע"י ממשיכים למעלה ג"כ בחי' פנימיות, והוא להיות גילוי המוחין ב"א ומל' בחי' מוחין חדשים הנמשכים מבחי' עצמות אוא"ס כו', וכידוע דבתקיעת שופר בחי' ז"א מתעורר מהשינה שנמשכין בחי' המוחין ב"א וכן במל', וזהו דתקיעת שופר הן שלש של שלש שלש ופי' בפע"ח דשלש הן בחי' נה"י דז"א שמתפשטין בע"ס דנוק' ולכן הן של שלש שלש כו', וידוע דנה"י דז"א הוא שנעשים מוחין לנוק' כו' וכמ"כ ב"א נמשכים בחי' מוחין כו', וזהו בן חכם ישמח אב בבחי' גילוי מוחין חדשים כו', ועיקר השמחה והגילוי הוא בסוכות ע"י הד"מ שבלולב וכמ"ש ולקחתם לכם פרי עץ הדר כו' ושמחתם לפני ה' אלקיכם כו', ופרי עץ הדר הוא אתרוג שדר באילנו משנה לשנה כו' דהנה האדם עץ השדה בחי' ז"א שנק' עץ החיים, ופרי עץ הוא בחי' ההשפעה מז"א וכמ"ש בפע"ח דאתרוג הוא בחי' עטרת יסוד כו', ופי' עטרת יסוד הוא כי ביסוד יש ב' פירקין פרק העליון זהו בחי' התקשרות לקבל ההשפעה ממקורו, ופרק התחתון זהו ההתקשרות להשפיע והוא בחי' עטרת היסוד כו', וההשפעה היא מבחי' פנימיות ז"א היינו מבחי' פנימיות המוחין הנמשכים ב"א כו' דקטן אינו מוליד דבכדי שיהי' יכול להוליד ולהשפיע הוא ע"י גילוי מוחין עליונים יותר כו' וכמ"ש אשרי משכיל אל דל, דל הוא בחי' יסוד ושרשו מבחי' משכיל דוקא, וכידוע דנה"י החדשי' נמשכים מן הכתר כו', וכמו עדי"מ בהשפעת השכל יש שמבין השכל לעצמו ואין ביכולתו להסביר אל הזולת, ויש שכל דבר שכל ביכולתו להשפיע ולהסביר לזולתו והוא מפני שיודע את השכל בפנימיותו ובעומקו יותר וע"כ השכל מתעצם עמו וביכולתו להשפיע כו' וכמ"ש במ"א, וד"ע בחי' פרי עץ שלמעלה מבחי' העץ כו', והענין הוא דכתי' היש בה עץ אם אין ופי' בוהר דעץ הוא בחי' עה"ה, ואם אין זהו למעלה מבחי' זו כו' דעה"ה הוא בחי' ז"א ובשרשו הוא בחי' החכ' כי החכ' תחי' כו' וגם עץ לי עצה ותושי' כו', אבל החכ' מאין תמצא נמצא אין הוא מקור החכ' כו', וזהו שדר באילנו היינו שבעצם הוא למעלה מבחי' האילן רק שדר באילנו כו', וזהו שדר באילנו היינו שבעצם הוא דר משנה לשנה שסובל שינויי האוירים כו' גם אתרוג הוא לי תענוג וכמו שת"א על

הוא: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: הוא דהנה.

נחמד העץ ומרגג אילנא כו' והיינו בחי' התענוג בהתשפעה כו'. וזהו הטעם מה שפרי עץ הדר נא' תחלה בפסוק שהרי בסדר הדי' אותיות הוי' הדס אות ירד ערבה ה' ראשונה לולב ו' אתרוג ה' אחרונה כו' כמ"ש בפע"ח ובסי' האריז"ל, ובפסוק חשיב אתרוג ראשונה. והיינו כנ"ל מפני שפרי עץ הדר שהוא ההשפעה בז"א זהו למעלה מכל המדרג' לפי שזהו דוקא משלימות המוחין הנמשכים מבחי' אין כו', וכן כל הד"מ מובדלים מכל הצמחים בבחי' האחרות וההתכללות שבהם משום דשרשן מבחי' אין כו', וע"כ על ידן נמשכים בחי' המוחין בז"א כו' וזהו בן חכם המחפש את האב ע"י הביטל פנימי בבחי' השתחואה ברי"ה ויחכ"פ והוא ג"כ ענין הקבועו"ש ותשו' דרי"ה ויו"כ מעומק ופנימיות נמשו כו' ישמח אב בבחי' המשכת מוחין חדשים מבחי' עצמות אוא"ס הנמשכים בסוכות ע"י הד"מ שבלולב כו'. וכ"ז הוא המשכת המוחין, ועם היות שהמשכה מבחי' עצמיות אוא"ס זהו שהן בבחי' מוחין חדשים כו' (עמ"ש במ"א בהבי' דצדקת פורוג) מ"מ ה"ז בחי' מוחין לבד כו', ובד"כ הוא בחי' בינה הכוללת ג"ר כו' כנ"ל, אבל בשמע"צ הוא בחי' כתר תורה והיינו גילוי בחי' הכתר ממש זהו למעלה מבחי' המוחין הנמשכים מבחי' אין זהו מ"מ ע"י המולות דאבא יונק ממול החי' כו', ובד"כ זהו בחי' הכתר כמו שהוא בבינה הכוללת כו' (והיא מדרג' שביעאה כו' שזהו ג"כ מדרג' גבוה ונעלה לגבי בחי' השתל' כו' וכמ"ש במ"א) ואינו ערוך לגילוי מהות ועצמות בחי' כתר תורה כו', והיא התורה כמו שהיא בבחי' שעשועים העצמיים וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו' וכמ"ש ובלילה שירה עמי בחי' שיר וטעמים דתורה הנק' רננא דאורייתא כו', דבחי' זמירות ה"י לי ה"ז ג"כ בחי' תענוג אמנם בחי' שיר דתורה הוא בחי' פנימיות התורה בחי' תענוג העצמי כו'. ובהתגלות בחי' הכתר שם הוא בחי' גילה וכמו וגילו ברעדה למעלה מבחי' שמחה, דשמחה הוא בבחי' גילוי המוחין (והעיקר בבחי' מוחין דאי' וכמ"ש בלק"ת בד"ה להבין ע' מצה זו) אבל בגילוי בחי' עצם הכתר שם הוא בחי' ביטל ויראה עילאה כו', דכתר הוא ל' שתיקה כמו כתר לי זעיר והוא בחי' עמידה וביטל כו', אלא שלא בטלה השמחה לגמרי אדרבא עיקר שמחת תורה (מה שהתורה שמחה על האור והגילוי דעצמות כתר תורה כו' והשמחה על התורה כו') היא בשמע"צ דוקא שאז הוא הגילוי כו', רק שהשמחה היא בפנימיות והיראה גובר עלי' עד שנגלית בחוץ כו', ולכן ההמשכה בשמע"צ שנמשך על כללות השנה (וכנודע דביר"ט דחדש תשרי כ"א היא המשכה על כללות השנה) הוא ענין קבלת עומ"ש על כל השנה כו' מפני שבשמע"צ הוא בחי' גילה שהיראה מבחוץ והשמחה מבפנים וכמו וכל הלבבות יראוך מבחוץ וכל קרב וכליות יזמרו לשמך מבפנים כו' והיינו דלאחר שמתעלה מבחי' וכל ברך לך תכרע לבחי' וכל קומה לפניך תשתחוה כו' בא אח"כ למדרג' עליונה יותר והוא דוכל הלבבות יראוך וכל קרב כו', ועי"ז הוא דוקא הקליטה בפנימיות ולהיות בבחי' קיום כו', דשמחה היא בבחי' מקיף ואינו נכנס בפנימיות ממש והוא רק לפי שעה, וגם יכול להיות ח"ו תערובות זר בהשמחה כו', אבל כאשר השמחה מכוסה ביראה הגובר עלי' אז לא יהי' שום תערובות זר בשמחתו, ותהי' ההמשכה בבחי' קליטה פנימיות (וכמו כל תלמיד שאין שפתותיו נוטפות מור כו' שע"ז הוא דוקא הקבלה בטוב בבחי' פנימיות

כו' היא בבחי' קיום אמיתי לכל השנה כו'. ויובן זה עפ"י ש במ"א בענין ולא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים כו' פן ינחם כו'. דפלשתים בקדושה הוא העבודה בשמחה בבחי' שמחה מפולשת כו' ועם היות שזהו עבודה גבוה ונעלה מאד וכמ"ש במ"א, ומ"מ יכול להיות שלא יעמוד בנסיון שזהו פן ינחם כו', אלא ויסב אלקי' כו' דרך המדבר ים סוף בחי' קבועים ויר"ת ועי"ז יבוא לארץ כנען בחי' הכנעה ושפלות כו', ואז יכול להיות העבודה בשמחה כו', ולכן תזלת העבודה היא קבלת עומ"ש שזהו היסוד שע"ז עומד כל בנין העבודה כו', וכמ"כ יובן דבחי' יראה וביטל דשמע"צ עי"ז דוקא הוא הקיום דכל ההמשכות דר"ה ויר"כ וסוכות כו'. והנה ג' כתר"ם הן כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וידוע דכתר תורה למעלה מכולם, וא"כ חושב בדרך מלמעלמ"ט, והיינו דכתר מלכות הוא בר"ה אמרו לפני מלכות כו', כתר כהונה ביר"כ עבודת הכה"ג לפני ולפנים כו' הפייט ככתר הנתן כו' מראה כהן, ואח"כ מזה נמשך בשמע"צ כתר תורה, ולכן בכל ג' ימים אלו צ"ל יראה וביטל כו'. וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם עצרת הוא ל' עכבה, והיינו שהשמחה אינו בבחי' גילוי התפשטות אדרבא היא מכוסה ביראה וביטל כו'. וזהו דשמע"צ הוא רגל בפ"ע דעם היותו זמן שמחתינו אין זה כמו השמחה דסוכות שהיא בבחי' שמחה, השמחה דשמע"צ היא בבחי' גילה כו', ועי"ז הוא דוקא העצרת והקליטה כו', וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם דשמע"צ הוא גילוי כתר תורה וע"כ הוא בבחי' עכבה היינו בחי' גילו ברעדה כו', ועי"ז עצרת תהי' לכם בבחי' קליטה פנימיות ובקיום על כל השנה כו'.

בס"ד ש"פ נח, עזר"ת.

וזה אשר תעשה אותה שלש מאות אמה אורך התיבה חמשים אמה רחבה שלושים אמה קומתה, ואל אמה תכלינה כו'. וצ"ל מהו אומרו זה אשר תעשה דלכאוי' בהציווי על עשיית התיבה במ"ש עשה לך תיבת עצי גופר הוליל שיעור ומדת התיבה, ומהו אומרו וזה אשר תעשה כו'. גם צ"ל מה"ע שיעור המדידה באורך שלש מאות ורחב חמשים כו' מהו ענין המדידה הזאת כו'. והנה ידוע דתיבת נח הי' בדוגמא דלעתיד דכתי' וגר זאב עם כבש הנמר עם בדי כו' ופרה ודוב תרעינה כו', דעם היותם היות טורפות ומזיקות בעצם טבעם ישתנו לגמרי ויתחלפו בעצם מהותם ולא ירעו ולא ישחיתו כו', כמ"כ בתיבת נח הי' מכל החי ומכל הבהמה שהי' מכל מיני בע"ח שבעולם שהן טורפים ומזיקים והיו כולם ביחד והי' שלום ואהדות ביניהם כו' (וצ"ע והלא כתי' קינים תעשה ופרש"י מדורין לכל בהמה חיי', ובמד"ר אי' שהי' ש"ס או ט' מאות קילין כו'. ואפשר שבפרטי החיות יש הרבה יותר וכמו שאמרז"ל חולין דס"ג דעופות אין להם מספר והלא גם בעופות יש עופות הדורסים כו'). והנה עי'

שלא ירעו ולא ישחיתו נא' הטעם מפני שכולם ידעו אותי והיינו שע"י הדעת עי"ז לא ירעו כו'. ולהבין זה ילה"ק למרבה המשרה ולשלום אין קץ הפ"ם למרבה הוא מ"ם סתומה באמצע התיבה. דיש מ"ם סתומה ומ"ם פתוחה והוא מאמר סתום ומאמר פתוח. שמאמר פתוח הוא בחי' מל' מקור לעולמות שהן בבחי' יש ומציאות כו' וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין כו' ונק' עלמא דאתגליא לפי שהן בבחי' יש ומציאות הנראה ונגלה כו' ונק' ג"כ עוה"ז והן עולמות ביי"ע ובפרט עולם התחתון כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ראו כי ה' נתן לכם כו' וע"כ גם בחי' מל' המהווה ומחי' בחי' עלמא דאתגלי' נק' ג"כ בשם מא' פתוח שהוא בחי' הגילוי כו' וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו שמל' היא בחי' דבור העליון דכמו שהדבור הוא גילוי אל הזולת כמו"כ בחי' מל' הוא הגילוי אל העולמות שהן בבחי' זולת כו'. ומא' סתום הוא בחי' בינה מקור עלמין סתימין שאינן בבחי' מציאות דבר בפ"ע וכידוע מענין נוני ימא וכמשל דגים שבים שמובלעין במקורן. כמו"כ נבראים דעדת"כ הוא שבטילין ומיוחדים במקורן כו'. והוה ג"כ ענין מ"ם פתוחה דציור מ"ם פתוחה הוא שיש לו פה למטה והוא בחי' הגילוי כו'. אך להיות שהמל' היא בחי' מ"ם פתוחה יכול להיות ג"כ יניקה לחיצונים וכמ"ש לפתח חטאת רובץ דסמוך לבחי' מ"ם פתוחה חטאת רובץ שגם החיצונים יכולים לקבל כו'. ובחי' מל' רגלי' יורדות שמתלבשת בע"ש דנוגה להחיותם כו'. וגם שע"י הוא ההשפעה וכמו ממגד תבראת שמש וממגד גרש ירחים כו' והרי ההשפעה היא מאלקות רק שהיא אמצעית התלבשות בהמולות שע"י נעשה בבחי' השפעה גשמיות דלולא זאת לא הי' ההשפעה בהגשמה כ"כ כו' וכל שהתלבשו' ביותר בא ההשפעה בהגשמה ביותר כו' וכמ"ש במ"א בענין וברכך היא בכל אשר תעשה כו'. וגם נש"י מקבלים ההשפעה ע"י אמצעית הע"ש כו'. וכללות ההתלבשות הזאת היא בחי' גלות השכינה. דבאמת הי' צ"ל ההשפעה למטה שלא ע"י הע"ש והי' ההשפעה באמת שלא בהגשמה כו' וכמו קודם חטא עוה"ד הרי הי' הגשמי באופן אחר לגמרי ולא הי' הרגש התאוה כלל. וע"י החטא הוא שירד העולם שנעשה בהגשמה ביותר שזהו ע"י אמצעית התלבשו' הגיל'. וכן בנש"י בפרט דיעקב בחר לו י"ה כו' וכת"י חלקי ה' אמרה נפשי כו' הרי הי' צ"ל ההשפעה להם מהקב"ה בעצמו. ומה שבא ע"י התלבשות זהו בחי' גלות השכינה כו'. והנה הכוונה בזה הוא בשביל הבירורים שהרי אחרי החטא כתי' וישלחתי לעבוד את האדמה שזהו עבודת הבירורים כו' וכמו לא גלו ישראל אלא בכדי להוסיף עליהם שזהו בירור הניצוצות א' מהם גולה לברברי' ומקבל חיות מהדברים הגשמיים דשם ומברך עליהם תחלה וסוף ולומד ומתפלל שם הי' מברר הניצוצות דשם כו'. וכמו"כ כללות ענין ההתלבשות דבחי' מל' היא בכדי לברר בירורים בנוגה דבי"ע כו'. אבל הבירור הוא בבחי' מלחמה וכמו שעת צלותא שעת קרבא כו' דמלחמה גם האויב נוטל קצת וכמא' כל המתאבק עם מגול כו' (ועמ"ש על מאה"ז פ' וישב ע"פ אך אל הפרוכת כו'). וגם כשמנצח את המלחמה הי' בבחי' ביטול היש לבד. והיינו שאין הניצוצות נכללין באלקות כו' וכמ"ש במ"א. אבל בינה היא בחי' מ"ם סתומה שהוא בחי' דרור עלמא דחירא חירות ממיה כו' והיא

סתומה מכל צד שאין שם שום יניקה כלל כו' להיות שהגילוי הוא רק בעלדאית כ שהן בבחי' ביטל לאלקות כו', ומצד מדרי' זו הבירור הוא בדרך מלמעלמ"ט שאינו בבחי' התלבשות ולא בדרך מלחמה כ"א שנעשה הבירור בדרך ממילא כו', ואופן הבירור הוא שנכלל ממש באלקות כו'. אך זהו דוקא בבחי' פנימיות הבינה כו', דחיצוניות בינה יש לה שייכות לבחי' מל' וכמא' אימא אוזיפת מנאה לברתא כו' ולכן בינה מינה דינין מתערין בסופא כו', וכידוע בענין חריג מגולין וחריג מכוסין דחריג מגולין הן בחי' עה"ד טריד והוא מבחי' חיצוניות בינה כו', וחריג מכוסין הן מבחי' פנימיות בינה הן בחי' עה"ח שאין שם שום יניקה כלל, והוא בחי' יין המשומר בענביו משימ"ב כו' וכמ"ש במ"א באורך, וענין למרבה המשרה הגה משרה הוא ל' שררה שזהו בחי' מל' ופי' למרבה המשרה הוא שבבחי' מל' יהי' גילוי בחי' מ"ם סתומה בחי' פנימיות בינה שיהי' גילוי אוא"ס בבחי' מל' כו' (ועמ"ש בהבי' דבמד"ס באה"מ דבזמן בהמק"ד הי' הבירור דבחי' מל' בדרך מלמעלמ"ט כו', והיינו מבחי' פנימיות המל' שמקבלת מבחי' פנימיות בינה כו'), אמנם מ"ש למרבה המשרה ולא נא' למרבה המלוכה, הענין דההפרש בין מלוכה לשררה הוא דמלוכה הוא בחי' גדלות ושררה היא בחי' קטנות כו', דמלוכה היא בחי' כתר מל' והר"ע מלוכה ברצון כו' וכמו המלך כשמכתירין אותו בכתר מל' הוא שמקבלים עליהם מלכותו ברצון, וענין הקבלה היא להיות בטילים ברצונם איליו, שכאריא מבטל רצונו לגמרי אל רצון המלך, וכולם מחויבי' לקיים רצונו והעובר על רצונו יומת כו', והי' התנשאות אמיתי שמושל ברצונו על רצון העם כו', וזהו בחי' כתר שהיא המלוכה ברצון כו' (והוא בחי' כשב"כ והיינו שהרצונות הפרטים בטלים לרצונו כו'), אבל השר עם כי נשמעין לרצונו, הרי אין זה שקבלו אותו עליהם כ"א שהמלך הגביהו ועשה אותו לשר, והיינו להיות שליח מאתו לגלות רצונו אל העם, שזה"ע והשרים שהן מגלים רצון המלך ויש כמה שרים זה למטה מזה, היינו שמביאים ומגלים את הרצון בכל רחבי המדינה כו', וע"כ צריכים לשמוע אל רצון השר להיות שזהו רצון המלך, ומ"מ אין זה שקבלתו עליהם, וע"כ אין זה ממשלה ברצון והי' בחי' קטנות כו' והוא כההפרש בין מלוכה וממשלה כו', וכמ"כ יובן למעלה דמלוכה הוא בחי' כתר מל' והיינו בחי' מל' דאצי' שנעשית כתר ועתיק לבריאה, שזהו ע"י קבצומ"ש שמקבלים עליהם, והוא בחי' ביטל היש שמבטלים רצונם לרצון האלקי, ועי"ז נמשך הרצון מלמעלה כו' וכמו כתר יתנו לך כו' וכמו מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהן של ישראל מהביטל שלהם כו' והר"ע מלכותו ברצון קבלו עליהם כו', וכ"ז הוא בפנימיות העולמ' בגשמות ומלאכים שבטילים לאלקות כו', אבל חיצוניות העולמות א"א להם לקבל מבחי' מל' עצמה כ"א מבחי' חיצוניות המל' שבא ע"י התלבשות בהשרים, וכמו מט"ט שרו של עולם והוא שר הכולל, ויש למטה ממנו כמה שרים שיורדת השפע ממדרי' למדרי' עד שיכולה להתקבל בעולמות כו', וזה"ע המשרה שהיא בחי' חיצוניות שבבחי' קטנות כו', ועו"א למרבה המשרה שההמשכה מבחי' פנימיות בינה יהי' גם בבחי' חיצוניות המל' המתפשטת ומתלבשת בבי"ע כו', ועי"ז לשלום אין קץ שיהי' השלום והאחדות עד למטה מטה גם בעולם העשי' עד שגם החיות הטורפות לא ירעו ולא ישחיתו כו', והענין הוא דהנה שלום ומחלוקת

הוא בחי' מוחין דגדלות ומוחין דקטנות כו', וכמו עד"מ מי ששכלו גדול ודעתו רחבה גם אם א' פוגע בכבודו או עושה נגד רצונו אינו מתרגו ומתכעס כלל, עם היות שנוגע לו הדבר בפנימיות. מ"מ מפני שדעתו רחבה ביכולתו להסתיר ולהעלים רוגזו, ואדרבא מתנהג עמו בטוב ובחסד, ובמשך זמן גבה דילי' כו', אבל מי שהוא במוחין דקטנות וכמו הקטן כשעושי' לו נגד רצונו מתכעס מאד וצועק ובוכה כו', וכמ"כ מצינו בדוגמא למעלה בבנין בהמק"ד דכתי' וביום שמחת לבו זה בנין בהמק"ד שהי' השראת השכינה בבהמק"ד וגם בעולם הי' גילוי אלקות כו', וכתי' על אפי וחמתי היתה העיר הזאת מיום הוסדה מפני שנשא שלמה את בת פרעה כו', ולא הי' זה סתירה כלל להשראת השכינה והתגלות אלקות בבהמק"ד כו', שזהו מצד מוחין דגדלות שיכול להיות שני הפכים כא' כו', וכן משארז"ל ע"פ באשר משפטו פעלו דבמקום שדנין את האדם שם מזכירין פרעל צדקותיו וכמ"ש על שאול ועל בית הדמים ועל שהרג את הגבעונים על שאול שלא נספד כהלכה ועל בית הדמים שהרג גוב עיר הכהנים ועל כו' הרי מענישים על חטאו ותובעים עלבונו דמצד מוחין דגדלות יוכל להיות שני הפכים דעם היות שחטא בזה שהרג כו' ומ"מ הי' בחיר ה' ותובעים עלבונו שלא נספד כהלכה כו', אבל במוחין דקטנות מצינו להיפך וכמו במ"ש הנני שולח לפניכם מלאך כו' וכתי' השמר מפניו כו' כי לא ישא לפשעכם, כי המלאך הזה הי' מלאך מטי"ט שנק' נער וכמ"ש נער הייתי שרו ש"ע אמרו כו' והיינו שהוא בבחי' קטנות וכמו הנער שמוחין שלו בקטנות, כמו האור האלקי שמשפיל א"ע להיות בבחי' שרו של עולם הי' בבחי' קטנות כו', ולכן לא ישא לפשעכם שאינו יכול לסבול היפך רצה"ע כו', משא"כ במוחין דגדלות יכולים להיות שני הפכים כא' כו', וזהו ג"כ משארז"ל לעולם יתא אדם ענותן כהלל ולא קפדן כשמאי, דאף שהקניטו אותו בכמה דברים שראוי להקפיד עליהם והלל לא יקפיד כו', כי ענוה היא מבחי' מוחין דגדלות, דמוחין דגדלות הן בחי' ביטל (וכידוע דמוחין דקדושה הן בחי' ביטל ומוחין דגדלות הן בחי' ביטל בתכלית כו') וזהו שמשבחים את מרע"ה בענוה ולא בחכ', מפני שענוה היא מבחי' מוחין דגדלות והר"ע ונחנו מ"ה כו', והנה החיות הטורפות הן מסיגי הפסולת דגבורות העליונות דקדושה שבא בריבוי השתל' ובדרך נפילה כו' וכאשר נמשך מבחי' מוחין דגדלות נמתקים הגבורות בריבוי החסדים ואינם בבחי' גבורות כלל כו', וע"ד שאמרז"ל קוב"ה מצלי מאי מצלי יה"ר שיכבשו רחמי את כעסי, קוב"ה בחי' ד"א דאצי' בחי' זעיר אנפין בבחי' קטנות כו' וע"כ שייך שם ענין הכעס והרוגז כו' וקוב"ה מצלי יה"ר שיומשך מבחי' הכתר בז"א ועי"ז יכבשו רחמי כו', וכמ"כ הוא ומלאה הארץ דעה את ה' דהיינו בחי' ד"ע שזהו בחי' מוחין דגדלות הנמשכין מבחי' הכתר כו' וכמ"ש במ"א, ועי"ז לא ירעו ולא ישחיתו כו', שגם חיות רעות הטורפות ישתנו בעצם מהותם ויהי' בהם שלום ואחדות כו', וזהו למרבה המשרה ולשלום אין קץ דעי' גילוי בחי' פנימיות בינה בחי' מוחין דגדלות בבחי' מל' גם בחיצוניות המל' כו' עי"ז ולשלו' אין קץ שהי' השלו' והאחדות גם למטה בעולם העשי' כו', וכן הי' כתיבת נח שהיא בחי' פנימיות בינה כמ"ש במ"א באורך וית' ג"כ לקמן בקצרה, וע"כ הי' בדוגמא דלעתיד שהי' שלום ואחדות ביניהם כו', והנה התורה היא

נצחיות והענין דתיבת נח עכשיו הוא מה שאמרדל בכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר והר"ע שלום בפשמ"ט שיהי' השלום והאחדות בנה"א ונה"ב כו'. והענין הוא דהנה הנה"א ונה"ב שניהם הן בבחי' שכל ומדות, רק שהשכל והמדות דנה"א הן מע"ס דקדושה, והשכל ומדות דנה"ב הן מע"ס דנוגה, ולכן החכ' דנה"א היא בחי' ביטל בעצם וכמו משה שהי' מבחי' חכ' כתי' בי' ונחנו מ"ה כו', ומה שמשגיג בשכלו הוא הביטל דהעולמות, וכמו ביטל היש לאין כו', דהגם שהעולם נתהווה מאין ליש באמת היש בטל אל האין האלקי כו', דכל דבר גשמי בטל אל הרוחני ועי"ז דוקא הוא מקבל חיותו מן הרוחני, וכמו בגוף ונפש מה שהגוף חי מהנפש הוא מפני שבטל אל הנפש, והיינו שהוא כלי איליו לקבל חיותו ממנו, ואם אינו כלי אל הנפש וכמו כשיש איזה קלקול אינו חי מהנפש כו', וכמו"כ הוא שכל דבר גשמי חי מהרוחני מהכח האלקי המהווה ומחיהו, זהו מפני שהגשמי בטל אל הרוחני כו', ובכ"מ שהביטל ביותר שם הוא החיות והקיום ביותר כו', וזהו הטעם מה שדורות הראשונים האריכו ימים יותר מפני הביטל שלהם כו', ומלאכים שהם בטילים יותר ה"ה חיים וקיימים לעולם וכמ"ש יראת ה' לחיים כו', והשכל דנה"א מבין זאת איך שהגשמי בטל אל הרוחני כו', ואיך שכולא קמי' כלא חשיב ממש ומשו"ז מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידלק כו' והוא מפני שקמי' כלא חשיב ויכול להיות שינוי הטבע כו', אבל השכל דנה"ב הוא מנוגה לכן הוא בבחי' יש ודבר בעצם כמו ראיתי איש חכם בעיניו כו', ושכלו והשגתו הוא בבחי' ישות העולם והיינו איך שכל דבר שבועלם תופס מקום כו', ולפי אופן השכל כך הן המדות הנק' יצ"ט ויצה"ר שנק' בשם יצירה שהוא בחי' גילוי מההעלם שהן לפי אופן מקורם שהוא השכל כו', והרי הנה"א ונה"ב הן הפכים זמ"ז כו' וזהו רוח האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היא היורדת כו', רוח האדם הוא הנה"א שעולה תמיד למעלה והוא הכח עצמי דנשמה כמו שהיא למעלה והוא בחי' יחידה שבנשמה שחבוקה ודבוקה וצרורה תמיד בצרור החיים כו' והיא עולה תמיד לשרשה ומקורה כו' וכמ"ש נר ה' נשמת אדם וכמו הנר שעולה תמיד למעלה כמו"כ הנשמה היא תמיד בבחי' עלי' כו', וגם בהיותה מלובשת בגוף ונה"ט היא העולה תמיד למעלה כו', כי גם שנחלקה הנשמה לה' מדרי' גרנח"י מ"מ בכל חלק ממנה יש בה טבעה ומהותה העצמי כו', ולכן השכל דנה"א הוא רק לאלקות, והיינו שמבין ומרגיש רק את הטוב והעילוי דאלקות כו', וכל השכלתו והשגתו הוא באלקות ואינו שייך כלל לשכל והשגה אחרת, וכמו בהשכלת הדברים הטבעיים באמת אינו מסוגל כלל, כ"א להשכיל ולהשיג אלקות כו', וכמו"כ המדות דנה"א הן רק לאלקות ושרשן הוא מבחי' הרצון העצמי דנשמה כו' דלהיות הרצון העצמי והטבעי שבנשמה הוא לאלקות לכן גם המדות הן רק לאלקות כו' (וענין המדות בכלל הוא הטיית הנפש ובפרטיות יש בזה אהבה ויראה כו') רק שהמדות באין מן השכל שע"י ההתבוננות האלקי באה האהבה כו', וזהו שלא בתמידות מתפעלת הנשמה באהוי"ר רק לפרקים שזהו מפני שהמדות הן שבאים בבחי' גילוי ההעלם מן המוחין כו' וכאשר מתבונן בהתבוננות אלקי מתעורר באהוי"ר כו', וזה גופא הוא מבחי' רצון העצמי שנותן כח בחו"ב להיות מזה תולדת המדות כו', אך רוח תבהמה היא היורדת למטה והוא הרוח

העצמי דנה"ב שכל הפצה ורצונה הוא רק להתמשך למטה ולדיבק ולהתקשר בדברי' גשמיים גופניים חומרניים כו', והוא ג"כ מה שנמשך לשרשו ומקורו היכלות דנוגה ששרשם מז"מ דתהו שנפלו בשבה"כ, וידוע דעיקר השבירה הי' בנ"ת, וע"כ עיקר רוח הבהמה הוא בתאוות רעות וגסות כו', ומ"מ יש בו ג"כ שכל להיותו בציור אדם כו', אך השכל שלו הוא ג"כ בענינים גופניים וכמו למצוא תחבולות איך להשיג תאוותו כו', או למצוא חיוב שכלי איך שצריך לרצות כך כו' הכל במה ששייך אל המדות כו', ואפי' בשכל שאינו שייך למדות הוא ג"כ במושכלות חומריות וטבעיות וכמו בחכמת הטבע וחי' התכונה והרפואה וכה"ג, שזה הכל בבחי' הישות דוקא, וכמו חכ' הטבע הוא בהיש' לאחר שנתהווה לידע ההרכבה שבו ולידע טבעו ופעולתו כו', משא"כ החכ' דנה"א הוא בהאין המתווה את היש איך הוא אופן ההתהוות כו' ואיך שהיש בטל אל האין כו' כנ"ל אבל השכל דנה"ב הוא בהיש' ובחומריות כו', ולפי אופן השכל כך הן המדות, דבכללות להיות השכל הוא מנוגה כך הן המדות שנמשכין אל החומריות כו', ובפרטיות בשכל השייך אל המדות היינו בהשגת הטוב דעולם הגשמי שמוה הולדות המדות באהבה זרה וכה"ג (וזהו סיבת הדבר דכל העוסקי' במושכלות בלמודים חיצוניות הטבעיים ע"פ הרוב המדות שלהם נמשכים אחר החומריות דלכאור' מה יש להם שייכות זל"ז, אך זהו מפני ששכליים אלו הן מנוגה וע"כ גם המדות הן מנוגה כו' וצה"ג שעסקו בזה כמו הרמב"ם והרמב"ן הרי הי' זה לש"ש והי' בדרך בירור כו' וכמ"ש בסש"ב), וזהו יצה"ר שהוא בבחי' יצירה והולדה מן המוחין כו', ובאמת המדות שרשן מהכח העצמי דנפש, דנה"א להיותו עומק טוב בעצם ע"כ המדות הן לאלקות, והנה"ב להיותו עומיר בעצם המדות הן ג"כ ברע כו', רק שבאים ונמשכים מן המוחין כו', והנה עם היות שהנה"א והנה"ב המה הפכים זמ"ז בתכלית כנ"ל, מ"מ בהתלבשות הגשמה בנוף הרי יש קישור וחיבור דנה"א עם הנה"ב, ועיקר ההתקשרות הוא במוחין, הוא שהשכלת השכל האלקי דנה"א באלקות הוא בשכל הטבעי דנה"ב, ומבין ומשיג אלקות ע"י ענינים הטבעיים וכמו במשלים ודוגמאות בענינים המוחשיים שע"ז מבין ומשיג את הענין האלקי כו', וידוע שע"ז נתוסף בנה"א ההשגה האלקי בבחי' השגה מוחשיות ממש וכמו שאו מרום עיניכם וראו כו' שיש כמה ענינים שע"י הענינים המוחשיים נראה הענין האלקי בבחי' ראי' חושיות כו' וכמ"ש במ"א, ונמצא דבזה גם השכל הטבעי מתעסק בעניני השגות אלקיות, עד שגם השכל הטבעי ישיג את הענין האלקי וישיג את הטוב דאלקות כו', וממילא ע"י גם המדות דנה"ב הן לאלקות, דמאחר שהשכל שלו הן באלקות הרי גם המדות הן לפי אופן השכל כו', ובפרט בזה שהשכל דנה"ב משיג את אלקות והטוב דאלקות הרי גם המדות שלו נמשכים לאלקות כו', וזהו ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יהי' לאהבת ה' כו', והר"ע השלום כמסמ"ט כו', ויש בזה ב' אופנים בבחי' אתכפי' ובבחי' אתהפכא חשוכא לנותרא כו', והיינו דכאשר ההשגה וההתבוננות היא בבחי' חיצוניות בינה, וידוע דחיצוניות בינה הוא שההשגה היא בבחי' האלקות המתלבש בעולמות שבוה שייך השגה גמורה, ובא בלבושי השגה בכמה ענינים והסבירים שבהם וע"י משיג את הענין האלקי, וממילא תופס בזה רק בחי' החיצוניות דאלקות בחי'

המציאות לבד ואינו מאיר עצם האלקי אפי' במחו רק בבחי' ידיעת המציאות לבד כו', הנה השגה זו אינה באה בגילוי מן המוח אל הלב רק הארה לבד כו', והיינו דבהתעוררות המדות מתעלמים המוחין ומאיר בלב רק בחי' ז"ת דשכל שהוא ההתפעלות שכלי, או רק הבכנ לבד כו' ועצם המוחין הן רק בבחי' מקיף כו' וממילא המדות הנולדים אינן כמו המוחין שהגילוי כמו שהוא במוח אינו מאיר ללב והמדות הן מדות מורגשות כו', וע"כ הביטל בזה הוא בבחי' אתכפי' לבד כו', וכמ"ש בספ"ב שבבינוני הנה"ב הוא כישן כו', והיינו שלא נתהפך בעצם מהותו וטבעו כו', דבשעת ההתבוננות והתעוררות אהוי"ד הוא בבחי' ביטל כו' ובמרט כשנה"ב מתעורר ג"כ באהוי"ד כו', אבל הוא בבחי' חלישות בלבד כו', אמנם בחי' פנימיות בינה הוא שההשגה וההתבוננות הוא בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהעולמות והוא שלא ע"י לבושי השגה שתופס בעצם הענין האלקי ומאיר במחו עצם האלקות המורג כו' וכמו שהוא במוח היז מאיר בלב ג"כ כו', וע"כ המדות הן ג"כ כמו המוחין בלתי מורגשים כלל ובבחי' ביטל ממש כו' וכמ"ש במ"א באורך, ועי"ז נעשה אתהמכא חשוכא לנהורא שמתהפכים בעצם מהותם ובעצם ההטבעה שלהם כו', והו אמיתית ענין שלום בפש"ט שהנה"ב מתהפך ממהותו לגמרי ומתאחד ממש עם הנה"א כו', ומב"י במ"א שזהו הפרש בין סוכה ותיבת נח, דסוכה הוא שהגג והדפנות אינם שוין והיינו שהמוחין והמדות אינן במדרי' אחת כו', והסכך הוא מדבר שאמ"ט הדפנות מדבר המק"ט, והיינו שהמוחין עצמן אין מהן יניקה והמדות הן בחי' ח"ג המגולין בחי' עה"ד כו', אבל תיבת נח הי' הגג והדפנות שוין והיינו שהמוחין והמדות הן במדרי' אחת כו', והוא בחי' פנימיות בינה כו', ולהיות התיבה גילוי בחי' פנימיות בינה לכן הי' בהם שלום ואחידות בדוגמא דלעתיד דלא ירעו ולא ישחיתו כו', וז"ש וזה אשר תעשה אותה דלהיות תיבת נח בדוגמא דלעתיד ולעתיד כתי' ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה הוא בחי' העלם כמ"ש הוא עשנו כו', וכת"י ועבד הלוי הוא דעבודת הלויים בשירה חמרה הי' להמשיך בחי' הוא הנעלם להיות בגילוי כו', וזהו ואמר ביום ההוא כו' דמה שעכשיו הוא בבחי' העלם הי' לעתיד בבחי' זה וגילוי כו', וע"כ בתיבת נח כתי' זה אשר תעשה בחי' זה וגילוי כו', ושיעור התיבה הוא שלש מאות אמה ארך התיבה, שלש מאות הן ג' עולמות בי"ע שזהו בחי' הארך שהוא ההשתל' מלמעלמ"ט כו', וכידוע בענין אורך ורוחב דרוחב הוא בחי' התפשטות והתרחבות הסברה כריבוי הסברים וכה"ג, אורך הוא שהסברה כמו שהיא יורדת ע"י התלבשות ממדרי' למדרי' עד שגם המקבל היותר קטן יבין אותו כו', וז"ע וידבר שלמה שלשת אלפים משל דחכמת שלמה הי' מבחי' ח"ת בחי' מל' והמשיך זה בבי"ע בג' אלפים משל שכל עולם הוא משל לעולם שלמטה ממנו כו', וזהו ג"כ ענין שלש מאות אמה ארך התיבה היינו ההמשכה בבי"ע כו', וענין המאה הוא בחי' כתר וכמ"ש בזהר ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה, שרה ל' שררה בחי' מל', ומאה שנה הוא המשכת הכתר בבחי' מל' וכמ"ש קוב"ה דאתכלל מאתר עילאה סדכ"ס ברזא דמאה ברכאן כו', וזהו שלש מאות אמה היינו המשכת הכתר שבבחי' פנימיות בינה שיהי' בגילוי בעולמות בי"ע כו', ובעבודה הרי"ע ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך א"ת מה אלא מאה שחייב אדם לברך מאה ברכות

בכיון להמשיך מבחי' מאה כו', והמצות הן במחזור'ם נגד ג' עולמות ביי'ע, דעיי כוונת הברכה וכוונת המצוה ממשיכים בחי' הכתר בעולם הברי', ועיי ברכת המצות בעולם היצי' ועיי מעשה המצוה בבחי' מ'יה וביטל ממשיכים בעולם העשי' כו', וחמשים אמה רחבה הוא בחי' ה' עילאה בחי' בינה הנק' רחובות הנהר, והן חמשים שע"ב שנבראו בעולם דמ"ט שערים נתגלו ושעה"נ לא נתגלה אפי' למשה עד הסתלקותו שאז נתעלה בשעה"נ כו' כמ"ש במ"א, וענין השערים הוא כי ההשגה האלקית כשהיא רק בתבונת מחו' ה"ז בחי' מוחין דאימה שלמע' מהמדות וכאשר נמשך ללב להיות התעוררות המדות זהו בחי' שערי בינה כו' ויש מ"ט שערים שהרי אינו דומה המשכת המוחין להיות הולדת מדת האהבה או מדת היראה כו', והו' מדות כלולים מו' והן מ"ט כו', אבל שעה"נ הוא הכולל כולם כו' וה"ז כמו בחי' הכתר כו', וידוע דשעה"נ מחבר חו"ב ולמעלה מהן כו', ובהבי' דוספרתם דשעה"נ הוא כמו פנימיות הכתר כו', והגילוי מזה יהי' לעתיד כו', וע"כ תיבת נח שהי' בדוגמא דלעתיד הי' חמשים אמה בחי' שעה"נ דבינה כו', ושלושים אמה קומתה זהו בחי' המוחין חביד עצמן, דחמשים הן בחי' המוחין השייכים אל המדו' שז"ע השערים כו' כנ"ל (והיינו המ"ט שערים כו') אבל השלושים זהו גילוי עצם בחי' המוחין שלמעלה מהמדות כו' ועמ"ש בסידור בשבת ברכות ע"פ השמים מספרים. ואל אמה תכלינה מלמעלה זהו מדרי' עליונה יותר אמה אחת והיא עצם בחי' הכתר כו', דמ"ש שלש מאות הוא המשכת הכתר עיי בחי' בינה בביי'ע, וחמשים בחי' שע"ב ושלושים בחי' המוחין כו', ובכולם יש גילוי בחי' הכתר כו', ומ"ש ואל אמה כו' הוא עצם בחי' הכתר כו', והר"ע אחת היא יונתי בחי' יחידה שבנפש והוא הרצון עצמי שבנשמה בעצם התקשרותה באוא"ס ב"ה שלא עיי התבוננות כלל ואפי' לא מהתבוננות ההפלאה כ"א מצד עצם טבעה ומהותה כו', והנה כללות ענין התיבה הן תיבת התפלה ותיבת התורה וצריך להיות בהם ענינים הנ"ל בחי' שלש מאות הן בחי' מחזור'ם דבכוונת התפלה אם כיון לבו כו' ממשיכים גילוי הכתר בעולם הברי' כו' (וכמו מט"ט קושר כתרים כו' כנ"ל) ועיי הדבור דתפלה ודבור דתורה ממשיכי' בעולם היצי' ועיי מעהמ"צ ממשיכי' בעולם עשי' כו', וחמשים אמה להיות התעוררות המדות עיי התבוננות כו' ושלושים הוא העבודה דמוחין כו' ואל אמה תכלינה בחי' רעו"ד כו', ואז זה אשר תעשה בחי' זה וגילוי כו', וכמו שאו' אחר ק"ש וטוב ויפה הדבר הזה והיינו דכל האמור בק"ש ה' אחד ואהבת כו' יהי' בבחי' גילוי כו', וזהו אשר תעשה דתכלית הכוונה שיהי' בחי' גילוי האור כו', ואשר תעשה הוא שיהי' הגילוי בעשי' כו', והוא עיי העבודה בבחי' שלש מאות וחמשים ושלושי' ובחי' ואל אמה כו' עיי זה הוא בחי' זה וגילוי בדוגמת דלעתיד שנא' והי' ביום ההוא אלקינו זה כו'.

בס"ד ש"פ 9 לך, עזר"ת.

למרבבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה כו' מעתה ועד עולם. הנה המים דלמרבבה הוא מים סתומה באמצע התיבה. מים הוא בחי' בינה כמיש בזהר וילך דרפ"ה סע"א בכונת אמן וכמיש במק"מ וברמ"ז שם, וכמו שא' במשנה דאבות בן ארבעים לבינה, ומים סתומה הוא בחי' פנימיות בינה, ומשרה ל' שררה בחי' מל', ופ"י למרבבה המשרה הוא המשכת גילוי בחי' פנימיות בינה במל', ואז ולשלום אין קץ כו'. והנה פסוק זה מדבר בבנין מל' דאצי' שז"ש על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה כו', והוא בחי' בנין המל' בתכלית הגדלות שיהי' לעתיד כו', והוא משיח ב"ד שפלוטו תהי' בבחי' קיום נצחי וכמיש"א דוד מ"י חי וקיים וכמיש ועתי' יתיב כו' מלכותא מלכות עלם וכמיש"ה ימלוך לעולם ועד שתהי' מלוכה עולמית כו'. והנה מלכות ב"ד היא לעולם וכמיש במד"ר ע"פ ושם הגדולה לאה גדולה במתנותי' כהונה לעולם מבי"ד לעולם דבאמת דוד מ"י חי וקיים גם עכשיו, ומה שעכשיו לא נתקיים שחזו בהעלם, וכמו שבחי' מל' היא בבחי' עליות וירידות מילוי וחסרון כו' זהו מפני שחי' דוד הן שאולים מאדה"ר כו' וכמיש חיים שאל ממך נתת לו שאל הוא ל' שאלה, דסיהרא לית לה מגרמה כלום ולכן דוד לא היה ל' שנין חיים שלו שאולים הם מזית דאדם קדמאה והן ז' מדות שבחי' הגק' אדה"ר וכנודע דאבא יסד ברתא דשרש הדבור הוא מחכ' כו' והן בבחי' חיים שאולים שאינן חיים עצמיים כו', והו ימי שנתינו בהם שבעים שנה הן בחי' ע' שנה הנ"ל שלצורך הבירור דבחי' אתברירו כו', אמנם בגמר הבירורי' או חיים נתת לו בבחי' גתינה ומתנה עולמית כו' דכל הנותן בעין יפה נותן והוא בחי' עינא פקיא דעתיקא וכמיש עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו שחזו ע"י הבירורים כו' וכמיש במ"א, ובבחי' עתי' הרי מלכותי' מלכות עלם כו' ועיכ מבחי' עינא דעתיקא הוא בחי' גתינה עולמית כו', והו שא' במד"ר בעוה"ז בגפיחה ויפח באפיו כו' לפיכך מת, אבל בעוה"ב בגתינה ונתתי רוחי בכם כו' יהי' חי לעולם כו'. והנה אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא כו' דנתת הוא למעלה מבחי' טהורה וידוע דטהורה בראת יצרת נפחת הן ד' מדרי' שבנשמה גר"ן חזי', ונתתי הו בחי' יחידה שבנשמה כו', ועכשיו בגפיחה הוא בחי' הארת הנשמה לבד אבל לעתיד יהי' גילוי עצמות הנשמה ועיכ יהי' בבחי' חיים עצמיים כו', ואי' במד"ר דמשיח זכה ליחידה והיא בחי' פנימיות עתיק כמיש בלקרית בסוף שה"ש בהבי' דהשמים כסאי, ועיכ יהי' האור והחיות בבחי' חיים עצמיים ויהי' בבחי' קיום נצחי כו', והו להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם כו', ולהבין זה ילה"ק הידוע דבנין המל' הוא מהויק דז"א, שהרי המל' נאצלה בסוד שרש נקודה אחת כו' והטעם מבו' במ"א בכדי שיוכל להסתלק ע"י החטא כו' וכמיש בבחי' פ' בלק על מאה"ז דקצ"א ע"פ שחורה אני ונאזה, אמנם י"ל בזה להיות דהמל' שרשה מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' גילוי וכמיש בע"ח שער א"א פ"ב דהט"ס הן מט"ס דא"א ושרש המל' הוא מרדליא וחינו דהט"ס הן מבחי' הגילוי דאוא"ס, והמל' שרשה מבחי' העצמות דא"ס שלמעלה

מבחי' הגילוי וע"כ אצי' המל' היא בבחי' נקודה שהיא בחי' העלם כו', ולכן המרחב ביותר הוא ג"כ בבחי' מל' דוקא וכמ"ש הרחיבי מקום אהלך כו' וכתו' פרוזת תשב ירושלים כו', וזהו מפני שהמל' היא מבחי' עצמות א"ס, ועצמות הרי אינו בגדר גילוי כלל, ומרחב העצמות הוא בבחי' א"ס ממש, דבהגילויים דאוא"ס גם בבחי' האחד הבל"ג אינו בבחי' א"ס ממש שהרי כל גילוי בהכרח הוא באיזה ציור כו' וכמ"ש במ"א, ואמיתית א"ס הוא בבחי' העצמות כו', וע"כ בחי' מל' דשרשה מעצמות א"ס יש בה ב' הענינים שהיא בבחי' נקודה וגם בבחי' מרחב ביותר כו', ובנין המל' הוא מהר"ק דז"א ממל' שבחסד נבנה חסד שבמל' ממל' שבגבו' נבנה גבו' שבמל' כו' וכן כל הספי' כו', וכמ"כ חב"ד שבמל' הוא מחב"ד דממל' שבחכ' דז"א נבנה בחי' חכ' שבמל' כו', והן הי"ס דהיינו יוד מלכיות שבכל ספי' שמהן נבנה המל' ביי"ס כו', וזהו הני עשרה מלכות כנגד מי שהן בחי' עשרה מלכיות שמהן נבנה ברי"ה בנין המל' כו', ועמ"ש בפרדס שער טעם האצי' פדו"ה, ולתיות כל ספי' כלולה מיו"ד וכמו בחסד יש בחי' גבורה שבחסד וכו', דמזה יש חילוקים באופן החסד דאינו דומה עצם בחי' החסד כמו החסד שכלולה מהגבו', וכן אינו דומה החסד בהתכללות הגבו' כמו בהתכללות החסד שבגבו' שבחסד כו' וכה"ג יש כמה התכללות בכל ספי' יו"ד מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו' ובכל המדרג' מבחי' המל' שבה נמשך בבחי' מל' שעי"ז ריבוי הפרטים בבחי' מל' כו' וכמ"ש באד"ר דבמל' יש ששה אלפים רבבות ספירות דהתכללות יו"ד מיו"ד ו' פעמים עולה ששה אלפים רבבות כו', וזהו מה שאנו רואים ריבוי הרכבות שונות בנבראים למטה, שהרי כל הנבראים מורכבים מהד' יסודות ארמ"ע, שבכל דבר הנמצא בעולם יש בו הד' יסודות, וכמו העץ יש בו מיסוד העפר והוא האפר הנשאר, ומיסוד הרוח שזהו צמיחתו ומפני זה הוא שט ע"ם המים, ומיסוד האש * דזהו העשן שמהלחלוחית שבו, ויש בו מיסודי' דלכן הוא שורף, וכמ"כ האבן יש בו ג"כ מכל היסודות וכמו אבנים שחקו מים, הן הכה צור ויזבו מים כו', ויש בו מיסוד הרוח והן ההרים הצומחים, ומיסוד האש שמוציאין מהם אש, ומיסוד העפר שהוא דומם כו', והרי אינו דומה הרכבת העפר שבועץ להעפר שבאבן וכן אינו דומה הרכבת יסוד הרוח שבהם וכן ביסוד האש שאבני' מוציאין אש ע"י הכאה משא"כ העץ כו' (ובמד"ר שני רעפים נודמנו לו כו'), וכה"ג יש אלפים ורבבות שינוי הרכבות והוא מריבוי המדרג' שבמל' מהרכבת והתכללות המדות זבי"ו כו', וענין בחי' המל' שבכל ספי' ידוע שזהו בחי' ההתגלות של הספי' והיינו דבחי' המל' שבכל ספי' אינו ענין עצמי ומהותי כ"א בחי' הישות וההתגלות של הספי' כו', כי הספי' דאצי' הן בבחי' אין שהרי אצי' היא בבחי' דביקות באוא"ס המאציל כו', הן האורות דאצי' שהן בבחי' דביקות ממש במקורם כו', והן הכלים דאצי' שהן ג"כ בבחי' אצי' שהוא בבחי' דביקות אלא שאינו בבחי' דביקות ניכרת כו', וגם שהן בבחי' דביקות בהאור כו' וכמא' איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד כו', וע"כ בבחי' אין כו', וזהו שאצי' נק' עולם

האש: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: המים.

מיסוד: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: מיסוד האש.

וע"כ בבחי': כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: וע"כ הספירות הם בבחי'.

האחדות ובכללות אצ"י הוא בחי' ד"ע שלמעלה יש ולמטה אין כו' וידוע הענין בזה דלבד זאת שבעצמות היא הדיעה שהן בחי' אין דכולא קמי' כלא כו'. הנה הספ"י בעצמן הן בבחי' אין ובבחי' כלא כו' וכמ"ש בדיה ביום השמעי'צ הב', עזר"ת. וזה הן בהאורות והן בהכלים דאצ"י שהן בבחי' ביטל דיחרי'ע כו' וכמ"ש במ"א. וגם האצ"י שלהם היינו קבלתם מאוא"ס המאציל הוא בבחי' ביטל דוקא כו'. דלהיות שאצ"י הוא בבחי' גילוי ההעלם כו'. ועם היות דוחת' מאין תמצא הרי אין זה בבחי' יש מאין כ"א קרוב יותר לענין ער"ע כו' וכמ"ש במ"א. ובער"ע הרי קבלת העלול מהעילה הוא ע"י הביטל כו' וכמו עדי"מ בהשפעת השכל מהמשיע אל המקבל הוא דוקא ע"י הביטל של המקבל שבשעת קבלת השפע הוא בבחי' הפשטה לגמרי מעצמותו ועי"ו דוקא הוא כלי לקבל כו'. וכמ"א אידי דטריד למיבלע לא פליט וטרדא למיבלע הוא הביטל שלו. ולא פליט להיות בבחי' משיע גם לעצמו להבין את השכל לעצמו כ"א הוא רק בבחי' מקבל כו'. וגם טבע העלול להדבק בעילתו הדביקות הוא הביטל הנ"ל שבשעת ההשפעה הוא בבחי' דביקות ממש בחשפע כו'. וגם מפני שמשיג את עילתו ה"ה בבחי' עלי' ודביקות בעילתו כו'. וכמו התלמיד שנמשך אחר רבו במוחין ומדות שלו ובכל עצמותו מפני שמשיג כו'. כמ"כ בער"ע שזהו שהעלול משיג את עילתו ע"כ הוא דביקות העלול בהעילה כו'. העיקר הוא בבחי' המוחין כמ"ש במ"א וכמ"כ במדות ג"כ שהרי גילוי המוחין הוא ג"כ במדות דבינה עד הוד אתפשטת כו'. וזהו דהספ"י העליונות הן בבחי' אין ובבחי' עלי' למעלה כו'. והירידה וההתגלות להיות בבחי' מציאות דבר זהו בחי' המל' שבחספ"י כו'. ויובן זה עדי"מ למטה במדת החסד באיש הטוב שמתעורר ומתפעל להיטיב חסדו כו'. הרי קודם שמתעורר בחסד אינו ניכר מדת החסד כלל כי אינו במציאות דבר כלל. והוא רק בבחי' כח היולי שביכולתו להתעורר בכל חסד והטבה. ועם היותו איש הטוב הוא שמדת החסד הוא אצלו בבחי' המשכה נעלמת בבחי' המשכה טובה. ומשריז הוא עלול להתעורר בחסד תמיד. אבל הוא רק בכח לא בפועל. וכשמתעורר בחסד להיטיב לזולתו. אז בא החסד במציאות דבר במה שהוא החסד. וכמו בנתינת צדקה לעני בממון או לחם ולבוש כו'. או גמ"ח בגופו כמו בקו"ח וכה"ג, או בהשפעת השכל כו' וכמ"ש באוצ"ח" דאוצ"ה הי' נדיב בגופו ונפשו וממונו כו'. דודאי אינו דומה החסד שבא בדברים גשמיים להחסד בדברים רוחניים כו'. אך בכלם הוא שבא החסד בבחי' מציאות דבר כו'. ובפרטיות יש בזה התעוררות כללי מה שמתעורר להיטיב חסדו והוא בבחי' פשיטות עדין שאינו ניכר בזה במה הוא החסד. ויכול להיות שיהי' החסד כריבוי ביותר בבחי' בלי"ג ובענינים שאינו בערך המקבל כלל. וכמו המלך שרוצה להיטיב חסדו לעבדו הגאמן. הרי מצד גדולת ורוממות המלך יכול להיות ההטבה בענינים רמים ונעלים שהעבד אינו יודע כלל את הטוב שבתם. וגם יכול להיות כריבוי הטוב שלא יוכל לקבל כו'. וכמ"כ הוא בהתעוררות החסד בכלל שאין בזה הגבלה כו'. ועם היות שזהו רק גילוי החסד. מ"מ הי' גילוי מן העצם שהוא כמו העצם בבחי' פשיטות עדין ואינו במציאות דבר כו'. ואח"כ בא בבחי' חסד פרטי במה תהי' ההטבה ולפ"ע המקבל. שמשער בזה חושי המקבל ושתהי' ההטבה בחסדו שלו ובאופן שיוכל לקבל. או בא חסד

באוצ"ח: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: באוצ"צ.

בבחי' מציאות דבר, והוא בחי' גילוי דגילוי העצם דבזה בא החסד בבחי' מציאות דבר כו, וענין בחי' גילוי דגילוי למעלה הוא בחי' הארה הארה כו, דהנה עצם מדת החסד שכלב אדה"ע הוא בבחי' בלתי מציאות לגמרי וגם בחי' התגלות החסד הוא בחי' גילוי מן העצם שהוא כמו העצם והוא בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות כו, וגילוי דגילוי שזהו בחי' הארה הארה, וידוע הארה היא הארה נבדלת כו שזהו ההפרש בין הארה לתארה דתארה, דהרי כל אור הוא בחי' תארה וה"ה בבחי' דביקות במקורו, אבל תארה דתארה היא נבדלת כו וכמ"ש במ"א (וי"ל שזהו מש"כ בפרדס שער אם הא"ס הוא הכתר פ"ז שכל ספי' נבחנת בג' מדרי' א' בערך מה שהיא מקבלת, ובחי' זו היא דקותה ורוחניותה שמשותה למדרי' שלמעלה ממנה כו, והב' כערך עצמותה, הג' מה שמשפעת כו והשלי"ה ד"ו ע"ב בהג"ה כ' שבחי' תא' היא בחי' הדעת כו והיינו ראשית מציאותה כו יעו"ש) וזהו בחי' המל' שבספי' שזהו מה שהספי' באה בהתגלות בבחי' מציאות דבר כו, וכמו"כ הוא בשרש הראשון דבחי' מח' דאנא אמלוך הוא בחי' לבוש שבוה נאחו האור להיות בבחי' אור השייך אל העולמות כו דהרי אוא"ס הוא בבחי' פשיטות לגמרי ואינו בערך העולמות כלל כו, ובאוא"ס ב"ה יש בחי' עצם האור ובחי' התפשטות האור כו כנודע, והכל הוא בבחי' א"ס כו, וכשעלה ברוצנו ית' אנא אמלוך בזה בא האור להיות בערך העולמות כו, רק שבאוא"ס שלפני הצמצום גם לאחר בחי' מח' זו צ"ל צמצום הראשון כו, וזהו שאמרז"ל במד"ר מהיכן האורה נבראת מלמד שנתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק כו, דהשאלה על האור יותר משארי ההתהוות הוא להיות שהאור הוא בבחי' אין, וגם טבע האור לעלות למעלה כו, וא"כ מהיכן האורה נבראת להיות בבחי' מציאות ובבחי' התגלות כו, עדי"א מלמד שנתעטף הקב"ה בשלמה היא בחי' מל' וכמ"ש שמלה לך קצין תהי' כו ומל' נק' כבוד ור"י קארי למנא מכבודותא כו, ובזה הוא שנאחו האור להיות בבחי' מציאות כו, וכמו"כ הוא בבחי' המל' שבכל ספי' כו, ולפי"ז צ"ל מהו ההפרש בין בחי' המל' ובחי' הכלים של הספי', שהרי ענין הכלים ידוע שזהו בחי' ההגבלה והישות של הספי' כו דהאור הוא בחי' אין והכלי היא בחי' יש כו, וא"כ בחי' המל' היא כמו הכלים, ובאמת צ"ל דהמל' של הספי' היא למעלה מהכלים, שהרי המל' היא בכלל הספי' כו, אך הענין דהנה בחי' המל' עם היות שזהו בחי' הישות של הספי', מ"מ אין זה בבחי' שינוי המהות מעצם הספי' כו, וכמו שנת' המשל שזהו מה שהחסד בא בענין חסד פרטי ובמדה ושיעור, מ"מ זהו לפי כח המשפיע שלמעלה מהמקבל ממש כו, ובחי' הכלים הוא שבא בשינוי המהות שבא לפ"ע המקבל כו, דהנה אנו רואין שהכלים עושין שינוי המהות בהאור, וכמו בכחות הנפש הרי אור השכל כמו שבא בחומר המוח משתגה במהותו מכמו שהוא באור הנפש שבא בהגשמה ואינו כלל כמו שהוא בנפש כו, וכמו"כ יובן למעלה דבחי' הכלים הוא שבא בבחי' מציאות להיות לפ"ע כלי המקבל, משא"כ בחי' מל' של הספי' עם היות שזהו בבחי' הגבלה ה"ז לפ"ע המשפיע עדיין כו, אמנם זהו לגבי בחי' חיצונית הכלים, דפנימיות הכלי י"ל שהיא למעלה מבחי' המל' כו, שהרי מבו' במ"א דפנימיות הכלי הן בחי' גווני האור שזה שייך גם בבחי' הגילוי מן העצם

שהוא בבחי' גוון עכ"פ כו', וגם ידוע דפנימיות הכלי הוא לתאר את האור שזו גם בעצם המדה כו', והיינו דפנימיות הכלים הוא שמתאחדים בעצם האור כו', אבל חיצוניות הכלי ה"ז למטה מבחי' המל' כו' כנ"ל, ובמ"א מבו' דחיצוניות הכלים הן בבחי' לבושים כו', וע"כ ע"י בא האור להיות בערך המקבל כו', וכ"ז הוא במדרי' האצ"י ומ"מ הוא בערך הנבראים כו'. והנה מבחי' המל' שבכל ספי' נבנה בחי' המל' שזוהו בחי' גילוי נפרד בתבל הפה שמשתווה אל התגלות הספי' רק במראה לא בעצם המהות כו', וכמו עד"מ אותיות החותם החקוקי' על דבר נבדל כמו שעה שעם היות אותם האותיות על השעה ה"ז מ"מ דבר נבדל בפ"ע כו', וזה"ע בצלמנו כדמותינו דהאותיות של הסיס שהוא בחי' ההתגלות ה"ז בעצם הספי' כו', אבל האותיות דמל' הן כמו דבר נבדל כו', ומ"מ הרי ההתגלות כמו שהיא בלב כן היא באה בהבל הפה בדבור כו' וכמו שמדבר דברי אהבה או דברי שכל כו', הרי כפי אופן המדה שבלב כן בא בדבור כו'. אמנם לפי הנ"ל צ"ל מאחר שהמל' שבכל ספי' היא בחי' יש איך היא ההתכללות בבחי' מל' דיש הוא בחי' פירוד ונתחלקות כו', הרי בחי' המל' שבכל ספי' הן מבחי' התכללות הספי' ולכן גם בנבראים יש בחי' המדיגה וההרכבה כו' כנ"ל, וגם ידוע דעיקר ההתכללות הוא בבחי' ההתגלות של הספי' שהרי עצם הספי' אינם מתכללי' זע"ז וכמו עצם האש עם עצם המים כו' רק בחי' ההתפשטות וההתגלות של הספי' שאינן עצם הספי' מתכללים זע"ז כו', וגם הלא ההתכללות דספי' שכלולים י"ד מיר"ד כו' כנ"ל זהו רק מה שהן סובלים זע"ז כו', ועיקר ההתכללות דבחי' התיקון הוא מה שמקבלים זמ"ז עד מבלי אשר ימצא בהם ראש וסוף כו', זה דוקא בבחי' ההתגלות של הספי' דהיינו בחי' המל' שבכל ספי' כו', וגם בבחי' מל' דאצ"י הוא ההתכללות דעש"ז נק' מעריב וכמ"ש הפרדס בערך מעריב ששם מתערב ומתבלבל השפע עד שהיא כמזיגה יפה כו', מאחר שהמל' היא בחי' יש איך הוא שם ענין ההתכללות כו'. אך עדי"א למרבה המשרה דפי' למרבה המשרה הוא ריבוי ההתכללות שזוהו ריבוי בחי' המל' כו' כנ"ל, וההתכללות הוא ע"י בחי' מ"מ סתומה שמאיר בבחי' מל' כו'. והנה יש מ"מ סתומה ומ"מ פתוחה והוא מא' סתום ומא' פתוח כו', וכמ"ש בד"ה זה אשר תעשה, עזר"ת, עד העיקר הוא בחי' פנימיות בינה דחיצוניות בינה שייכה אל המל' וכמא' אימא אחיפת מגאה לברתא הן בחי' ה"ג מנצפ"ך המחלקים אותיות המח' הן ג"כ המחלקים את אותיות הדבור כו', והנה התחלקות המח' הוא בבחי' חיצוניות בינה, דבפנימיות בינה אינו ניכרים עדיין אותיות וכמו בעומק המושג הרי נרגש רק השכל ולא האותיות כו' והיא בחי' מח' עיונית שאינן בבחי' התחלקות אותיות עדיין כו' רק בחיצוניות בינה שם הן ה"ג מנצפ"ך המחלקי' את אותיות המח', ונמשכים בבחי' מל' ג"כ ומחלקים את אותיות הדבור כו', אבל פנימיות בינה היא למעלה מעלה מבחי' המל' ואין לה שייכות אל התחתונים ואינה יורדת בתחתונים היא סתומה מכל צד שאין בה שום אחיזה ח"ו. אמנם מה שנק' מ"מ סתומה אין זה רק מה שהיא סתומה מיניקת החיצונים, כ"א מה שמאיר בה בחי' אוא"ס הסתום ונעלם כו' וכמ"ש באוצ"ח דכשם דפנימיות אבא פנימיות עתיק כמריכ פנימיות בינה פנימיות עתיק כו', וידוע דעתיק הוא סתומה ונעלם בעצם לא רק מן המקבלים

כו', וזהו ג"כ מה שפנימיות בינה היא בחי' מ"ם סתומה כו', וכמ"כ המדות
 הן סתומים ונעלמים בבחי' בינה והיינו שאינם שם בבחי' מציאות כלל וממילא
 הם שם בתכלית ההתכללות כו', דכמו שבחכ' המדות הן בבחי' התכללות וכמ"ש
 בכה"ז פ' בלק ע"פ ומראש צורים אראנו, והתחלת התחלקות המדות הן בבינה
 דשם הן בבחי' מציאות ובבחי' התחלקות משא"כ בחכ' כו', וכידוע בענין אור
 מים רקיע דחכ' הוא בחי' מיא דניידי וכמו נקודת ההשכלה שיכולה לבוא
 בכמה אופנים שונים כו', ובינה היא בחי' רקיע דאגלידו מיא כו', וכמ"כ המדות
 בחכ' הן בבחי' התכללות ולכן עד מ"ם יום ליצירת הולד מהני תפלה כו', מפני
 שבטפת האב אינו במציאות עדיין ויכול להתחלף כו' ובשהי' בכטן האם בא
 בציור מוגבל כו', וכ"ז בבחי' חיצוניות בינה, אבל בחי' פנימיות בינה היא
 כמו החכ' וכמ"ש בתו"א והוספות בד"ה כי פדה ה' את יעקב פ"א בהג"ה דהמדות
 הן שם בתכלית ההתכללות כו', וע"כ כאשר מאיר בחי' פנימיות בינה במל'
 אז גם במל' נעשה ההתכללות כו' וזהו למרבה המשרה בחי' ריבוי המל' שהן
 ריבוי ההתכללות הוא ע"י המשכת בחי' מ"ם סתומה בבחי' מל' שע"ז נעשה
 בחי' ההתכללות כו', ואז האור שבמל' הוא בבחי' אור עצמי כו' דהנה מה
 שסיהרא לית לה מג"כ זהו שנעשה ע"י הקטרוג, דקודם הקטרוג הרי היתה
 המל' ג"כ בבחי' אספה"מ והיינו שקבלה מבחי' מוחין דאימא כו' וע"י הקטרוג
 הוא שנעשה בחי' מיעוט הירח שמקבלת האור מבחי' ז"א, וזהו שהחיים שלה
 הן חיים שאולים לא עצמיים כו', אבל כאשר תקבל מבחי' פנימיות בינה אז
 יהי' לה בחי' אור וחיות עצמי כו', ובפרט לפי מה שנת' דפנימיות בינה הוא
 פנימיות עתיק והרי שרש המל' הוא מבחי' עתיק כנ"ל בשם הע"ח א"כ הי'ז
 בחי' חיים עצמיים ממש כו', ומאחר שהיא בבחי' חיים עצמיים ממילא יהי'
 האור בבחי' קביעות במל' כו', וזהו ג"כ מ"ש ולשלום אין קץ דשלום ומחלוקת
 הוא בחי' מוחין דגדלות ומוחין דקטנות כו' וכמ"ש בד"ה זה אשר תעשה הנ"ל,
 ובעבודה הוא השלום וההתאחדות דנה"א ונה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא
 כו' כמ"ש בד"ה הנ"ל, וע"י בד"ה כי פדה הנ"ל בקיצור דפ"א, ולמעלה ענין
 ולשלום אין קץ הוא בחי' היחוד דז"א ומל' שיהי' תמידי כו', שהרי אר"א
 נק' רעים דיווגיי תדיר וז"נ נק' דודים שהן רק לפרקים כו', אבל לעתיד
 יהי' גם ז"נ דיווגם תדיר כו', וכמ"ש בלק"ת מהאר"ז"ל ע"פ ביום ההוא יהי'
 ה' אחד ושמו אחד דעכשיו ז"א הוא בחי' ו"ק והמוחין הם בסוד תוס', ובנוק'
 ה"ט"ס אינם בקביעות, ולכן גם היחוד הוא לפרקים, דמפני שהאור אינו בקביעות
 בהם ע"כ גם היחוד אינו תמידי והכל הוא ענין א', אבל לעתיד יהי' בהם האור
 בקביעות ויהי' היחוד בתמידות כו', זה ולשלום אין קץ דבחי' ז"א ומל' יהיו
 בבחי' יחוד תמידי כו', וזהו למרבה המשרה ולשלום אין קץ שתהי' המשכה
 מבחי' פנימיות בינה בבחי' מל' ותהי' בבחי' אור עצמי כו' וממילא יהי' ולשלום
 אין קץ שיהי' היחוד תמידי כו', זה על כסא דוד ועל ממלכתו לכונן אותה
 ולסעדה שיהי' בנין המל' בתכלית הגדלות מבחי' פנימיות עתיק שתהי' בבחי'
 חיים עצמיים כו' וע"כ תהי' מעתה ועד עולם בבחי' קיום נצחי כו'.

ועתה שמע אליקינו אל תפלת עבדך כו' האר פניך על מקדשך השמם למען אד' ואמרד'ל ברכות ד"ו ע"ב אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם שגא' למען אד' למענך מבעי לי' אלא למען אברהם שקראך אדון. וצ"ל מה"ע אף דניאל כו' והלא גם מרע"ה הזכיר זכות אבות בתפלתו וכמ"ש זכור לעבדך אברהם כו' ומהו אומר אף דניאל כו' גם מה"ע למען אד' דוקא. והנה אח"כ כתי' הטה אלקי אזנך ושמע פקח עיניך וראה כו' עיניך עין אחת. לפעמים כתי' עין ה' אל יריאיו עין אחת ופעמים כתי' עיני ה' אל צדיקים שתי עינים ואי' במד"ר סוף שה"ש בומן שישראל עושין רצונו ש"מ מביט עליהם בשתי עיניו שגא' עיני ה' כו' וכשאין עורש"מ מביט עליהם בעין אחת שגא' עין ה' אל יריאיו. ולפי"ז צ"ל דהרי במד"ר פ' לך לך דריש פסוק עין ה' אל יריאיו על אברהם שנק' יריאיו כמ"ש עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, ומאחר דמ"ש עין ה' עין אחת הוא כשאין עורש"מ איך שייך זה על אברהם ובפרט אחר נסיון העקידה שהוא נסיון העשירי שאז נא' עתה ידעתי כי ירא אלקים כו'. וצ"ל תחלה מה"ע עין למעלה ומהו עין אחת ושתי עינים. והנה כתי' בינו בוערים בעם כו' הנוטע און הלא ישמע היוצר עין הלא יביט. וצ"ל מה צריך להשמיענו ה"ז דבר פשוט דמאחר שנוטע און הלא ישמע כו'. אך הענין הוא דהנה ידוע שיש ב' מדרי' השתל' ולמעלה מהשתל', והשתל' עו"ע הוא שבערך זל"ז והעלול נמצא בדרך ממילא מהעילה, וכמו שכל ומדות שהמדות נמצאים בדרך ממילא מהשכל, דכאשר מתבונן בשכלו מתעורר במדה שבלב, הן בגשמיות כאשר מבין הדבר ומתבונן בה מתעורר באהבה אלי', וכן ברוחניות כשמתבונן בהתבוננות אלקי ונגש הענין בלבו ה"ה מתעורר באהבה לאלקות כו', והוא מפני שהעלול שהיא המדה היא בערך העילה ע"כ היא באה בדרך ממילא מהעילה, רק שזהו ע"י התפשטות העילה להמציא את העלול, והוא התפשטות השכל שיהי' בערך המדות כו', כי עצמות השכל אינו שייך אל המדות ולא יהי' מזה הולדת המדות, כ"א מהתפשטות השכל דהיינו חיצוניות השכל (וכמ"ש בס"י ע"פ השמים מספרים) יהי' מזה המדה בדרך ממילא כו', וגם שהעילה מתלבשת בהעלול שמהות השכל מאיר בהמדה וכנר' בחוש שהמדות יש בהם גילוי אור המוחין כו', ועם היות שזה רק הארה לבד, זהו מפני שענין השכל בכלל הוא רק הארה וממילא גם ההשתל' בזה הוא בבחי' הארה לבד כו', אבל מ"מ הרי יש גילוי אור המוחין בהמדות והוא תחיות של המדה שהרי במשך זמן כאשר מתעלם אור המוחין אין תחיות בהמדה, והאור והגילוי מתמוחין הוא תחיות של המדה כו', וכ"ז הוא מפני שמוחין ומדות הן בבחי' עו"ע בערך זל"ז (דשניהם מהות רוחני כו') ע"כ המדה באה בדרך ממילא מהמוחין, ויש התלבשות מהמוחין בהמדות כו', ולכן העלול פועל שינוי בהעילה וכמו שאינו דומה המוחין כמו שהן בעצמן וכמו בהתפשטותן להיות מהן הולדת המדות, ובפרט בהתלבשות המוחין בהמדות שזהו שמתצמצם כו', וכן הוא בהמדות במח' דמה שהוא רוצה ה"ה מחשב ומתהדר בזה, וממח' בא לדבור שמדבר בזה עד שבא למעשה דכ"ז הוא בדרך עו"ע כו', העו"ע במחוד"מ היינו בכח המח'

וכח הדבור כו' שהרי האותיות אינן בבחי' עו"ע רק בחי' הכחות דמחדר"מ הן בבחי' עו"ע כו' וכמ"ש במ"א בד"ה ואתה הרם את מטך, וכמ"כ למעלה יש השתל' עו"ע וכמו התהוות נפש תבהמה מבחי' פני שור ונפש החי' מפני ארי' כו' וכידוע דהד' חיות המרכבה הן מקורי כל הנבראים שלמטה כו', ה"ז בדרך עו"ע כו', וזובן שצ"ל כמה רבבות השתל' עד שיהי' התהוות נפשות תבהמה והחי' הגשמי מפני ארי' ופני שור שבמרכבה שהן בטלים לאלקות כו', מ"מ הוא בדרך עו"ע כו'. והנה מצד מדרי' זו אומרים אזה"ע רם כו' על השמים כבודו, להיות שהם חושבים דהתהוות העולם הוא בדרך עו"ע שזהו בבחי' ערך כנ"ל, ע"כ או' שזה השפלה גדולה לאלקות להשפיל עצמו לתוות דברים הגשמיים ולהחיותם מפני שאינו בערך כלל, רק על השמים כבודו היינו הדברים הרוחניים שהן בערך, אבל הגשמי אינו בערך, רק עוב' ה' את הארץ בידי הכו"מ דהתהוות הגשמי והחיות שלהם הוא מכ"מ, וע"כ אומרים לא יראה יה ולא יבין כו', לא יראה שאינו משגיח בעולמים התחתונים, ולא יבין שמעשה התחתונים אינו עולה ואינו נחקק למעלה כו', דפי' ולא יבין הוא ע"ד וירא און ולא התבונן, רק שם הוא דאע"פ שרואה אינו בבחי' התלבשות והוא בבחי' ד"ע כו' וכמ"ש בהבי' דלבתני, אבל הם אומרים לא יראה ולא יבין כו', אבל באמת אינו כן ואנחנו אומרי' המחדש בטובו בכ"ו תמיד מע"כ דהתהוות העולמות הוא בדרך התחדשות לא בדרך עו"ע שהוא גילוי מההעלם לבד שהרי כשם שהעילה מתלבש בהעלול כן קודם תהוות העלול ה"ה כלול בעילתו ובא בהתגלות מההעלם כו', והתהוות העולמות אינו כן אלא בבחי' התחדשות והיינו בדרך אין ערוך, והתהוות היא מעצמות אור א"ס דוקא דהוא לבדו בכחו ויכולתו לתוות מאין ליש וכת' כל אשר חפץ ה' עשה בחי' חפץ ורצון ה' כו', והרי התהוות צ"ל בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל, זהו מבחי' הארה לבד שבאין ערוך לגבי ואינו פועל שום שינוי כלל, וגם הארה זו היא בבחי' העלם והסתר הבורא מהנברא כו', והיינו שגם לגבי הארה זו הוא בדרך אין ערוך, כי באמת אין ערוך הגשמי אל הרוחני, והתהוות היא בדרך אין ערוך כו', ומה שמ"מ יש השתל' עו"ע זהו מהחכ' ולמטה, אבל חכ' לגבי למעלה מהחכ' הוא בדרך יש מאין, והיינו שגם מציאת הרוחני הוא בדרך יש מאין מאז"ס ב"ה, דגם הרוחני הוא באין ערוך כמו הגשמי כו', והו' שאמרו במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו והיינו במקום גדולתו שהן חושבים זה לגדולה לו ית' שזהו בערך, הנה הוא ענוה ושפלות לגבי' והוא בדרך אין ערוך וכמ"כ גם בגשמי כו', וכמ"כ הוא השגחתו ית' בתחתונים כמו בעליונים וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דמפני שמגביהי לשבת שהכל באין ערוך ע"כ הוא משפילי לראות בארץ כמו בשמים כו', וההשגחה היא ג"כ בדרך אין ערוך כמו ההתהוות שהיא באין ערוך כמ"כ הוא ההשגחה שמשגיח על כל פרט ופרט וכל מעשה התחתונים עולים ונחקקים למעלה כו', אמנם לקרב זאת אל השכל עו"א הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט, והוא עדי"מ באדם למטה הרי הכחות דראי' ושמיעה הן כחות המתברים דברים נבדלים ונפרדים זמ"ז לגמרי, שהרי כשרואה אדם אבן או חומה מצטייר האבן במוחו ויודע אותו ונחקק הדבר במוחו שזוכר אותו גם כשאין הדבר אצלו, דהגם